

Lagtima vinterting den 18 februari 1740 i Kuddby.

§ 1.

Det köpebrev, som politie och commerari borgmästaren i Norrköping framgår, att herr Olof Ekerman undfått av Danckwardska sterbhuset på Almstad och Brunenby skattehemman stämd under livkompaniet nr. 19 med dess tillhörigheter, företeddes häradsrätten jämte följande därpå skedd transport.

Av den rätt och förmån jag meddelst föregående köp och därå avhållna lagfar-ter mig förvärvat haver, överlåter jag till rådman och kronans preses, hög-aktade herr Olof Löfgren, såsom bördsmän.
Haver jag därför nöjaktig valuta bekommit.

Norrköping den 31 januari 1741
Olof Ekerman

Allstå i anledning av denna transport varder Almstad och Brunenby skattehem-man, vardera 1/2 indelta till rustnignsstam under livkompaniet samt utjordarna Tåstad och Skjorstad med andra halva skattehemman Bjärka och Oxtorp 1/4 hem-man, för rådman och kronans preses i Norrköping, såsom rätta bördsmannen hög-aktade herr Olof Löfgren laga uppbunden varder.

Lagtima sommarting den 19 maj 1740 i Kuddby.

§ 2.

Efter utverkad stämning tilltalade landtuppsyningsman Jacob Holm pigorna Maria och Annicka i Fristad, pigan Kerstin Nilsson i Skällingstad, Ljunga-pigan Segred Torstensdotter och profossen Stenmans dotter, för det de mot Kongl förordningen, den andra stora bönedagen, gått med mössa av förbjudna tyger i Tåby kyrka, varöver påstås laga plikt.

Vid uppropet var parterna närvarande och ingavs, av pigorna Maria och Annicka i Fristad en skrift ifrån dess husbonde rusthållaren Knut Friberg i Fristad, varuti han andrager, att de äro ladugårdspigor och han således givit dem lov att bära dessa mössor enligt Kongl tjänstehjonsförordningen den 21 augu-sti 1739 artikel 11 samt § 13.

Intygades av nämnden, att han har tvenne gårdar att bruka och tvenne ladu-gårdar, varför tvenne pigor hos honom skola vara oundgängliga.

Pigan Stina i Skällingstad förmäler sig även och vara ladugårdspiga, som nämnden intygar samma beskaffenhet är och med jungfru Wickmans piga Segred i Ljunga och vad profossen Stenmans dotter Annicka beträffar, så uppvisar hon en ylledamastmössa, som hon haft, och nekar sig någon annan brukat.

Och som således dessa instämnda pigor intet frör brott mot Kongl förordningen gjort, Kongl Majts härberörde tjänstehjonsstadga avd en 21 augusti uti den 7:de artikeln § 13 tillåter lantmännens pigor, som boskapen sköta, att få bära vad tyger de vilja.

Ty kan häradsrätten dem ej heller till något straff häröver döma, utan bliva av förbemälte uppsyningsmannens tilltal i detta mål befriade.

Lagtima vinterting den 18 februari 1740 i Kuddby.

§ 3.

Den från sista ting disseserade saken mellan löjtnanten välborne herr Achillis von Block och välborna fru Anna Charlotta Hedenstierna med pigan Kersin Pers-detter, angående påstodd olåga städjning, uppropades nu.
Varvid denna skrift framfördes:

" All den stund välborna fru Anna Charlotta Hedenstierna till vänskap och enighets bibehållande lämnat mig dess piga Kerstin Persdotter, efter inneva-rande julehelg, med sådan verkan, att hon hos mig, efter avlagd tjänst in-stundande Mickaelie har att åtnjuta ett års full lön, ty haver jag således ingen vidare sak med fru Hedenstierna.

Vid vilken förlikning, vad parterna angår, tingsrätten låter bero, men där vederbörande kronobetjänter finna sig befogade, detta mål vidare åtgöra, efter det påstås vara ett förbrott mot lag och förordning. Då bliver densamma rätt alldeles förbehållen och öppen lämnad.

Lagtima sommarting den 19 maj 1740 i Kuddby.

§ 5.

Efter föregående stämning, kärade kronolänsmannen välaktade Anders Andersson till kandidaten herr Magnus Södersten och kvinnfolket Annicka Andersdotter i Tåby prästgård.

Den förre, att befria sig för den beskyllning, som bemälte kvinnfolk honom tillagt, som skulle han med henne lägersmål begått, eller i annan händelse påstås vederbörlig plikt.

Ochd en senare att böta för lägersmål.

Vid sdakens uppropande inställde sig parterna och ingav herr kandidaten Södersten en skrift med bilagda attester, av följande innehåll.

" Till tingsrätten.

Efter att hörsamma herr häradshövdingens och högtärade lovlige tingsrättens stämning av den 17 sistlidna april, som kronolänsmannen välaktade Anders Andersson på mig utverkat, angående kvinnspersonen Annicka Andersdotters ohemula angivande och skamfulla beskyllning, som skulle jag med henne lägersmål begått, har jag mig nu inför herr häradshövding ochd en högtärade lovlige tingsrätten bort inställa, avgivandes i ödmjukhet, på en slik skamlös tillvitelse följande korta brev:

Beträffande denna Annicka Andersdotters mig tillagda beskyllning, att jag skall med henne begått lönskaläge och således fader till det piltebarn, hon för en tid framfött, så nekar jag med oförskräckt ord och rent samvete därtill alldeles.

Hållandes en så djärv och skamlös tillvitelse alldeles för sanningslös, den högste guden det vet bäst och är mitt vittne härutinman, icke har någon del eller är skyldig.

2. Tycker väl Annicka Andersdotetr sig hava god anledning, att påstå mig till barnafader, efter som hon tjänt uti min salig faders hus och stundom städat i min kammare.

Förmenades alltså dess bekännelse vara mycket sannolik, ja väl full sanning, men tu därför fräcka skamlöshet, som av blotta liknelsen vill göra en sanning, var tar tu vägen ?

Ditt skönbara föregivande är grundfalskt och utan sanning havandes icke vara mer av sanning än galla, har snack och sådant, helst det regler fast, att det icke är allt sant, som sanning är till.

Och vad skulle väl vara av en sådan omständighet här flyta ?

Jo vad och en tjänstepiga, som av otäckthetens brånad brinner och hade lust densamma låta stäcka, skulle ju få fritt bekänna sig av utomgårds, eller finnas tjänares rätat och sedan hava öppet den fräckhet, att skylla åå husbonden elelr någon annan i huset.

Kunnandes allt därför mång på det sättet, till sin heder ochära och oskyldigt bliva angripna.

3. Men att denna Annicka Andersdotter föregivande vara tarvlig och äga något vittnesbörd i de till bifogade saken, attester, dit. A och B, som ibland annat intyggar, att hon på de förra tjänsteställena, utan sky eller blyghet, sig uti överflödighet otukt visat, så i ord och åthävor, som igenom grov, såväl med den ena drängen som den andra, det underställes i ödmjukhet herr häradshövdingen och högtärade lovlige tingsrätten, låta rättvisa taga övervägande.

För den skull och anseende till därom anförda skäl, påstås ödmjukeligen, att denna bemälta Annicka Andersdotter, må för en sådan sin grova och sannings-

lösa, av idel avoghet uppfunna påstående och beskyllning, anse med den vikt och plikt, som jag i ty mål stadgar och förmår, förbehållandes mig och behörig ersättning för rättegångskostnadernas omkostnad.

I övrigt rekommenderar jag minära och godtycke under herr häradshövdighnen och högtärade lovlige tingsrätten laga stadga och förordning.

Förbinder med skyldig vörndnad stadga.

Magnus Sam. Södersten

Bilaga

" Det kvinnfolket Annicka Andersdotetr, som nu sist varit i tjänst uti Tåby Prästgård, under de fyra åren hos mina saliga föräldrar och sedermera och hos mig tjänt, fört ett lösaktigt leverne både uti oförskämde ord, åthävor och gärningar, så väl med en ena drängen som den andra, så att hon och icke för sig någon synd eller skam vara, att om nattetid ifrån sina sängkamrater uppstå och så lägga sig ihop med dränagrna uti deras säng eller med varjehanda främmande manfolk, långt in på nätterna, utan sitt husbondefolks vetskap plägat otillbörligt umgänge.

Varför bemälte Annicka och åtta gånger uti tjänstefolks närvaro, blivit tillhållen och åtvarnad, så snart hennes med tjänarna icke bedit för henne och hon annars någorlunda besked eller gjort sina anbefallda, det varder härmed sanningen till styrka uppå begäran, under namn och sigill, vilket allt med mera, det där erfordras skulel av mig och flera med livlig ed bekräftas kan.

Fristad den 17 april 1740

Kanut Friberger "

Bilaga

" Lös kvinnofolket Annicka Andersdotter benämnd, som hos mig, uti ett års tjänst och sedermera ställde sig in uti Tåby Prästgårdens tjänst, där att få antaga, haver åtta gånger, under den tid bemälte Annicka uti vårt bröd varit, visat säkar prov av en sådan sköraktighet jämte andra oförskämde odygder, vilka nu för vidlyftiga äro att uppräknas och beskrivas, när nu omsider uppsägningstiden nalkades, uppsades hon sin tjänst, med föreställning, i vittnes närvaro, av sitt gudlösa uppförande.

Hon sedermera erbjöd sig cedera lönen samt utgiva trenen gamla baggar, om hon allenast, att gott avsked av mig och erhålla kunde.

Men som ingen bör bliva bedragen av högst skadeligt otroget tjänstefolk, sp fick hon och av mig orlovssedel, sedan som hon den förtjänt och sig hos mig förhållit haver, blev likväl skönt jag själv och genom andra tjänstefolket åtskilliga gånger åtvarnat, att de en sådan skamfläck uti sin tjänst icke antag skulle, icke desta mindre där mottaga, vilket allt ett så i sanning är med mitt bann och signete undersättande bekräfatat.

Ljunga den 14 maj 1740

Brita Wickman "

Attestanterna efterfrågades, men befanns vara sjuka, så att de ej kunnat sig inställa.

Kvinnfolket Annicka Andersdotter påstod stadigt, att ingen annan än herr kandidaten Södersten är barnafader till hennes oäkta framfödda barn, med vilken hon angiver sig vara rådd av honom vid Olsmässa förledet år i Tåby Prästgård och förleden lördag, före Valborgsmässan, framfött ett oäkta pilt barn, som blivit kallad Anders och ännu lever.

Men herr kandidaten Södersten, efter inhämtad förmaning att bekänna sanningen, nekar alldeles och åtager sig med vittnen bevisa, att detta kvinnofolk alltid fört ett lösaktigt leverne.

Vilka han ännu ej instämt, men anhåller få inskaffa dem till torsdagen tilllika med attestanterna, om de nu ej är sjuka, kunnat förmås hit komma.

För den skull finner häradsrätten skäligt, att uppta denna sak till nästkommande torsdag, då herr kandidaten alla de som han vid denna sak tänkas betjäna sig av, åligger införskaffa.

Som och kronolänsman Anders Andersson bör ställa de ammor, som vid barnafödelsen varit närvarande, efter häradsrätten har nödigt dem att höra till upplysning i saken.

Lagtima sommarting den 22 maj 1740 i Kuddby.

§ 46.

Den från första tingsdagen uppskjutana saken, mellan kronolänsman välaktade Anders Andersson och kandidaten herr Magnus Södersten samt kvinnfolket Annicka Andersdotter, för begånget lönskaläge uppropades nu åter.

Kandidaten Södersten åberopade sina inkjallade vittnen pigan Anna Nilsson i Örtomta och pigan Kerstin Pehrsson i Bjärby, vilka som ojäviga avlade vittneseden och berättade, s om följer:

1. Anna Nilsson i Örtomta berättade, att under den tiden, hon tillika med kvinnfolket Annicka, tjänte hos rusthållaren Friberg i Fristad, har kvinnfolket Annicka åtskilliga gånger märkt sig ihop med drängarna och legat jämte dem.

I synnerhet har hon mycket slankat med en dräng, som tjänte i Fyrby och med en dräng Sven, som nu tjäntar i Broxvik, men då tjänte i Fristad.

Därför har hon av sin husbonde blivit hotad med avsked och blivit utestängd när hon kommit om nätterna och velat gå in.

Men uppå dess kamraters förbön fått bliva kvar till Mickelsmässan, då hon kom därifrån till jungfru Wickman i Ljunga.

Särdeles har vittnet en gång hört, att då grannfolket var inne i kammaren, var hon hos drängen Sven, att hon sagt " gå ifrån mig fänta, du har den i Fyrby " men hon försäkrat hon var nu honom Sven.

Då hon likväl bad honom gå sin väg, som han omsider gjort, samt en gång har hon i regnväder länge stått ute och talt med Anders i Fyrby, då husbonden Friberg befallt stänga henne ute, men vittnet insläppt henne om morgonen. Friberg har velat giva henne avsked, men vittnet bedit för henne, så att hon fick bliva kvar.

Sammaledes har hon, då de andra pigorna voro sjuka och intagit sängarna, lagt sig framför drängarna i deras säng, men ingen otukt har hon sett, ingen med henne bedriva.

Annicka påstår, när hon blev utestängd, har hon varit borta och letat ett lamm, som var borta och Sven hade en gång talt åt henne om äktenskap och då hon lade sig framföre i drängarnas säng, avr intet annat än efter de sjuka inatgit sängarna och låg hon i sina fulla kläder.

2. Pigan Kerstin Pehrsson i Bjärby intygar, att hon som oftats sett kvinnfolket Annicka följa drängen Anders från Fyrby i ägorna och en gång haver de suttit ihop, kvinnfolket och drängen i Prästgårds hage, när vittnet gått förbi.

Vet ej mera eller därstädes något otäckt var med henne.

Därefter ingav kandidaten Södersten en attest, av följande innehåll:

" Efter begäran varder härmed betygat, att då jag en gång, tillika med mina barn, skulle gå till Höckerstad, kom Annicka Andersdotter, som då tjänte i Fristad, uti Fristads hage med ett manfolk och sprang över landsvägen in i sädesgårdet och lade sig ned i ett dike.

Mne då vi kommo dem närmare, ropade barnen, Annicka vad tar I er till.
Då sprang de in i en sädesneker.
Att så sanning är, det betygas härmed med hand och signete av
Stensvad den 27 maj 1740
Anna Charlotta Hedenstierna "

Kvinnfolket åberopade sig på de hustrur, som varit tillstädes vid barnaföd-
seln, Kerstin Jonasdatter på Prästgårdens ägor och Kerstin Andersdotter på
Ljunag ägor.

Emot den förra angiver kandidaten Södersten, som jäv, att hon intagit detta
löskvinnofolket till hus och dessutom har dess man kyrkovaktmästaren Jacob
Svensson utspritt herr kandidaten, innan hon fick barnet, varföre han förbe-
håller sig lagsöka honom under nästa ting och som salig herr kyrkoherden
Södersten givit sitt tillstånd, att kvinnfolket skulle få vara där hos hustru
Kerstin, medan hon sökte barnet, som intygas.
Vad dess man sagt ej är bevisligen.

Ty kan tingsrätten ej avstänag henne ifrån vittnesmålet, som avsades, varföre
de avlade vittneseden, med hand på bok, s amt efter avhörd förmaning om dedens
vikt berättade:

1. Hustru Kerstin Jonasdatter anförde, att när kvinnfolket var i barnanöden,
har hon bett innerligen Gud hjälpa sig, så sant som hon ingen annan var till
lägersman, än den hon bekänt på förr, men nämte ingen .
Ej eheller har vittnet varit så vettig och frågat henne.
Dock ahr kvinnfolket förut bekänt på magistern, men vilken magister, det
har hon ej nämnt, men alla veta hur hon mente herr magister Södersten, efter
han så låtit kalla sig

2. Hustru Kerstin Andersdotter på Ljunga ägor, har ej heller hört under barna-
nöden, henne annat säga, än hon bett Gud hjälpa sig, så sant som ingen annan
vore barnafadern, än den som hon bekänt på förr, men nämnt ingen.
Dock har hon tillförne nämnt herr magistern Södersten.

Kvinnfolket Annicka står fast i sin bekännelse, att hon ingen annan har att
skaffa med, än herr kandidaten Södersten.

Berättar vidare, att hon ofta vägrat herr kandidaten, på begäran sin vilja
med henne över, och bett honom gå till sina vederbörande, förutom en gång,
då han tagit henne och ville hava henne i sängen, skjutit till honom, så
att han föll baklänges på en kista.

Sedan ahr övertalt henne och då hon bekände för honom, att hon var havande,
har herr kandidaten sagt, så många pigor jag haft att göra med, har ännu
ingen givit mig den beskyllningen, som Ni.

Kandidaten Södersten förklarar det vara osant, vad hon berättar, och ber
om slut i saken, villket och kvinnfolket gör, att hon må komma till sina
salighetsmedel, bedit varandes högeligen, sig ingen anna hava att bekäna
på.

Härefter häradsrätten tog målet i övervägande och avkunnade följande

Utslag

såsom uppå kronolänsman välaktade Anders Anderssons anklagan, kvinnfolket
Annicka Andersdotter, förr i tjänst i Tåby Prästgård, som lördagen före sist-
lidna Valborgsmäss framfött ett oäkta piltebarn, som är levande, utgiver
för barnafader kandidaten Magnus Samuel Södersten, på vilken hon och så vi-
da i själva barnanöden bekänt, som hon bett Gud hjälpa sig, så sant som hon
ingen annan haver att bekäna på, än den som hon förr angivit, vilket efter
tvenne vittnens utsagor varit herr kandidaten.

Vartill kandidaten Södersten dock alldeles nekar och även igenom inkallade
vittnen sökt övertyga Annicka Andersdotter, att hon alltid tillförne, där
hon tjänat, fört ett lösaktigt leverne samt lagt sig tillsammans med drängarna.

Dock har ingen kunnat bevisa, att hon med någon dräng bedrivit lönskaläge och som av henne ingen annan bekännelse står få att erhållas, eller sning på annat sätt utletas kan, börandes bero till lägersmålet vittna.

Ty prövar häradsrätten skäligt, i följe av 17 kapitlet rättegångsbalken 30 § samt 29 och 30 domarereglerna, det bör kandidaten herr Magnus Samuel Södersten, med själv sin ed bevisa, att han med Annicka Andersdotter, varken pläogat någon köttsligt umgänge, så och lägersmål, eller till hennes oäkat framfödda barn fader är.

Vilket kommer att ske nästa tings första dag, då parterna sig utan stämning inställa böra, rättande sig efter den termin som av predikstolarna därtill utlyst varder.

Emot detta utslag förklarade herr kandidaten sitt missnöje, varföre honom åligger, den 11 juni klockan 12 på förmiddagen, sina besvär i Kongl Majts och Riksens höglovliga Göta hovrätt ingiva.

Lagtima hösteting den 30 september 1740 i Kuddby.

§ 2.

Kronobefallningsman Magnus Hellerstedt kårade, efter laga stämning, till skattehemmans ägare uti Fristads gästgivaregård Gustaf Jonsson och Sven Hindrichsson å sin styvson Jonas Johanssons vägnar i Fyrby, för den vanvård och missbyggnad, som befinnes på skattehemmanet Fristad. Helst taket på gästbyggnanden alldeles är bristfällig med mera, så att de resande sig där ej kulan begå.

Vid uppropet voro parterna tillstädes och utlät svaranderna, att den nu begynt täcka taket, samt byggnigen förbättra, vilket nämndemännen Nils Larsson i Ljunga och Olof Johansson i Grinneby intygade sant vara.

Varföre herr kronobefallningsmannen för denna gånegn låter falla sitt käromål, dock med förbehåll, där vidare skulle förmärkas, att de sådant ej fullgjort, de vid nästa ting för slikt måste undergå laga plikt.

Varvid häradsrätten låter förbliva.

Lagtima hösteting den 30 september 1740 i Kuddby.

§ 36.

Uppropades den vid förra tinget förehavde saken mellan kronolänsman välaktade Anders Andersson och kandidaten Södersten samt kvinnfolket Annicka Andersdotter angående av desamma påstått begånget lägersmål, varest kandidaten blivit pålagd, att med sined fria.

Infunno sig parterna.

Anförde herr kandidaten, att han i Kongl Majts och Riksens Göta hovrätt inalgt besvär till återvinning i häradsrättens resolution, vilket häradsrätten har sig bekant, efter de till kommunikation ankommen är.

Alltså varder denna sak till viadre utslags avvaktande i Kongl Majts och Riksens Göta hovrätts beslut, häruti uppskjuten och utställd.

Lagtima vinterting den 18 februari 1741 i Kuddby.

§ 11.

Lantjägmästaren välbetrodde herr Nils Bröms anhåller hos tingsrätten om laga förbud på allt olovligt skogshygge på Blinnestads krono samt skattehemmanets skog.

Så att åboarna som av andra, efter dymedelst den lilla där befintliag skogen därigenom alldeles utdödas.

Alltså, som denna begäran är skälig, bliver ett förbud av 10 daler silvermynt utsatt för den, att beläggas med, som efter detta förbuds tillkännagivande bträdes göra något olovligt skogshygge på Blinnestads skog, så av åboarna som av andra, de vites böta jämte ordinarie plikten ej kan undvikas.

Dock att åboarna lämnas skäligt hygge till sin nödtorftiga laga utsyning

Inteckningsprotokoll den 3 februari 1741.

§ 8.

Till tingsrätten ingavs ett köpebrev, som var av följande innehåll:

" Vetterligen göres härmed, för allom som detta köpebrev kan hända förekomma, varav jag Petter Holm, borgarnas skraddare här i kongliga resedens och huvud-

staden Stockholm, haver av välbetänt och berätt mod, med min kära hustrus och styvbarns goda ja och samtycke, försålt, som jag och i kraft härav upplåter och försäljer, skattehemmanet Brunneby, beläget i Björkeinds härad och Tåby socken.

Bestående av ett halvt mantal, varav min antessor matnmoni skraddaren salig mästern Marten Hervick till hälften blivit ägare, på sätt som Björkeinds härads lovlige tingsrätt med etta fastebrev, under den 25 oktober år 1725 utvisa kan, och den andra hälften är honom uti arv, efter dess sedermera avlidna svärmoder arrendatorskan hustru Maria Martinsdotter hemfallen till bönderna uti Skällingstad beskedliga Johan Jonsson och Lars Jonsson för en köpeskillning av ett tusende fyra hundra femtio daler kopparmynt, samt en äreskänk och sexton lod förgyllt silver varunder och något inventariepersedar efter överlämnad förteckning intagna och nedan väll köpesumman 1450 daler kopparmynt, den första penningen med den sista, som även skäckan av 16 lod förgyllt silver mig riktiger tillställd, som härmedelst kvitteras.

Ty avhänder jag mig med min hustru, barn och arvingar bejagade hemman och tillägnar detsamma med alla dess tillhörigheter, som lagligen haver eller och framdeles tillvinnas kan, bemälte Johan och Lars Jonsöner, kära hustrur barn och efetrkommande att därmed göra och låta, som med alla annan deras lag och välfångna egendom nu och uti kommande tider.

Kommandes jag för detta köp att i hemul stånda, som lag säger.

Skolandes köparna efter överenskommande själva bestå all de vid lagfarten och fastans uttagnde, erfordade omkostnader.

Till yttermera visso varder detta, med mitt och min kära hustrus samt styvbarns underskrifter uti nedanstående goda mäns och vittnes övervaro bekräftat, som skedde Stockholm den tjugondeförsta januari år efter Kristi börd ett tusende sjuhundra fyrtioförsta.

P. Holm Catharina Hultman Maria Catharina Hervick, Anna Sofia Herrvick.

Såsom närvarande vittnen underskriva
Gustaf Borgman Jonas Segerbohm "

I anledning av föregående köpebrev bliver skattehemmanet Brunneby, ett havlt mantal, i detta härad och Tåby socken beläget, för köparna uti Skällingstads by ärliga beskedliga Johan Jonsson och Lars Jonsson, enligt 4 kapitlet jordabalken lagligen intecknat och uppbudet första gången.

Uppbördsprotokoll den 18 februari 1741.

§ 17.

Förteddes tingsrätten en obligation, som upplästes så lydande:

Av Livkompaniets uppbrotts och underhållskassamedel, haver jag på nedanstående dag, till lån bekommit, tvåusen daler silvermynt, villa 2.000 daler silvermynt jag förpliktar mig vid årets slut, av sedan lånet mig sex veckor för it bliva uppsagt, skola till fullo återbetala.

Pantsättande kassan till säkerhet mina ograverade rusthåll nr. 21 Ljunga och nr. 22 Blinnestad med vess augmenter, belägna i Björkekind's härad och Tåby socken, samt att jag intresse årleigen a 6 procent vid årets slut av kapitalet, som förbemält är riktigt betala skall.

Försäkrar av Ljunga den 6 cecember 1740
Nils Bröms

Emedan min kära kusin, lantjägmästaren herr Nils Bröms kommer av Livkompaniets uppbrotts och underhållskassa medel att göra ett lån av två tusende daler silvermynt till Blinnestads rusthålls inlösande, ty kommer jag honom mitt

ograverade rusthåll nr. 21 med skatteaugmentet Skårby, belägna uti Björkekind's härad och Tåby socken, kassan till säkerhet pantsätta, som med mitt namn och signetes undersättande bekräftar.

Ljunga den 3 oktober 1740
Brita Wickman.

Att detta är jungfru Wickmans fullkomliga ja och samtycke betygar.
F. Hertzberg.

Och som herr lantjägmästaren var närvarande och skulden vidgick, varder i följe av förestående samt 4 kapitlet rättegångsbalken, varde Blinnestad skatte och rustningsstammen Ljunga till säkerhet för detta lån intecknade.

Lagtima vinterting den 18 februari 1741 i Kuddby.

§ 18.

Till tingsrätten uppvistes ett köpebrav, som upplästes och innehöll:

" För allom dem, som dettå köpebrev händer och förekommer, gör jag Axel Hammarhielm kunnigt och veterligt, att jag av välbetänt mod, haver till köp upplåtit och försålt, såsom jag härmed upplåter och försäljer, till lantjägmästaren uti Östergötland högaktad herr Nils Bröms, mitt kronorusthåll Blinnestad nr. 22 livkompaniet, beläget i Bkörkekind's härad och Tåby socken, med skatteaugmentet ett helt hemman, liggande i får och vad med denna rustningstam, och har sin särskilda byggnad för sig, för en summa penningar av två tusende daler silvermynt eller 6.000 daler kopparmynt, vilka 6.000 daler kopparmynt jag till fullt nöje uppburit och bekommit haver.

Havandes för dens kull mig och mina arvingar, så födda som ofödda, förbemälte rusthåll Blinnestad med en mundering, som nu befinnes samt skatteaugmentshemmanet Blinnestad, och det allt tillägnar merbemälte herr jägmästare Bröms ochd ess anhöriga, med hus och jord, åker och äng, skog och mark, fiske och fiskerätten, och grannställen, torp och torpställen, nära by och fjärran, intet undantaget och allt det som till förbemälte hemman lyder, nu ligger och av ålder legat haver eller genom laga dom tillvinnas kan, att nytjja, bruka och ebhålla till en evärdelig fasta oklandrad egen-dom.

Till säkerhet haver jag mitt egenhändigam namn och signete undersatt, uti vittnes närvaro, som skedde den 14 juni 1740.
Axel Hammarhielm

Såsom vittnen Eric Cederberg F. Hertzberg."

I anledning av föregående köpebrev bliver skatteaugentshemmanet Blinnestad, ett helt i Björkekind's härad och Tåby socken beläget, för köparen lantjägmästaren herr Nils Bröms, enligt 4 kapitlet jordabalken lagligen intecknat och uppbjudes första gången.

Lagtima sommarting den 8 juni 1741 i Kuddby.

§ 2.

Uppropades, den från sommartinget den 22 maj 1740 uppskjutna saken mellan kronolänsmannen välaktade Anders Andersson kärande och kandidaten herr Magnus Södersten samt kvinnfolket Annicka Andersdotter svarande, angående av de tvenne svaranderna begått lägersmål.

Infann sig länsman såväl som kvinnofolket, men ifrån kandidaten Södersten ingavs en skrift, däruti han andrager, att sedan Kongl Majts och Riksens höglövlige hovrätt, i anseende till det, att fatalierna blivit av kandidaten försutten, till de båda svars ingivande, som kandidaten därstädes inlagt mot tingsrättens utslag i denna sak i maj 1740, icke kunnat detta mål till rättvist skärskådande företaga, utan förty vid tingsrättens göromål enlat låta bero, har herr kandidaten hos Hans Kongl Majt funnit sig föranlåten, i underdånighet söka restutation i fatalierna, helst som dess heder och reputation den i nåder verserar.

Påstår för den skull, i anledning av nu ren process och enna sak för den skull må till Hans Kongl Majt, sig eller nådigt härutinnan yttra, hava anstånd

varjämte bifogas den attest av postmästaren i Söderköping välbetrodde Jonas Tollengren utgiven, daterad den 23 maj sistlidet, varuti bevitnas om, att paketets avsändande till Kongl expeditionssekreteraren välborne herr Gustaf von Heland, angående lägersmålssaken mellan bemälte kandidaten och kvinnfolket Annicka Andersdotter.

Bestående samma paket av en supplike med bifogade allegater, till Hans Majestäts i underdånighet anhåller om Hans Kongl Majt allernådigaste restotion uti den försummagjorda fataliteter.

Varemot andrager kronolänsmän Anders Andersson, att som inte bevis kan företes, det saken hos Hans Kongl Majt anhängiggjort och en företedda attesten intet kan hindra sakens fullkomliga gång, sedan Kongl hovrätten sitt utslag meddelar, så förmodar han herr kandidaten bör sig infinna och eden gånga.

Och som obevist är det någon besvär av kandidaten är hos Hans Kongl Majt ingivna, allenast befallt är, att saken för den orsak skall hava uppehållit tingsrätten, på den ingivna attesten, intet om handen kan hava.

Ty pålægges kandidaten Magnus Samuel Södersten, att sig nästkommande onsdag, som är den 10 hujus, infinna här vid tingsrätten och den honom, av häradsrätten den 22 maj 1740, pålagda värjemålseden gånga.

I annan händelse vill tingsrätten skrida till sakens behöriga avslutande.

Lagtima sommarting den 9 juni 1741 i Kuddby.

§ 17.

Till ödmjukt följe av högvälborne herr baron, generalmajor och landshövdingens remissresolution av den 25 maj sistlidne, undersökte häradsrätten om förut avskedade båtsman Måns Orres tillstånd, efter ödmjukeligen anhållit, att undslippa mantals erläggande med de flera pålagor som därpå följa.

Betygade häradsnämnden samt allmogen, att denne förut avskedade båtsman Måns Orre är en gammal och sjuklig man, som intet arbete kan göra och dessutom har en sjuklig hustru och att han 31 år tjänat för båtsman.

Alltså underställes högvälborne herr baron, generalmajor och landshövdingens höga rättvisa övervägande, om icke denne Måns Orre må, i anseende till anförda omständigheter vinna nådig förskoning för mantals erläggande och övriga kronoräntor, helst han räknas ej mäktas sådant betala.

Lagtima sommarting den 10 juni 1741 i Kuddby.

§ 45.

Samma dag uppropades vidare, den från första tingsdagen uppskjutna saken, mellan kronolänsman välaktade Anders Andersson käreande och kandidaten herr Magnus Södersten samt kvinnfolket Annicka Andersdotter, angående av de bägge senare, förvövat lägersmål, som till den ådömda värjemålsedens erläggande av herr kandidaten Södersten första tingsdagen, blev till i dag differeat.

Infann sig kronolänsman välaktade Anders Andersson och kvinnfolket.

Men ifrån kandidaten Södersten ingav nämndeman Nils Larsson i Ljunga följande transumt, av ett brev, som upplästes nämligen:

" Transumt av Kongl expeditionssekreteraren välborne herr Gustaf von Heland till kandidaten Södersten ankomna skrivelse:

Herr kandidatens skrievlse avd en 23 hujus, är mig i går tillhanda kommanen, varva jag inhämtat dess åstundan vid den insända saken.

Jag beklagar först, att kandidaten råkat uti en sådan förtretlighet, som jag ex. actis funnit, och därnäst att jag därvid ej kan något särskilt bidraga till herr kandidatens nöje, all den stund slika mål, somd etta är, icke hörer till den expedition varvid jag är, utan till Kongl Justitierevisionen.

Icke desto mondre har jag talt med vederbörande, samt sökt bemälte aktor å sin ort, att insunera ut den begärda attesten, som av vederbörande icke meddelas, medan slika attester äro förbjudna att utgivas.

Jag är gärna höglärde herr kandidaten hörsamme tjänare
Stockholm den 28 augusti 1741 Gustav von Heland

Föregående transumt vore alldelse med själva originalt betygar.

A. Bonander Johan Lindelius "

Häermot andrager, såväl kronolänsman välaktade Anders Andersson som kvinnfolket Annicka Andesdotter, att detta förevändande allenast är till, att utdraga tiden i detta mål, varinder likväl själavända å ömse sidor är, där någondera hastigt skulle bortryckas, innan slut i saken kan bliva, efter de nu är och dag, sedan den saken den 22 maj 1740, här vid tingsrätten blev

avdömd, stått utom kyrkans friheter och e j fått bruka sina salighetsmedel.

Varför och som herr kandidaten Södersten, vilken så länge sedan erhållit högvällovlige Kongl Majts och Riksens Göta hovrätts högrättvisa resolution, ej kunnat bevisa, att han däröver, som lag förmår inlagt något besvär hos Hans Kongl Majt eller någon expressbefallning är från Hans Kongl Majt utverkat, att med saken skall hava anstånd.

Så påstår de, att herr kandidaten Södersten, som efter häradsrättens fällada utslag första tingsdagen nu sig ej inställt, den honom, så väl av häradsrätten den 22 maj 1740, som igenom höglövlige Kongl Majts och Riksens Göta hovrätt sedermera och förlängt utfallen resolution, pålagda värjemålsed enligt gånga.

Då han likmäktigt må bliva till saken döm ochd en after häradsrättens utslag första tingsdagen vederbörligen bliver avgjörd.

Alltså ochs om det nu är vid tingets slut av kandidaten, vilken givit rätten igenom en inlagd skrift tillkänna, att Kongl Majt och Riksens höglövlige Göta hovrätt de bevis, som herr kandidaten Södersten emot häradsrättens utslag av den 22 maj 1740 avfattat, behörigen avgjorts, av tingsrättens utslag bekräftat, som den och tillagt honom värjemålseden, varföre och tingsrätten första tingsdagen förelagt herr kandidaten Södersten igenom resolution, att sig tills idag infinna ochd en ålagd värjemålseden gånga, i genom händelse ville tingsrätten skrida till saken slut.

Svaranden herr kandidaten Södersten sig varken inställt elelr låtit förete något laga förfall, utan allenast insänt, genom nämndeman Nils Larsson i Ljunga, den i protokollet intagna transumt av Kongl expeditoossekreteraren välborne herr Gustaf von Helands brev, varva dock ej kan intags, varken att besvären äro anlagda eller föredragna, mindre någon Hans Kongl Majts nådiga befallnign utgiver, att saken därföre skulle vila.

Då kan mot KOngl brevet av den 4 december 1689 tingsrätten ej taga någon anledning med sakens vidare att uppskjuta, utan prövar skäligt, i följe av 17 kapitlet rättegångsbalken 31 §, att fälla kandidaten herr Magnus Samuel Södersten till saken, samt i följe av 53 kapitlet rättegångsbalken pålägga honom, för begångte lönskaläge med kvinnfolket Annicka Andersdotter, i Tåby då tjänande, till sina 10 daler silvermynts böter och kvinnfolket Annicka Andersdotter sina 5 daler silvermynt.
Bägge kommandes det, att undergå en söndag uppenbar kyrkoplikt i Tåby kyrka, samt sedan skriftas och avlösas.

I övrigt ochs om barnet efter ett halvt år blivit dött, så kan honom ingen barnafödsel påläggas.

Emot detta häradsrättens utslag har kandidaten herr Magnus Samuel Södersten förklarats sitt missnöje, varföre honom åligger sina besvär i Kongl Majts och Rikens höglovliga Göta hovrätt ingiva, inom klockan 12 den 30:e i denna månad.

Lagtima vinterting den 28 februari 1743 i Kuddby.

§ 41.

Ryttareprofossen manhaftig Per Stenman instämt Carl Andersson och Nils Larsson angående olovlig skogshygge, som de skolat förövat på dess boställes hemman Ljunagägor, varför plikt med expenser påstås.

Däremot har Nils Larsson i Tåby inkallat kärende vice versa för ohemul lag-sökning jämte expenser.

Parterna vid upprop tillstades och åberopar kärenden sina instämde vittnen till bevis i saken.

De äro Per Persson, Måns Jostsson och Gudmund Jonsson i Tåby.

Emot Per Persson och Gudmund Jonsson i Tåby anfördes jäv, att det är de som själva huggit på skogen och av dem är yxorna tagna av kärendens folk, och således äro delaktiga i saken.

Alltså kunna de ej till vittneseden adminiteras, men emot Måns Jostsson i Tåby var intet jäv.

Alltså kommer han att avlägga vittneseden, det han gjorde och därefter be-rättade,

att nu i år, efter jul, har vittnet gått till Borgen att hugga, då han mött Per Persson i Tåby och e följdes åt.

Då Per för honom sagt, att Nils Larssons dräng Anders Andersson skall varit på profossboställets Ljunga skog och huggit, samt burit ut på vägen.

Men dagen därefetr har vittnet sett ett lass staver, men om han huggit sta-vern där. vet han ej.

Profossen förklarar, att han ej har sett detta, utan dess tjänstegosse Gud-mund Jonsson sagt det för honom, vilket närvarande säger, att han väl sett drängen Anders Andersson på skogen, men ej sett honom hugga något.

Nils Larsson förklarar, att han ej befallt sin dräng Anders hugga någon sta-ver, utan om han det gjort olovligen, så får han därför själv svara.

Vittnet intygar dock, att han väl sett Carl Andersson komma ifrån skogen med staver, den vägen som går åt profossboställets skogen, samt vittnar, att han ej har någon staverskog på dess skogsandel, men vet ej visst var han tagit denna stavern och då har Carl ej varit på Borgen och huggit när detta skett.

Carl Andersson förklarar, att han huggit dessa stavern på sin skogsandel i kärret, men vittnet säger, att han dem sett och e har varit bara små-pinnar.

Profossen Stenman begär, att nämndeman Nils Larsson i Ljunga, som synt stavern på fägårdarna som skogen, varest hygge skett, måtte få höras i saken. Vilken föreställdes och berättade, att han synt stavern på Nils Larsson i Tåby och Carl Anderssons fägårdar, och har Nils Larsson staver varit likast de stubbar, som stått på skogen, som spjut av några korkota trä, och på Carl Anderssons fägård har det legat gran och tallstaver över och under, som varit tämligen lika de stubbar, som varit huggna på skogen. Haver nämndeman i skogen sett spår efter vagnar, varifrån denna stavern blivit bortkörd och spåren gått åt Tåby, vart del körts upp i byn, vet han ej.

Svaranden nekar alldeles, att de varken själva gjort något hygge på boställs-skogen i Ljunga eller veta om dess folk det gjort.

Sedan tillstod Carl Andersson i Tåby, att dess folk tagit staver på profoss-Stenman i Ljunga skog och erbjuder skadestånd därför i förlikning giva tolv daler kopparmynt till Per Stenman.

Därmed var han nöjd och låter saken, angående staverns huggande med honom fall.

Vilket de med handslag bekräftade, varmed tingsrätten låter bero.

Men son Nils Larsson i Tåby enständigt nekar och profossen Per Stenman ej heller med något bevis kan fulltyga honom något skogshygge på Ljunga bo-

ställes hemmans skog förövat, utan dess dräng Anders Andersson, som stavern hemkört, därom bästa kunskapen lärer hava, så uppsköts med enna sak till nästa ting, då parterna Per Stenman och Nils Larsson i Tåby, utan vidare stämning sig bör infinna och bör Anders Andersson därtill lagligen instämmas, så framt parterna ej dessförinnan sämjas.

Lagtima sommarting den 18 maj 1742 i Kuddby.

§6.

Den från förleden gårdag uppskjutan saken mellan drängen Anders Johansson i Fristad och jungfru Brita Wickman i Ljunga angående av drängen fordrad återstående lönen av jungfrun för 1741 års tjänst jämte plikts påstående för några skällsord uppropades.

Inställde sig å jungfru Wickmans vägnar, efter fullmakt i går dagtecknad, nämndemannen Nils Larsson.

Drängen Anders Johansson, som sig även inställde, efter avhörd förmaning om edens vikt, avlade den honom pålagda värjemålseden, att han av sin forna matmoder jungfru Brita Wickman i Ljunga, ej mer bekommit, utom skor och strumpor, än tre daler 6 öre kopparmynt på lönen för 1741.

Men de uti jungfru Wickmans annotationer honom påförda tre plåtar eller 18 daler kopparmynt, har han betygat sig aldrig undfått eller något det ringaste mer på lönen än anført.

Alltså kommer jungfru Brita Wickman, att betala till honom drängen Anders Johansson i Fristad, sedan kronoutlagorna sex daler 6 öre kopparmynt är och dragen, samt de av drängen vidgedda tre daler 6 öre kopparmynt, ännu till fyllnad av dess lön för 1741 års tjänst tjugoan daler 24 öre kopparmynt samt för orsakade rättegångskostnader sex daler kopparmynt.

Vad skällsorden beträffar, så har Anders Johansson ej fullkommeligt kunnat bevisa, utan allenast med vittne, varigenom saken i det högsta kunde bringas till edgång.

Men som jungfru Brita Wickman är en gammal människa, mycket sjuklig och döv, samt efter Anders Johansson egen utsago för tingsrätten, mycket minneslös, så håller tingsrätten betänkligt henne någon edgång pålagga, utan lämna Anders Johansson frihet den vidare full, att bevisa, då han därtill sig befogad finner.

Urtima ting den 6 april 1742 i Kuddby.

Kvinnfolket Annicka Persdotter ifrån Ljunga, som angivits vara av gifta mannen bonden Måns Mårtensson i Ljunga, med barn rådd och framfött ett barn i lönndom, som hos henne i sängen dött funnit, som hon och före födseln skolat råka sig varit havandes och vid själva födseln sökt enskildhet.

Och som nu saken angående Annicka Persdotter o Ljunga komme att företagas, så efterfrågades om icke länsman, efter häradshövdignens brev till kronofallningsman Hellerstedt, fått befallning, att låta genom en kronofältskär besiktiga barnet.

Varpå han framgiver, de under den 30 mars sistlidet år hållna ordres, däruti tydeligen står, att den antydes länsman draga försorg, att barnet med allra första blir av en edsvuren fältskär, uti moderns och flera vederbörandes närvaro besiktigat, med alla de prov, som kunna tjäna att upptäckas, huruvida det kan vara förkvävt eller av modern på något sätt ombragd.

Andragandes länsman samma besiktning ännu ej var försiggången, förmenades vara nog med den besiktning han tillika med några hustrur över barnet gjort.

Men som urtima tingsrätten finner en sådan besiktning göra tillfyllest uti, att så angeläget mål som detta är, så förhölls länsman huru han av eget bevåg kunde drista sig försätta de ordres han däruti erhållit.

Fann tingsrätten nödigt tillskriva herr justitieborgmästaren Ekbom, det nu edsvuren fältskär skulle länsman åtfölja slik besiktning att förrätta, som verkställd blev och utfärdat samt ansedda nämndemännen Nils i Ljunga och Jost i Tåby, vid besiktingen emot aftonen jämte kvinnfolket var närvarande.

Emellertid framkallades kvinnfolket Annicka Persdotter från Ljunga i Tåby socken, som berättar sig vara på 24:de året, vilken bekänner, att hon blivit lägrad och med barn rådd av gifta bonden Måns Mårtensson i Ljunga förleden Olofsmässonatt, då han kommit till henne sedan hon lagt sig att sova, och utan att tala vid honom, varken förut vid själva gärnignen eller att han henne hävdat och med barn rätt.

Kan dock intet frångå, att hon vaknat då han begynt att röra vid henne, förrän han kom till själva gärnignen, men tigit stilla och låtit honom hävda sig, varefter hon framfött ett gossebarn, natten mellan den 22 och 23 februari sistlidte, som ej varit framgånget, utan efter dess berättelse, varit dödfött och ofullkomligt.

Bonden Måns Mårtensson i Ljunga tillstäes vidgår, att han förlupit, att Olofsmässodag haver han haft räfsgänge, då ibland andra kvinnfolket och dess föräldrar kompaniprofossen Stenman och dess hustru Lisbetha Andersdotter även varit inne hos honom och fägnat sig och ungdomen haver lekt.

Då kvinnfolket Annickas moder somnat på en kista hos honom, men sedan gått in och lagt sig, som och kvinnfolket gått in och lagt sig i sin säng och då han kommit in och stoppat en pipa tobak.

Denna hade han tänkt giva åt profossen och har då märkt att kvinnfolket var somnad.

Alltså satte han sig i profossens stuga och rökte ut pipan själv och därefter fick han se kvinnfolket ligga och sova.

Varför han gick och lade sig bakom kvinnfolket i hennes säng, vilken låtsades sova.

Då han haft köttsligt umgänge med henne, men intet ord har hon talt åt honom, ej heller han åt henne.

Varandes under gärnignen eller efteråt, men det han haft att beställa med henne har varit ganska litet, så att han förnekar sig vara barnafader, men Annicka Persdotter påstår sig ingen annan veta utav.

Kunde dock icke förneka en dräng, benämnd Johan, som tjänar i Myckelby hos bonden Gustaf, gått ibland och besökt henne och hon en gång följt honom på

ängen förleden Mickelsmässan, samt till dess faster på Alms ägor.
Men aldrig har hon haft med honom något att beställa.

Måns Mårtensson säger sig intet kunna bevisa dem någon otukt, men mycket hava de umgåtts och även rykte gått, att de skulle hava varann.

Vilket kvinnfolket Annicka vidgår han talt med henne, men aldrig varit obeskedlig eller sökt någon otukt.

Önskade så vore, att han vore barnafadern, så behövde hon intet gräma sig, efter det vote skett på ärligt sätt, men kan intet ljuga på oskydligt folk.

Härvid företeddes ett brev från borgmästaren i Söderköping högaktad herr Lars Borrander, till herr kronobefallningsman Hellerstedt, samt en attest av komministern i Söderköping vördige och vällärde herr Eric Regner, som upplästes, och var av följande innehåll:

" Högaktad och välbetrodde herr befallningsman.

All den upplysning, som kan erhållas om kvinnfolket Annicka Persdotters utlåtelse under dess tjänstetid hos mig, angående dess tillstånd och beskaffenhet, det innehålls hos gående hus ärevördige herr komminsier Regners attest.

Detta kvinnfolk kom uti min tjänst i laga tid förleden höstas och år 1741 och fördes av frossan märkeligen sjuk, hem till sina föräldrar i Ljunga och Tåby socken, nästlidna februari månad, några dagar efter det hon av ovannämnda herr komminister blivit om det tillfrågad, och som hon därstädes framfött det, hos henne uti sängen funna döda barnet, samt även kort förut varit hemma, att sköta sin moder och syskon, som efter berättelse, alla skola varit sjuka.

Så lærer urtima tingsrätten, av dem som varit närvarande, så väl under Annickas hemvaro förut, som sedan hon sjuk hemfördes och framfödde barnet, få all nödig upplysning.

Påskas stätt en piga från Norrköping i Annickas ställe och har dessutom intet tjänstefolk, som om Annickas utlåtelse någon upplysning giva kunna, men om stadfogden Forsberg, som har samma kunskap om Annickas utlåtelse, som fru Regner, skulle behöva höras, så kan han till urtima tinget inkallas.

Jag förbliver högaktad och välbetrodde herr kronobefallningsman tjänstskyldige tjänare.

Söderköping den 2 april 1742.

Lars Borrander. "

" När jag i sistlidna februari månad hade den äran, att vara hos ädel och högaktad herr borgmästaren, och den då ifrån sin moder i Ljunga hemkomna Annicka Persdotter, som fått fjorton dagars permission uti tjänsten för sin moders sjukdoms skull, inkallades för det ryktets skull, som om henne gått, att hon skulle vara rådd med barn, sporde jag henne till om det med henne så beskaffat var som ryktet om henne blivit utspritt.

Men fick därpå till svar, att hon så mycket var fri därför, som hon aldrig på sådant sätt varit någon mansperson är.

Sådant betygar jag med mitt namns underskrivande i Söderköping den 2 april 1741.

Eric Regner "

Kvinnfolket Annicka vidgår, att det är så passerat, som i attesten står skrivet och att hon nekat sig vara havande.

Det gjorde hon av skam, att hon skändades tillstått dte.

Måns Mårtensson angiver och, att aftonen före hon födde barnet och kom hem från Söderköping, så har han skickat in sin hustru Ingrid Håkansdotter till henne, efter det rykte, som gått, att hon varit havande, att förhöra huru det var med henne.

Vilken närvarande berättar, att hon då kvinnfolket kom från Söderköping dagen

före hon fött barnet, först hjälpt henne till att leda in henne och lagt henne i dess säng, och därpå gått ut.

Sedan litet efter, på sin mans begäran, gått tillbaka och då var Annicka uppe och dess moder höll på att smörja dess ben, som hon sade sig hava värk uti.

Då hustrun sagt till henne, har I ej någon annan värk än i låren, så går det väl an.

Därpå hon svarat, nej det har jag intet.

Sedan har hon andra gången, på sin mans begäran, varit inne och sett på hennes bröst, men därpå har hon intet kunnat se något, utan att hennes bröst varit som andra pigors.

Kvinnfolket Annicka vidgår detta, att hon nekat sig vara havande och säger, att hon känt barnet leva uti sig, mensedan hon åtta dagar före, än hon framfödde barnet, fick den sista sjukdomen, kände hon intet barnet leva.

Måns Mårtensson i Ljunga berättar, att kvinnfolket, då hon aftonen före än hon födde barnet, varvid hon givit till några kvirop, därpå hon sagt, hon bar sig åt som hon skulle hava barnungar.

Varpå henens moder sade, Gud förbarme den som satt dem på henne.

Efterfrågades huru det blev uppenbart, att hon fått barnet.

Varpå kvinnfolket berättar, att om tisdagsnatten fick hon barnavattnet, att någon var därvid varande, då det dött framkom och hon bedyrar, att hon intet tecken på liv däruti såg, fast hon var mycket illa sjuk, så vet hon ej mycket.

Kunde se därefter, när hon kommit till sig litet, och märkte att barnet var dött, tog hon och svepte i ett skärdukskläde, som hon hade om huvudet och lade det i huvudgården.

Om morgonen kom hennes moder till henne, som låg sjuk och illa kunde gå, då barnet låg på huvudgården, vilket dedd moder fick se och frågat vad det var.

Därpå hon sagt, kära mor, det kom fram i natt.

Därpå modern blev illa till freds och gick och lade sig igen samt var sjukare än förr.

Men barnet legat i sin ovanlighet, utan att det skickats efter någon, att se det förrän om onsdagsaftonen, då kvinnfolkets broder Per Persson i Knivsätter kom dit på eftermiddagen, samt som närvarande ebrättat, sig straxt skickat efetr sin hustru, att komma dit.

Det gjorde hon om torsdagen, då hon ansett uppenbart.

Därpå hon genast gått till nådeårsprästen i Tåby, herr Lindelius, och det angivit.

Han reste till kronolänsman Anders Andersson, vilken varit hos om fredagsmorgonen, men han ej kommit dit, förrän om lördagsmorgonen.

Då han tillika med nämndemännen Nils Lars i Ljunga och Nils Larsson i Tåby, samt hustrurna Elisabeth Trulsdotter i Ljunga, nämndeman Jost i Tåby och hustru Segred Månsdotter besiktigtat barnet.

Vilka framställdes, att avlägga sin berättelse.

Mot dem hade Annicka Persdotter inte jöv, varpå de förekallades att erlægga sin ed och berättade hus barnet befanns och vad de eljest i saken veta, det de gjorde med hand på bok, samt anförde som följer:

1. Nämndeman Nils Larsson i Ljunga berättar, att han kom dit om lördagsmorgonen, efter länsman begäran, och då var barnet dött, samt intet kunde han se, att barnet blivit våldsammeliget hanterat, ej heller förstod han så egentligen därpå, efter han aldrig sett något så spätt barn.

Men inga naglar hade barnet haft, utan allenast han kunde se liksom en till-

stymmelse vara en hinna på tinningarna och största tummarna.

Havandes kvinnfolket Annicka bekänt, att Måns Mårtensson i Ljunga var barnafadern därtill, vilken samma dagen bekänt för vittnet, att han eh var fri kvinnfolket, men om han var barnafadern vet Gud.

Berättar vidare, att han förut, uppå det faller som gått och då kvinnfolket var hemma, bett sin hustru fråga kvinnfolket, om hon va havande. Det hon gjort, men kvinnfolket då nekat därtill och sagt sig vara fri, som var fjorton dagar före än hon fick barnet.

2. Nils Larsson i Tåby vittnar, att då han kom dit på länsmans begäran lördagsmorgonen, frågande länsmannen kvinnfolket Annicka, huru det stod till och bad henne säga sanningen.

Därpå hon berättade, att Måns Mårtensson i Ljunag är barnafadern och att det skett förleden Olofsmässa i dess säng, då hon var hos sina föräldrar hemma, samt att barnet blivit dött framfött.

Då vid besiktingen barnet ebfanns dött samt de ej kunnat se något våldsamhets-tecken därpå och har det haft liknelse till naglar och litet hår på huvudet, men som han tyckte, var det ej framgånget och nekade kvinnfolket sig alldeles något rört, varest eller någöto våldsamhet det tillfogat, utan det blivit dött framfött.

3. Hustru Elibeth Trulsdotter, att första gången kvinnfolket Annicka var hemma, fjorton dagara förinnan hon födde barnet, att sköta sin moder som var sjuk, frågade vittnet henne, om hon skulle vara havande och bad henne bekänna det för sig, innan skammen blev för stor och ryktet går för mycket därom.

Då hon nekade därtill och sade, att hon vore fri därför, men berättade att det vältrade i magen på henne, som en groda.

Vittnet frågade huru det lär komma, utan manfolk eller den drängen, som hon varit bekant med, vartill hon vidare nekat och bedyrade sig vara fri.

Sedan var vittnet där, då länsman var där, då barnet som var dött haft elle-nast några hår på huvudet och liknelse till naglar vid nagelrötterna och som hon kunde se, så var barnet ej framgånget, utan fattas mellan åtta och nio veckor.

Havande då vittnet frågat kvinnfolket hur hon skiljde sig från barnet när det var fött.

Då hon svarat, att dess bror Gustaf Persson givit henne en kniv, vartil hon navelsträngen avskurit, som satt fast, men inga våldsamheter har hon gjort barnet, ej heller kunde de det säga, att det ha kvinnfolket bekänt, att gif-ta bonden Måns Mårtensson i Ljungaär barnafaderna och att lägersmålet skett vid Olofsmässan.

4. Hustru Segred Månsdotter i Tåby säger, att hon aldrig varit i umgänge med kvinnfolket Annicka förrän länsmannen skickat efter henne om lördagen, sedan kvinnfolket fött barnet.

Då hon gick dit och frågade henne om barnet var levande eller dött, då det föddes.

Då kvinnfolket svarade, att hon det ej så själv visste, för det hon hade så ont då, men när hom kommit sig och fick se barnet var det dött.

Sedan såg hon på barnet samt vittnar, att det ej vore framgånget efter det var så litet, men tillstymmelse till naglar har de synts på fingrarna och fötterna, samt litet hår har det haft på huvudet samt, som hon tyckte, fattas 8 a 9 veckor.

Havandes kvinnfolket då bekänt på Måns Mårtensson i Ljunga, att vara barnafader, då han nekat.

Vilken nu närvarande förklarar, det gjort av orsak, att han ville dess hustru

Skulle stämma för målsägarerettens skull och sedan straxt därpå gå till nämndeman Nils Larsson i Ljunga ochd et bekänt, som nämndemannen betygar sant vara.

Sven Larsson, som äger kvinnfolkets faster ochd en tiden då barnet framkommit låg sjuk i samma stuga som kvinnfolket fick barnet, berättar utan ed, att när kvinnfolket kommit hem, har hon mycket jämrat sig av värk i sina lår och har hon ej vetat hon fått något barn, förrän om torsdagen därpå, som var tre dagar därefter, när brodern kom dit och det taltes allvarligt om i stugan och mer vet han intet, efter som han varit illa sjuk. Dock minns han, att kvinnfolkets broder Gustaf, som även varit sjuk, men bättrat sig, var uppe tre gånger om natten och gav kvinnfolket dricka.

Hustru Ingrid Olufsdotter på Ljunga ägor före kallades och berättar, efter avlagd ed utan jäv, att kvinnfolket Annicka Persdotter, torsdagen före den hon fick barnet, kommit till vittnet, då hon kände så straxt hon kom genom dörren, att kvinnfolket var havande, men vittnet ej kommit sig till att säga åt henne därom.

Då kvinnfolket mycket gråtit ochs agt sig hava större bekymmer än någon i världen, samt sedan jämrat sig över sin moders sjukdom. Sedan om söndagen därefetr, då vittnet gått till kvinnfolkets moder med dricka har hon sagt, att de skylla min dotter Annicka varit havande, men det är ej sant, utan Gud givna vilja vore, så fri som hon därföre. Mera vet hon intet.

Vidare föreställdes efterföljande, som skola hava kunskap i saken, nämligen hustru Catharina Andersdotter i Tåby, stadsfogden i Söderköping Eric Forsberg, Ptter Velamsson på Alms ägor samt Håkan Falk, mot vilka inte jäv äro. Alltså avlade de, med hand å bok, vittneseden och berättade var för sig:

5. Hustru Catharina Andersdotter i Tåby, att hon 8 dagar före kvinnfolket fött barnet, sagt till henne, att hon var havande. Därtill hon nekat ochs ade sig vara så fri som lössen på golvet. Varföre hon intet viadre torde strängas henne därmed.

6. Stadsfogden i Söderköping vittner, att några dagar före än hon fördes hem från herr borgmästare Borrande i Söderköping, där hon tjänte, efter hon var sjuk och straxt därpå fick barnet, har herr borgmästare Borranders fru sagt till honm, det så väl hon som dess man sagt till kvinnfolket Annicka, att hon var havande, men hon därtill nekat.

Och som hon var övertygad därom, att hon var havande, bad hon vittner gå ut och tala med henne och fråga henne därom.

Det han gjorde och då nekade kvinnfolket därtill.

Därpå sade vittnet ytterligare, visseligen måtte vara havande och bekänna sanningen.

Då hon svarat, att hon var så fri därför, som hon ville bli Guds barn.

Och har vittnet frågat henne, vad hon har i magen efter hon är så tjock.

Då hon sade det vara rosan, stundom var låren och stundom magen och benen. Sedan talte han ej det vidare med henne därom.

Men hon tog och svarade intet ord, utan vände sig ifrån honom och därför kunde han intet vidare därvid göra.

Kvinnfolket vidgår, att så passerat och bekänner, att hon nekat sig vara havande, vilket endast skett för den orsaken, att hon mente födelsetiden ej vara så nära, efter hon blev rådd med barn om Olsmässan och sedan ännu 10 veckor igen tjänte.

Således få tjäna åtminstone halva året, efter hon kom till hos borgmästaren i tjänsten om Mickelmässan, efter denna så goda husbondsfolk mot henne och hon aldrig vet sig få en muns bannor av dem

7. Smeden Petter Velamsson vet och deles intet i den saken, efter han ej varit där i huset eller någonsin vet sig talt vid kvinnfolket.

8. Håkan Falk vet ej heller någonting i denna saken, som han på sin ed be-tygar.

Vittnesmålen jämte den övriga rannsakingen upplästes och erkändes vara rik-tigt.

Varföre nämndemännen Nils i Ljunga och Jost i Tåby anseddes, att fara hem och vara tillstädes vid besiktningen, som fältskären kommer att förrätta.

Profossen Nils Christiansson befalldes, att under säkert förvar föra kvin-nfolket hem, att där vara närvarande, samt alla sig i morgon i god tid infinna.

Den 7 kontunerades med rannsakingen.

Därvid inställde sig stadsfältskären i Norrköping Daniel Ch. Eberstein, som besiktigat Anna Persdotter i Ljunga dödsbarn och ingav däröver sin attest, som upplästes och innehöll:

" Undertecknad har besiktigat Anna Persdotters döda barn i Ljunga och befanns han vara något flamlått uti ansiktet och uti högra näsborren fanns ihoprun-nen blod och är lemmarna mycket späda och naglarna på händer och fötter, som på ett annat barn, som intet är framgånget och serotum var blått och uppsvullen och vid naveln över magen mycket blått och fanns navelsträngen ihoptorkad, över en halv tum lång och oförbunden.

Om samma barn blivit med liv fött eller intet, kan intet vetas, men det är visst, om samma barn havit liv då det föddes, kunde det ändå intet leva efter navelsträngen var oförbunden.

Som varder attesterat Kuddby tingsplats den 6 april 1741
Daniel Ch. Eberstein chirurg civit Norrköping "

Sedan ingav han en räkning på sin resa och besiktningensomkostnad, sig till 8 daler silvermynt bestigande.

Dem han fordrar och honom genast av länsman till vidare förräkning blev betalt.

Vid denna besiktning var även kronlänsman Anders Andersson och nämndemännen Nils Larsson i Ljunga och Jost Johansson i Tåby varit tillstädes och kunde såldes ingen vidare upplysning härutinnan ernås, efter så länge är att barnet blivit fött och dött.

Havande även Annicka Persdotter vid besiktningen varit tillstädes.

Länsman Andersson föreställde varföre hon icke angivit detta förr, att besikt-ningen kunnat ske innan barnet blivit förfalnat.

Svarades, sig ej kunnat tänka någon vidare besiktning var av nöden, efter de ej funnit något våldsamhetstecken på barnet eller, att det nödigt sådant angiva, förrän kvinnfolket så kom till sig, att hon kunde för rätten ställas.

Betygades med nämndemännen, att barnet nu så befanns, som attesten utvisar, men då de det första gången besiktigat var det intet blått, som det nu befanns.

Länsman instämmer i övrigt, om första synen med de flera vittnens berät-telser, att barnet ej varit fullgånget eller något våldsamhetstecken på det kunnat synas och angiver på sin ed, stadsfältskären Eberstein, att barnet haft liknelser till naglar på händer och fötter äro de fram, fast de varit mycket tunna, som en hinna, vilket länsman och nämndemännen också intygar, med vidgår därjämte, att barnet ej varit fullgånget, utan som han tyckte, kunna fela 8,9 elelr 10 veckor.

Kan så just ej säga, men länge hade det ej kunnat leva, som han kunde finna, men om några våldsamheter, kunde han ej intyga, efetr barnet antagit nutrification

och var blått som och hade inget annat att berätta.

Måns Mårtensson i Ljunga angiver, att om tisdagsaftonen, dagen efter barnet var fött, om natten han har blivit efterskickad av kvinnfolket Annicka Persdotter, igenom dess broder gossen Sven Persson, under förevändning, att draga upp hättelocken på henne, efter hon haft svårt ont i huvudet.

Då han kom in, var det mörkt i stugan, varföre han först blåste upp elden och sedan gått fram till sängen, då kvinnfolket sagt åt honom, jag har fått ett litet nyfött barn i natt.

Det vet ingen om, det är I och jag, mor min vet ingenting om det, tag det och lägg det i kyrkomuren.

Därpå han frågat, vem är barnafadern till det.

Varpå hon svarat, det är I.

Då han sade Gud bevara mig, det är inte jag och vidare sagt Gud bevara mig, kors för fan, och därmed gått ut genom dörren.

Då hon ropat honom och sagt, jag vill säga er något mer.

Då han kommit fram har hon sagt, det är intet annat än ett litet ett, och därmed märkt på handen.

Därpå han svarade, Gus bevara mig om det är litet eller stort, och så skyndade han sig ut.

Men barn såg han intet den gången.

Kvinnfolket Annicka Persdotter anförer hörvid, att hennes moder kommit till henne om tisdagsmorgonen bittida, och då blivit barnet varse.

Då hon frågade därefter, då hon sade Gud nåde mig, det kom fram i natt samt för henne bekant barnafadern.

Därpå barnet blivit liggandes död på huvudgården insvept i ett skärdukskläde, till mot aftonen, då hon sagt till sin moder, som var sjuk, att hon gärna ville hava in Måns, att säga honom, det han vore barnafadern.

Då modern svarat, han torde intet gå därefter, om han får veta det, utan du måtte säga, att han skall komma och draga upp hjässelocken på dig.

Sedan dess broder Sven gått ut och bett Måns gå in andra särskilda gången.

Då han änteligen kommit in och hans agt honom, att vara barnafadern.

Men att hon sagt, att han skulle bära bort barnet, kan hon ej minnas, efter hon var så svag.

Som Måns betygar, att så skett, som han berättat.

Gossen Sven Persson förekallades.

Vilken är på 16 året, men ännu ej begått sina salighetsmedel, som på tillfrågan berättar, att hans syster kvinnfolket Annicka, sedan hon kom hem om måndagsaftonen ifrån sin tjänst i Söderköping, varit mycket sjuk, jämrade hon sig mycket om värk i sina lår och i huvudet.

Varmed hon fortfarit hela natten och haa har varit uppe och givit henne dricka och då han tredje gången var uppe, begärde hon en kniv.

Då han givit henne en gammal kniv, intet vetat vad hon skulle med den.

Men modern, som sådant märkte, gav sig intet tillfreds förrän hon gav den ifrån sig

Men nekar alldeles, att han visste det hon fött barn, förrän om tisdagsmorgonen, då modern talt om det.

Sedan medan Måns var inne, var han i Månssons stuga.

Om onsdagen sändes han efter dess broder Per i Knivsätter

Har eljest ingen kunskap härom.

Kvinnfolket betygar, att dess broder intet förr vetat därom.

Kvinnfolkets moder Lisbetha Andersdotter efterfrågades, men berättades av nämnden vara eländigt sjuk, så at hon ej kunde hit ställas, ej heller haver

hon något särskilt förstånd, att giva berättelse härom, efter hon är så gott som huvudsvag.

Kvinnfolket tillfrågades var orsak varit till henens nödfödsel och huru länge hon känt barnet hava liv.

Svarades, att hon väl förut länge känt barnet röra sig, men sedan hon kom till staden sista gången, om torsdagen före hon födde barnet och blev sjuk, samt låg illa sjuk till måndagen, då hon om kvällen fördes hem, kände hon det intet mer röra sig.

Till nödfödseln vet hon ej någon orsak giva, efter hon varken fallit eller stött sig, utan återopar sin sista sjukdom, såsom orsak därtill.

Anförer dock, att hon om torsdagen var ute och gav korna, men var så sjuk, att hon intet visste om hon gav elelr intet och var det en hög stege upp till höskullen.

Men hur hon kom upp elelr ner vet hon intet.

Kan dock intet minnas om hon fallit och sedan begynte hon frysa och därmed kontinuerade hon till om måndagen, då hon fördes hem.

Då borgmästarens dräng kört tämmeligen hårt, som gjort henne mycket ont, därför hon nödgats bedja honom köra saktare .

Urtima tingsrätten förmanade kvinnfolket med och eftertänkligt allvarsamhet, att bekänna sanningen om barnet blev framfött med liv och huru det omkommit.

Men hon bedyrar högeligen, att hon intet märkte det hava något liv, när det kom fram, såvida henens svåra sjukdom tillät henne se därefter.

Men när hon kom sig före och fick se det, var det märkeligt dött.

Bedyrar sig ingen rättelig orsak vara till dess död, som och att det redan var dött innan hon löste det ifrån sig med den kniven, genom navelsträngens avskärande.

Men att förbinda navelsträngen förtod hon intet, ej heller var det nödigt efter barnet redan var dött.

Måns Mårtenssons hustru Ingrid Håkansdotter i Ljunga föreställdes och tillspordes om hon ville taga sin man, som nu förbrutit sig och lagt sig med detta kvinnafolket samt med henne bedrivit enkelt hor, tillgodo igen.

Varpå hon svarade, att som han alltid varit beskedlig, så förut som efetr detta skedda och aldrig sport det ringaste tecken till illvilja, så förlåter hom honom dess brott och tager honom för sin äkta make igen.

Beder och för honom om all möjlig förskoning.

Protkollet, från början till slut, upplästes och var där vidare intet att påminan.

Urtima tingsrätten föreställde ånyo Annicka Persdotter alla omständigheter i detta mål, att det synes alldeles omöjligt, det hon, om hon varit en rar piga, skulle på den stunden av Måns Mårtensson blev lägrad och med barn rådd, men medan hon icke tillförne haft umgänge med mansfolk, varvid henne även på eftertryckeligaste sätt försökt, att henens brott är så stort, varande tilld ess före havande med dess framfödda barn, så att hon intet hopp kan hava, med mindre hon icke till livet bliver straffad och förmentes för den skull giva Gud äran och bekänna sanningen, så därom som om barnets omkommande och om det med liv blivit fött.

Varpå hon änteligen erkände, att som hon nu är osäker om livet, då kan hon ej annat än bekänna sanningen, som hon vill leva, och då på profossen Nils Christierson, som är gift karl, förledet år en gång haft köttsligt umgänge med henne.

Vilket hände, då han förledet år, kommit till dess fader och de skulle följas åt till Mogata vinterting, ett år sedan, där dess fader skulle avstraffa

en ryttare, som lägrat en änka i Västra Husby och profossen avstraffade kvinnfolket.

Då hon tvenne gånger flytt ur sängen för honom om natten, han änteligen kommit till henne uti dess egen säng, och haft umgänge med henne.

Vilket hon på sin själs salighet betygar sant vara, men intet har hon därefter blivit havande eller av någon annan är rådd med detta barnet, än Måns Mårtensson, om vilken hon står fast vid sin förra bekännelse.

Men om barnet vet hon intet om det haft liv eller ej då det föddes.

Men då hom kom sig före och så därefter, var det dött ochd et före än hon skiljde det ifrån sig.

Då barnet föddes var hon så gott som från sig och hade inte rätt förstånd.

Nils Christersson förekallades, vilken alldeles nekar sig haft något umgänge med kvinnfolket, men kan han intet neka, att han lånt hus där den gången, som kvinnfolket anförer, men stod ej till någon bekännelse, att härvid nekar och att han gjort efter kvinnfolket i någon säng eller legat med henne.

Härvid föredrager kronolänsman Anders Andersson, att förleden afton, då Nils Christersson skulle föra kvinnfolket Annicka Persdotter hem till Ljunga, har han vid Fristad skiljt sig från henne och lämnat henne fri och lös, att gånga hem och han blivit kvar i Fristad.

Men när länsmanen kommit till Ljunga med fältskären, att besiktiga barnet, fann han ingen kronobetjänt, som hade vakt på kvinnfolket och fick förnimma, att Nils Christersson skiljt sig därifrån i Fristad, varföre han nödgats fara och först efterfråga honom på gästgivaregården.

Då honom blev berättat, att han var gången därifrån till rusthållaren Friberg i samma by, där han fann honom och med några piskeslängor körde honom till Ljunga.

Vilket allt Nils Christersson måste tillstå, men påstår att kvinnfolkets broder lovat vakta henne till han kom efter, som dock ej var anständigt.

Kvinnfolket andragar, att då Nils Christersson då som sagt var, kom till dess fader och skulle hava honom med sig till Mogata, sutto de en stund och rökte tobak och då de skulle gå att lägga sig, sade Nils Christersson till henens fader, du kan aldrig ligga allena, får väl ligga hos mig.

Därpå han gått åt sängen hon låg uti, men hennes fader sagt, går du inte och lägger dig i din säng, så skall du se jag skall komma efter dig med min stora pisk.

Då Annicka säger sig, gått ur sin säng och tänkt lämna honom där, men och gott i en annan säng och lagt sig.

Men sedan han litet suttit och rökt, kom han och lade sig framföre i den sängen hon låg.

Då hon övergiven sprungit upp ochs att sig i spisen en lång stund och sedan gått och lagt sig i sin första säng igen.

Men efetr en stund, sedan hon var insomnad, kom Nils Christersson till henne och lade sig och då hade han umgänge med henne.

Nils Christersson nekar till allt i högsta måttan.

Men Måns Mårtenssons hustru Ingrid Håkansdotter betygar, att Annicka har sedan detta hände förledet år om vintern, och vid efterseende befinens den 27 eller 28 januari 1741, då tngtet hölls i Mogata, har Annicka beklagat sig för henne, att Nils Christersson så jagat henne ur den ena sängen i den andra och att dess fader hotat honom med sin stora pisk, om han inge ginge och lade sig i sin säng.

Berättades vidare, att denne Nils Christersson är mycket elak, då han kommer och lämnas hus, efter kvinnfolk och har under samma förevändning, att han ej kunde ligga allena.

Den gång då han lånte hus hos henne, velat lägga sig hos hennes dotter i sängen, men hon bäddat upp för honom annorstädes, där han måste lägga sig.

Nils Christersson nekar och härtill.

Och som någon vidare bekännelse så av kvinnfolket stod att erhålla om barnet, så fann urtima tingsrätten nödigt, att begära det komministerna vördige och vällärde herr Daniel Somelius, ville taga kvinnfolket under förhör att bekänna sanningen, om hon på någon sätt varit orsaken till barnets död, som med henne utgick i en kammare.

Nils Christersson, uppå vidare allvarsamt förehållande vidgår omsider, att han lagt sig i sängen hos kvinnfolket, då hon gått dädan och lagt sig i en annan säng, men vill intet vidgå, att han gått till henne där och haft något umgänge med henne.

Kan intet heller neka, att fadern hotat honom med piskan, om han ej lade sig i sin säng, som för honom var tillredd.

Vidare vidgick han och, att han sedan sökt till kvinnfolket, att hon skulle gå upp och göra eld, nem nekar alldeles, att han haft något umgänge med henne, varför han erbjuder sig med sin själ ochs alighets ed erhålla.

Härvid anförde nämnden, att denne Nils Christersson fört ett svårt och hårt leverne med sin fader, gamle nämndemannen Christer Månsson och jämväl med sin hustru, varföre han några gånger varit före i sockenstugan.

Ock påminner rätten sig, att han för dylikt av sin fader för tingsrätten varit anklagad, fast de blivit förlikta, som tingsrätten måste tillställa i brist av bevis.

Herr komministern Sommelius företrädde tingsrätten och andrager, han på görligt sätt sökt förmå kvinnfolket Annicka till enren bekännelse angående barnet, om det varit vid liv när det framföddes eller igenom dess handaverkan omkommit, men kan intet vidare förmås, än hon vidgått, det barnet haft liv före födseln, intill dess hon siat gången, hos herr borgmästaren om lördagen blev sjuk.

Men om det haft liv när hon kom fram kan hon intet säga, efetr hon var så sjuk, att hon intet sådant kunnat besinna, men ingen våldsam hand har hon lagt på detsamma.

Rannsakingen upplästes ånyo och vat det därvid intet vidare att påminna, än kvinnfolket påstår o det högsta, att Nils Christersson varit den första, som lägrat henne, fast ej med berätt.

Som han fräckt förnekar, men vidgår han lagt sig hos henne i sängen.

Måns Mårtensson vidgår sitt brott och ber om all möjlig förskoning.

Efterfrågades om någondera av dem förr för lägersmål pliktat ?

Svarades nej, intet som någon del.

Frågades varför kvinnfolket icke sände efter någon till hjälp, när hon kände att barnanöden kom på henne ?

Svarades, hon förstod sig intet därpå, efetr hon ofta haft onti huvudet och magen och trodde det vara en annan sjukdom, efter hon tänkte hennes tid ej var ännu kommen att föda, efter hennes räkning, som det och fattas 10 veckor i tiden efter lägersmålet.

Vidare kunde tingsrätten med alla sina förmaningar ej komma, vilket allt urtima tingsrätten tog i övervägande och efter beprövande stannade i följande

Utslag

Såsom **Annicka Persdotter** i Ljunga, om 21 års ålder, vilken genom olovlig beblandelse, med gifta karlen Måns Mårtensson i Ljunga blivit havande, men

sedan vid åtskilliga anmaningar och efterfrågningar och påminnelser, ej velat före födseln bekänna, utan alldeles förnekat.

Vid själva födseln har hon även sökt ensamhet, så att ehuru hon borde i en stor sky därest själv kommit av erhållas elelr sökt någon av hustrurna i byn till hjälp, utan fött barnet om natten, då ingen var tillstädes utom dess sjuka moder, som ej haft någon förmåga.

Efter hjälp kunde i anseedne till dess sjukdom, som ännu kontnuerar.

Och tvenne andra sjuka personer, som på henne någon hjälp kunnat giva, som hon och efetr födseln lagt barnet å lönn och ej uppenburit det förrän tisdagsaftonen mer än för sin sjuka moder, då hon efetränt den angivna barnafadern Måns Mårtensson och efter hans angivande, bett honom bära bort barnet i tysthet och lägga det i kyrkomuren, som hon föregiver sig ej kunna påminna och ändock hon i högsta påstår, att barnet blivitt dött fött eller som hon sedan sig yttrat, ej för sina svåra sjukdom kunnat veta, om det haft något liv elelr ej, så är dock av henne bekänt veta klart, att hon förut känt barnet hava liv i moderlivet och om det blivitt med liv framfött, hade det ej länge kunnat leva, utan att förblöda sig, efter hon skurit av navelsträngen och den ej förbundit, som fältskär Ebersteins besiktningsattest förmår.

Dock betygar berörde fältskär Eberstein, att barnet ej var fullgånget, utan däruti felade 8,9 eller 10 veckor.

Varuti även hustrurna, som barnet synt, instämna samt att inte våldsamhets-tecken därpå synts och efter uträkning ifrån lägermålet skall felas 10 veckor. I anseedne vartill och som dom nära alltid bör vara benägna, att hjälpa än stjälpå, samt i följe av 16 kapitlet missgärningsbalken 1 §, urtima tingsrätten finner skäligt att sakfälla henne kvinnfolket Annicka Persdotter till, **att avstraffas med 20 par ris, tre slag av varje paret** och dessutom **böta för enfalt hor** efter 55 kapitlet missgärningsbalken **sina 40 daler silvermynt** eller i brist av penningböter avstraffas med 10 par ris, tre skag av varje paret efter 5 kapitlet straffbalken samt enligt 55 kapitlet missgärningsbalken 5 § och Kongl förordningen av den 18 november 1741 böta 2 daler silvermynt till Tåby kyrka och sedan undergå avlösning i Tåby kyrkas sakristia uti 3 a 4 personer av de äldste i församlingens närvaro samt ersätta de till fältskären betalta åtta daler silvermynt.

Vilket dock allt Kong Majts och Riksens höglovlige Göta hovrätts nådrättvisa leutation och beprövande, i följe av 25 kapitlet rättegångsbalken, i ödmjukelse underställas och kommer kvinnfolket Annicka Persdotter emellertid till höglovlige hovrättens utslag ankommer, att föras till Linköpings kronofängelse, där att bevakas.

Gifta karlen Måns Mårtensson i Ljunag, om 42 års ålder, somd etta kvinnfolket bedrivit enkelt hor, kommer även efter 55 kapitlet missgärningsbalken, att **böta sina 80 daler silvermynt** och efetr dess hustru förlåtit honom dess brott och ej bliver från henne skiljd, varför han i följe av förberörda lag och Kongl Majts förordning av den 18 november 1741, komam att böta till Tåby kyrka 4 daler silvermynt, samt sedan undergå enskild skrift och avlösning uti sakristian a 3 a 4 personer av de äldste i församlingens närvaro.

Vad **gifta karlen Nils Christersson**, som kvinnfolket även bekänt på, att han med henne förlidet år plägad köttsligt umgänge, fast därefter ej blivitt havande angår, vartill han nekar, men likväl ej kunnat frångå, att han lagt sig i säng med kvinnfolket, som var förut förnekat, och samma natt, som hon angivit, i dess föräldrars hus haft natthärbärge. Hon jämväl sådant, då hon ej annat sig föreställt än mista livet angivit, som av dess Nils Christersson eljest förda vanartiga leverne styrkas och ej under, än för halva skäl kunna anses.

Lagtima sommarting den 17 maj 1742 i Kuddby.

§ 5.

Drängen Anders Johansson i Fristad instämt jungfru Brita Wikman i Ljunga för innestående lön, som jungfrun utan orsaks skull innehållit samt för de honom givna skällsord jämte expenser.

Å jungfru Wickmans vägnar inställde sig efter fullmakt, jaktjunkaren Nils Bröms samt käranden i egen person.

Vilken åberopar sitt instämnda vittne, angående skällsorden och lönen, drängen Måns Nilsson i Fristad, vilken före kallades och utan jäv avlade vittneseden och vittnade,

att han vet drängen Anders Johansson av jungfru Wickman ej fått mer på sin lön, än de tre daler 6 öre kopparmynt och berättade, att jungfru Wickman, då vittnet var med drängen och krävde lönen, har hon kallat drängen Anders både tjuv och skälm.

Tills han skulle bevisa någon lön stod inne, var till hon nekat och sagt sig den betalt.

Anförandes jaktjunkaren Bröms, att jungfrun betalt drängen Anders dess lön. Det han bevisar med jungfrun annotation, att han fått 18 daler en gång, 2 daler och 10 styver en gång samt för kronoutlagor 6 daler.

Gör tillsammans 27 daler 6 öre och de sista han haft att fordra lön.

Det drängen bort kräva henne straxt och ej väntat därmed från föregående Michalelie till nu i vår.

Varandes efter den lön honom lovats, ej var återstående mer än trettio styver, efter hon ej lovat honom större lön än 30 riksdaler silvermynt.

Drängen Anders påstår, att han på sin lön ej fått mer än 3 daler 6 öre kop-

parmynt och de 18 daler nekar han till, samt erbjuder sig med ed erhålla, att som dem av jungfrun ej undfått på lönen.

Varmed herr jaktjunkaren var nöjd, därest han därför redan kan gånga. så vill jungfrun betala honom lönen.

Och som tingsrätten ej annat expedierat kan finna till slut i saken den, att drängen Anders Johansson enligt 17 kapitlet rättegångsbalken med ed erhåller huru mycket han på lönen av jungfru Wickman i penningar undfått.

Alltså kommer han i morgon, efter längre betänketid ej begärer, att avlägga eden i detta mål.

Lagtima sommarting den 17 maj 1742 i Kuddby.

§ 3.

I anledning av urtima tingsrättens utslag av den 7 april sistlidet, föreställdes profossen Nils Christersson, att nu vid tingsrätten avlägga den honom pålagda värjemålseden, att han ej med kvinnfolket Annicka Persdotter från Ljunga, förledet är plägat köttsligt umgängen, fast hon därefetr ej blivit havande.

Vilken sig inställde och hörd allvarsam förmaning om edens vikt, avlade den honom pålagda värjemålseden, med hand på bok.

Alltså i följe av 17 kapitlet rättegångsbalken 29 § bliver profossen Nils Christersson för kvinnfolket Annicka Persdotters i Ljunga tillmälen, som skulle han med henne haft köttsligt umgänge, av tingsrätten alldeles befriad.

1742 den 22 maj.

Kongl Majt och Riksens Götha hovrätts utslag uppå Björkekinds härads tingsrätts hållna rannsaking och den 7 april sistlidet fällda dom över kvinnpersonen Annicka Persdotter, vilken av gifta mannen blivit med barn rådd, men sådant före födseln sitt tillstånd eh tillkänna givit, utan fostret, de personer, som i samma stuga sjuka legat, ovetande framfött.

Vilket hos henne i sängen blivit dött funnet, varföre hon i förmåga av XVI kapitlet 1 § missgärningsbalken, är dömd att avstraffas med tjugo par ris och dessutom böta för enkla horet efter LV kapitlet missgärningsbalken sina fyrtio daler silvermynt till treskiftas, eller i brist av botum, avstraffas med tio par ris efter V kapitlet 1 § straffbalken samt enligt LV kapitlet § 1 missgärningsbalken och Kongl förordningen av den 18 november 1741, i stället för uppenbar kyrkoplikt böta 2 daler silvermynt till Tåby kyrka och sedan undergå enskytt skrift och avlösning i sakristian, samt ersätta de till fältskär för besiktningen betalte åtat daler silvermynt.

Vilket allt Kongl hovrätten vidare beprövande är vordet underställt, givet i Jönköping den 22 maj 1742.

Kongl hovrätten haver den i detta mål hållna rannsaking sig föreläsa låtit och därav inhämtat:

Huruledes kvinnfolket Annicka Persdotter i Ljunga, om tjugo års ålder, vilken igenom olovlig beblandelse med gifta mannen Måns Mårtensson darsammastädes blivit havande, men sådant vid åtskilliga efterfrågningar ej velat före födseln bekänna, utan alldeles förnekat.

Vid själva födseln ehuru hon bott i en stor by, därest hon i barnanöden kunnat bliva betjänt, icke skt någon av hustrurna i byen till hjälp, utan fött barnet om natten, då ingen varit tillstädes mer än dess sjuka moder Lisbetha Andersdotter, för vilken hon det ej förrän morgonen därefter berättat och tvenne andra sjuka personer, som på henne ingen aktning kunnat giva, och efter födseln ej uppenbarta det, förrän följande dagen om aftonen.

Undantagandes för bemälte hennes moder, som för sin sjukdoms skull ej haft någon särdeles eftertanke.

Och ehurväl hon föregiver, och i det högsta påstår, att barnet blivit lätt fött, eller som hon sig sedan yttrat, ej för sin stora sjukdom kunat veta om det haft något liv eller ej.

Så är dock av hennes egen bekännande klart, att hon förut känt barnet levande i moderslivet och om det blivit med liv framfött, hade det ej länge kunnat leva, utan att förblöda sig, efter hon skurit av navelsträngen och den ej förbundit, som fölskären Ebersteins attest innehåller.

Vilket besiktigat barnet, men därjämte betygat, att det icke varit fullgånget utan häruti felat åtta, nio a tio veckor.

Därutinnan hustrurna, som även fostret synat instämma, samt att intet våldsamhetstecken därå funnits och efter uträkning från lägersmålet skall felas tio veckor.

För den skull prövar Kongl hovrätten rättvist, i så måtto gilla tingsrättens i detta mål, på de åberopade lagens ännu fällda dom, som skall hon, för detta sitt vårdslösa förehavande med sitt foster, avstraffas med 10 par ris, tre slag av varje paret och dessutom för enkla horet böta fyrtion daler silvermynt till treskiftas, men i brist av botum kommer hon, att avstraffas i allt för ett, med tjugo par ris, tre slag av vart paret, samt ersätta de till fältskären för besiktningen åtta daler silvermynt.

Men vad det för henne utsatta enskylda skriftermålet i sakristian angår, bliver tingsrättens dom sålunda ändrad, som skall hon, jämte till henne för sitt med fostret havad ovarsamma förhållande, ådömda risslitande, uppenbar skrift och avlösning en söndag undergå.

Ty finner urtima tingsrätten skäligt, att pålägga honom Nils Christersson, i följe av 17 kapitlet rättegångsbalken 30 §, med själv sin ed, vid nästa tings första tingsdagen sig befria, att han ej plägat något köttsligt umgänge med kvinnfolket Annicka Persdotter, varefter tingsrätten härom sig vidare yttra och utlåta vill.

Ordinarie hösteting den 17 oktober 1742 i Kuddby.

§ 4.

Jaktjunkaren äreborne välbetrodde herr Nils Bröms instämt rusthållaren Knut Friberger, gästgivaren Gustaf Jonsson och Jöns Hansson i Fristad samt bonden Eric Persson i Fyrby, för det de enligt lag ej vilja emottaga hägnad efter hemmanstalet mellan Blinnestad och Fristad samt mellan Skårby och Fristads ägor, som påstås jämre expenser.

Parterna tillstädes och ingiver jaktjunkaren Bröms, häradshövdighnen ädel högaktad herr Brynte Jean Aurell förordnande till denna gärdsgårdsdelning, av den 19 maj sistlidet, däruti kronolänsman välaktade Anders Andersson och nämndemännen Jost Johansson i Tåby och Håkan Persson i Svällestad blivit förordnade denna gärdsgårds delning, att förrätta, vilket efter utsatt termin 25 september sistlidet samt fter förut skedd kommunikation med vederbörande hemmans åboar sig infunnit.

Men då av Fristads åboar, nämligen Knut Friberger för frälsegården blivit svarat, att han utan sitt herrskaps minne ej kan gå till en slik delning, och för skattegården fanns bemälte Friberger och gästgivaren Gustaf Jonsson äro ägare utav, blivit anfört, att gärdsgårdarna först å omsider kan göras goda.

Vilket från åkrar blivit lämnat för gästgivaregården och för frälsegården i Fristad, som Eric Persson brukar, blivit svarat, att han intet törs begiva sig till någon gärdsgårdsdelning, förrän dess herrskap överstelöjtnanten högvälborne baron herr Carl Wachtmeiser därtill lov giver, att Nybble Johan har då ej nekat emottaga sin andel, när delnign sker.

Likaledes Torp Olof, så att den gången ej någon delning blivit utav, för anförda orsak.

Vilket kronolänsman Anders Andersson nu ingiver berättelse av den 25 september sistlidet, behörigen intygar.

Anfördes vidare herr jaktjunkaren kronan och Skårby, såsom augment under Ljunga rusthåll, varav han är ägare, består allenast uti 1 hemman, men Fristads by, som med ägorna stöter till Skårby, består av 4 hela hemman och att Skårby emot Fristad håller sin hägnad emot dessa 4 hemman på Skårby-sidan, som han påstår vara oskäligt och emot lag, helst Skårby även bör hägnat mer än efter sitt hemmanstal och i proportion därav en femtedel.

Erbjudandes sig herr jaktjunkaren, å Skårby hemmans vägnar, på sin andel taga hägnaden i kärret eller annorstädes, där någon odugelig gärdsgård för Skårby finnes, allenast de sedan taga sin proportin däremot. efter hemman. Talade, att där någonodugelig gärdsgård på deras andelar kommo, så vill han den efter synen, därmedels vardera betala. somd en vore ny, och lika ut påstår han sig njuta av dem, därest han av deras odugeliga gärdsgårdar något undfår, på det att änteligt slut angående denna hägnad byarna emellan kan ske.

Fristadsborna anförde, att gärdsgården först bör sättas i fullkommeligt stånd och sedan delas, och tillstår Knut Friberger sig notifeerat denna gärdsgårds delning sitt herrskap, men därpå ej var bekommet och kan ej heller visa, att deras herrskap honom befallt denna gärdsgårdsdelning protestera.

Vilket allt häradsrätten i övervägande tagit och finner skäligt, i följe av 3 kapitlet 2 § byggningsbalken, att varda till en laga gärdsgårdsdelning och syn dessa byar emellan, vilka kan med varandra stänga och hägna om de ägor, som de tillsammans hava och gård, där by mer som för mer ligger, och den marken, som för undan ligger, vilken gärdsgårds delning kronolänsman välbetrodde Anders Andersson tillika med nämndemännen Håkan Persson i Svällestad och Jost Johansson i Tåby, sådan och i alla parthers närvaro förrättat,

Lagtima hösteting den 18 oktober 1742 i Kuddby.

§ 24.

Rådsmannen och kämners prses i Norrköping högaktad herr Olof Löfgren inställde sig för mig och sittande rätten, uppvisandes ett köpebrev, såväl utgivet och underskrivet den 19 juli 1740 av förleden bergmästaren ädel och högaktad herr Gustaf Danckwardts änaka fru Apolonia Elisabet Danckwardt, som herr rådsmannen och kömnerspreses Olof Löfgren, såsom fullmäktig, enligt uppvisade fullmakter för framlidna bergmästaren Gustaf Danckwardts samtliga arvingar, nämligen

uppå framleden landshövdighnen högvälborne baron herr Petter Danckwardt arvs-vinnande vägnar

uppå framledne direktören välborne herr Georg Danckwardts vägnar,

uppå framlidne domprosten i Linköping högvördige och höglärde herr magister Petri Löfgren, vars del fru Apolonia Danckwardts arvingars vägnar,

uppå avlidne handelsman Marcus Norlings hustru, saliga Elisabet Danckwardts arvingars vägnar,

uppå avledne vågmästaren Bengt Bengtsson Norstedts samtliga arvingars vägnar.

Lagtima hösteting den 18 oktober 1742 i Kuddby.

§ 26.

Länsman välaktade Anders Andersson instämt unga dängen Nils Nilsson i Brunneby för begånget snatteri hos bonden Anders Persson i Fyrby, varöver laga plikt påstås.

Parterna voro tillstädes och tillstår unga drängen Nils Nilsson, om 18 års ålder, att han föregående sommar, en afton vid pass klockan 10, gått till Anders Persson i Fyrby och där olovligen avskurit tvenne stycken vävar på gården och barttagit 5 aln av den fina lärftväven och 8 alnar av blaggarnsväven, som legat ute att blekas.

Vilket blivit uppenbart uti dess husbonde Olof Trulssons i Brunneby hus av drängen Bengt Larsson, som det påstått, då Olof Trulsson samt drängen Bengt följt gossen Nils Nilsson till Anders Persson i Fyrby medd et snattade lärfttet ochd et återgivit.

Vilket Anders Persson tillstår sig undfått.

Tillstående vidare Nils, att han av Anders Persson snattat ett rått kalvskinn, det han även återburit, som Anders tillstår.

Nämnden värderar lärfttet för 10 styver och blaggarnsväven för 16 öre kopparmynt samt kalvskinnet för 16 öre silvermynt.

Länsman påstår, att Nils och ersätter dess havda kostnader påhavda efter honom med fjärdingskarlen till 16 öre silvermynt.

Ochs om unga gossen Nils Nilsson själv på övertygande tillstått och vidgått, det han förleden sommar hos bonden Anders Persson i Fyrby övat snatteri och därstädes avskurit utav en lärftväv fem alnar och utav ev blaggarnsväv åtta alnar och senare därstädes tagit ett rått kalvskinn, vilka persedlar han återställt bonden Anders Persson i Fyrby, men bliver dock nämndens gjorda värdering uppförda till 3 daler silvermynt tillhopa.

Alltså i följe av 48 kapitlet missgärningsbalken bötar unga drängen Nils Nilsson hälften av dess snattade värde 1 daler 16 öre silvermynt samt i följe av Kongl Majts förordning av den 20 maj 1699 undgå skrift och avlösning uti Tåby kyrka sakristia samt dessutom ersätat kronolänsman Anders Andersson hans åkomna kostnad på dess instämnda till tinget med 1 daler 16 daler silvermynt.

Lagtima vinterting den 28 februari 1743 i Kuddby.

§ 43.

Carl Andersson i Tåby instämt profossen manhaftig Per Stenman, för det han icke vill hålla det kontrakt, som han slutit den 16 december 1742 med honom om boställshemmanets Ljunga brukande, som nu påstå må vinna sin fullbordan jämte expenser.

Parterna tillstädes.

Sedan efter något disputerande de förenades parterna, att Per Stenman för det besvär, genom sitt kontrakts utgivande på Ljunga profosshemman, som kan nu brukar bragt Carl Andersson på Ljunag på omskostnad av annan gårds skördande, kvittar av de tolv daler Carl Andersson, som skulel giva honom för skoghygget.

Därmed Carl Andersson var nöjd och all dispyt dem emellan upphäves. Vilket med handslag bekräftades, varvid tingsrätten låter bero.

Lagtima hösteting den 5 september 1743 i Kuddby.

§ 18.

Kronolänsman välaktade Anders Andersson instämt samtliga Tåby församlings hemmans åboar, för det de icke försvarligen grusat och upplagat sina vägstycken på Memsvägen, varföre påstås laga plikt.

En större del av Tåby sockens sockenmän vore tillstädes och angiva angående denna väg en skrift, som deras fullmäktige år 1739 inlagt hos herr baron generalmajor och landshövdingen, vilken upplästes av innehåll:

" Högvälborne herr baron, generalmajor och landshövding, nådigaste herre

Remitteras till kronobefallningsman välbetrodde Magnus Hellerstedt, som om denna vägs bristfällighet hade sig noga underrättad göra, och med sitt utlåtande däröver hederligast till mig inkomma, biläggandes därvid alla de resolutioner, som samma väg angå kunna till vederbörlig upplysnings erhållande Linköpings slott den 5 november 1739

Christer Hindrich de Albedyhl

Inför han höga nåde understår sig Tåby församling i djupaste ödmjukhet här endels besvara, huru vägen som mellan säteriet Mem och åt Söderköping samt från bemalte säteriet åt Tåby kyrka löper, församlingen nu vill gemensamt påläggas, såsom en allmän landsväg, att underhålla och grusa efter den vägesyn lantgevaldigern manhaftig Gustaf Ryberg å sin faders vägnart, nu nyli- gen här hållit haver kan församlingen icke undgå med följande oförgripeliga påminnelser hos hans höga nåde i underdånig ödmjukhet inkomma, nämligen:

1. Kan denna lilla församling så mycket mindre åtaga sig denne omtalte väg gemensamt, att underhålla, som ganska få av honom haver tillfälle, sig att betjäna och var för sitt hela hemman redan, utom denna vägen, på de allmänna, här i socknen löpande landsvägarna, såsom ifrån Linköping åt Färjestaden, till Söderköping, Norrköping och Konungssund, haver på bemalte vägar tjugotre väge och brostycken, vilka vardera merendels hålla sina fulla tjugo famnar sig tilldelta.

Som visserligen, utom denna omtalta väg, nog sätta var och en åbo att syssla, så framt annars hemmanen försvarligen skola kunan brukas och någorlunda vid makt hållas.

2. Synes ej heller samma väg med skäl kunna ibland de smärre vägar, som böra hållas sex alnars bredd, helst medan han icke går städes eller socknar emellan, till kvarn, marknadsplats, bruk, sjöhamn eller något annan känder ort. I veilken händelse denna församling härtills alltid, såväl som hädan, efter hastighet eller fartillfällen, att sig av de allmänna landsvägarna betjäna.

Men som vederbörande till nytta ej är tillräcklig, så framt icke vägen förbi Wiggeby äng och sedan åt Söderköping, på stadens ägor bliva i gott stånd ställd, vilken nu för tiden, efter nämndens och allmogens berättelse är nästan alldeles obrukeligen.

Besynnerligt där Söderköpings stadsväg vidtager och Mems ägor sluta.

Alltså, som målet hos herr baron, generalmajor och landshövding är anhängiggjort, villd et intet anstå tingsrätten vidare därvid röra, än att underställa det herr baron, generalmajor och landshövdingens höga ämbetets handräckning till befordran av stadsvägens behöriga upprättande, på det att vägen, tilld en nytta, som anfört är, kunde bliva fullkomligt brukbar och Tåby såsom en liten socken ej bliva besvärad mera än dem med rätta tillkommer. Ty fastän Wiggeby äng ligger i Tåby socken, nyttjas den likväl under Wiggeby och Eggeby rusthåll, varemot å andra sidan stöter Mems säteris skog och således sockenborna därvid synas böra njuta någon hjälp, och avdrag till vägens underhållande därstädes.

I anseende härav och framlidne salig lagmannen välborne herr Daniel Sparrskiöld, under den tid benämnde herre här var häradshövding, samma väg vid pass 1710 eller 1711, alldeles utdömde, vilket även instärkligt å högvederbörlig ort måtte stå att finna, där ödmjuk ansökning därom göras skulle och änteligen.

4. Vad åter kyrko och byavägar äger härunder församlingen i lika underdånig ödmjukhet av Eders höga nåde, nåderätteligen bliva, i dessa svåra tider bevara före.

Och, att sådana vägar i förmåga av Kongl Majt allernådigaste resolution och förklaring uppå ridderskapets och adelsn allmänan besvär under den 8 januari 1735, samt § 8 äskats av dem hädanefter, var för sina byägor, som sig därav betjäna, bäst kunna och gitta, underhålla måtte, så att socknar därmed icke varder för en elelr annan bekvämlighets skull med hemmanens största gravation och därpå följer de antaglige ruinerade måtte besväras, även som

ej heller för något annat privat hemman skall säker förmån någonsin med gott fog lärare kunna eller vilja pretenter, varföre allt sådant med djupaste ödmjukhet underställes Eder höga nådes nådrättvisa bevekande med säker förtröstan om nådig ändring och befrielse ifrån en så allmän kända tunga.

Men jag framhårdar intill dödsstunden med djupaste vörndnad Eders höga nådes allernådigaste troman.

Tåby sockenstuga den 24 juni 1739

Canut Friberger ombudsfullmäktig för Tåby församling. //

Att denna kopia är likalydande med själva originalet intygar Olof Trulsson

Härvid inställde sig kronobefallningsman Hellerstedt och anförde, att han förlängt avgivit sin för Kronan härpå samt förbehöll sig till i morgon få inleverera de hos sig denna väg angående, ägande dokumenter.

Som beviljades och därfter uppsköts med saken tills i morgon, till vidare upplysnigns erhållande.

Lagtima hösteting den 6 september 1743 i Kuddby.

§ 25.

Vidare uppropades den från förleden gårdag förehavde saken mellan kronolänsman Anders Andersson och samtliga Tåby församlings hemmans åboar, angående Memsvägen ansande och lagande.

Därvid käre sig inställde och rusthållaren Knut Friberg i Fristad samt Olof Trulsson i Brunneby, såsom samtliga Tåby sockens fullmäktiga.

Ingivandes herr kronobefallningsman Hellerstedt, efter dess i går gjorda förbehåll, en undersökning av tingsrätten den 14 oktober 1730, denna väg angående, däruti tingsrätten hänskjutit detta mål till herr baron och dåvarande landshövdingens högrättvisa avslutande.

I anledning varav dess respektive landshövdignsämbe ten genom resolution av den 8 april 1731 resolverat, att denna omförmälta allmänna kyrkostads, tings och kvarnväg förbi Mem åt Söderköping, av vederbörande kronobefallningsman ånyo skulle få indelas, att en jämlikhet vederbörande emellan må träffat varda.

Varefter de som sina vägstycken intet efter pålysning förfärdiga, böra tingsstämman och umgälla vad lag förmår.

Besvarandes kronolänsman Andersson, att denna väg, i följe därav blivit utdelt den 26 maj 1731, där påföljande Tåby och Kuddby socknar mellan och således denna väg, städse bör av dem underhållas.

Vilket Tåby sockens fullmäktige vidgår, samt säga sig lagat upp den sedan, men påstår, att de ej för grus skull kunna den fullkomligt förbättra, som dock länsman påstår.

Beklagade sig Tåby sockens fullmäktige högeligen, att som Söderköpingsborna och et stycke, som är för Wiggeby äng, är där ingen broning skedd, utan är den vägen så eländig, att ingen där kan framkjomma med något lass. Så att om Tåbyborna aldrig, så väl lagat sin väg, så kunna de ändå för Söderköpingsvägen ej komma fram anhållandes, att sådant måtte bliva anført, som herr baron, generalmajor och landshövdingen, på det att detta mål, tillika med deras förr angivna besvär, må kunna bliva avgjort.

Häradsrätten finner väl, att vad vägen beträffar genom Tåby socken förbi Mems säteri åt Söderköping, att den genom lagakraftträdande resolution är fastställd, indelt samt till en lagning antagen.

Lagtima vinterting den 31 januari 1744 i Kuddby.

§ 49.

Jonas Johansson instämt Gustaf Jonsson i Fristad, för det han ej skolat, efter föreningsdomen av den 5 oktober 1738, betalt husrötan på halva Fristads gästgivaregård till 2/3-delar, som han åttagit sig, varföre påstås den nu antingen med byggnad eller penningar må gäldas, samt ersätta honom de härvid gjorda ingsomkostnaderna.

Parternas tillstädes och befullmäktigade Jonas Johansson sin svärfader trädgårdsmästare Mårten Sandberg vid Gottevik, att för honom i saken tala och svara.

Företeddes häradsrätens förlikningsdom av den 5 oktober 1738, varigenom Gustaf Jonsson i Fristad åttagit sig bygga och bättra till tvätredjedelar av viss byggnad på Fristads gästgivaregård, som då varit ett hundrade femtiosju daler 20 skillign 8 öre silvermynt.

Mend en andra tredjeparten av denna summa, skulle Jonas Johanssons moder hustru Stina Bengtsdotter i Fyrby bygga före, vilket med samlad hand skulle ske.

Varpå sedermera ej något är lagat mer än halva stora byggnaden och hela gamla byggningen är täckt.

Alltså och som gästgivaregården i Fristad är i stor lägervall med hus och byggnad, vilka dock bör alltid vara uti fullkomligt gott stånd, så finner häradsrättern skäligen, att förordna det bristfälligheterna till nästkommande Mikaelie bör var fullgjorda, vid förelagt tjugo daler silvermynts vite för den som tredskas och ej sin skyldighet fullgör.

Lagtima sommarting den 22 maj 1744 i Kuddby.

§ 5.

Pehr Sverkersson på Skjorstads ägor instämt dess son drängen Petter Persson och kvinnfolket Annicka Persdotter i Ljunga, för med varandra begånget lönskaläge, varå laga plikt påstås.

Vid upprop parterna tillstädes och tillstår, så väl drängen Petter som kvinnfolket Annicka, att de allenast en gång haft lägersmål och köttsligt umgänge sins emellan på Ljunga profossboställe och nekar kvinnfolket sig därför nu vara havande.

Med anförande att dett skett under äktenskapslöfte.

Vartill drängen Petter nekar, att något löfte skett vid lägersmålet och det lösa löfte, som han då hon honom pläгат skolat gjort, påstår han så mycket mindre kunna hållas, som hon lagt sig in med de ryska soldaterna i Söderköping sedermera, varföre hon varit i Rådstugan, så att han ej kunde giva sig till, att taga henne till sitt havandes kvinnfolk, änev tillförne för enkelt hor pliktat.

Nämndeman Jost i Tåby berättar, att detta målet varit före i sockenstuga, drängen Petter inlåtit sig väl hava i sinnet, att upprätat detta kvinnfolket Annicka genom äktenskap, men som hon sedermera lagt sig in med sryssarna i Söderköping, varföre hon blivit lagsökt och dömd, så kan han nu ej mera sig med henne befatta.

Kvinnfolket tillstår nu, att hon blivit lagförs och dömd i Söderköping, för det hon haft umgänge med en av de ryska soldaterna, sedan hon med drängen Petter förut haft umgänge.

Alltså kan häradsrätten ej binda Petter Persson till det gjorda äktenskapslöftet, efter kvinnfolket hade lagt sig in med de ryska soldaterna och låtit sig lägrats och därför blivit dömd och visat genom detta lägersmål sin rättat trohet bort.

Och som hon efter detta lägersmål bekänner sig ej vara havande, så kommer i följe av 55 kapitlet missgärningsbalken drängen Petter Persson, som tillförne för lägersmål ej pliktat, att böta sina tio daler silvermynt och kvinnfolket Annicka Persdotter, som först begått enfalt hor och sedan tvenne gånger lönskaläge, sina femton daler silvermynt.

Varföre utan den enligt förbemälte 57 kapitlet 5 § komma att giva till Tåby kyrka, åh fyra och hon två daler silvermynt, samt sedan undergå enskylt skrift uti Tåby sakristia i 3 a 4 personers, av de äldste i församlingen närvaro.

Lagtima sommarting den 22 maj 1744 i Kuddby,

§ 15.

Kronolänsman välbetrodde Anders Andersson instämt sockenskomakarna Anders Andersson, Nils Jonsson och Jon Wiss, att till laga ansvar stånda, för det de ej ville åbo det dem tillskagna enbetes torp samt att behörigen visa huru torpet är med hus, hägnad och det mera vederbörligen underhållit.

Partrna tillstädes.

Häradsrätten undersöket det mål och befinnes, att detta torp Ragniltorpet i långeliga tider nyttjats av sockenskomakaren i Kuddby socken, allt sedan 1726, då et till kavnakomme karetorp för bägge förra skomakarna i Kuddby socken blivit anslaget.

Då torpet var i gott stånd, både till hus och hägnad, men nu igenom den enes utflyttning och den andres tillflyttning utan syn, förbättring och att ingen på någar år det bebott.

År efter nämndemänen Olof Jonsson i Gnedby och Olof Andersson i Valingstad syn och besiktning, stugan med förstugan och en bod alldeles odugeliga, så att de allenast till hjälp kunna värderas till åttat daler silvermynt.

De andra husen, bestående av en bod, ett fähus, en torklad är allenast trettio daler silvermynt missbyggnad påsynt, för vilka skomakaren Jon Wiss, som et i någar år innehaft och sockenskomakaren Anders Andersson, som ej sökt sina företräden, när torpet mottogs, komma att vara ansvariga

Samtliga häradsborna i detta Björkeinds härad ingåvo till tingsrätten en skrit, om deras lidande och beträngda tillstånd med ryska inkvarteringen, vilken upplästes och var av följande innehåll:

" Till tingsrätten

Den allt för dryga känning och skadestånd, som vårt beträngda rike år 1719 lidit, då vår för tiden varande jutska fiende ryssen, här i orten icke allenast lade i aska det florerande Norrköping, Eneby kyrka, bråborg och Skenäs slott samt Allonö, Maurtzberg med flera oräknelga säterier och hemman, lärer förmodligen noggsamt än i denna dag hos något kvar vara i ett bedrövligt minne.

Vad för stor utgift och kostnad alla i gemen fåtta sitta uti under den olyckliga finska kampanjen med åtskilliga karlars och munderignar å rad presterande, lärer och fullkomligen nu finnas, i synnerhet den beträngda allmogen haver så stor saknad av, att han på många och långa tider, Gud bättre, svärligen lärer stå, att finan till som förra villkor och förmåner.

Den olägenhet man haft och rönt av många durchmarscher tid efetr annan, lärer

Vikbolandet bäst veta, som så nära är beläget till stora kongsvägen, där sådana stöter tillsammans.

De missväxtsår, som Gud behagat söka detta landet med, lärer jämväl nu var med sin dryga skada sig är hinder, när spannmålen mot vanlightene, antingen alldeles slagit helt elelr och ganska mycket blivit stegrade,

För den skull, och som sådant allt, jämte den ryska nu varande oförmodeligen långsamma inkvarterignen alldeles vill de utmatta, som av samma fått någon del så är härmed vår hörsama och ödmjuka anhållan, det täckes ädel och högaktad herr häradshövdingen och den högärade lovlige tingsrätten, gunstbenäget och ebfinenr förenämnda korteligen anförda besvär och i hänseende därtill gynnar oss med sin högt gällande föreskrift till högvälborne herr baron generallöjtnanten, överkommendanten och landshövdingen Stael von Hollstien, att vi som den ryska inkvarterignen nu så läneg emot aller förmodan mellan vikarna haft och varder till eller egendom kunnat vara alldeles trygga, utom alla andra därav timade och väl bekanta, utan egenheten måtet nu mera ifrån en så kännbar tunga nådigt bliva förskonta, efter vi på annat sätt omöjligen så och kunna uthärda och dessutom oförgripeligen synes ej mera böra betungas, än mera med bröder i riket, som varit för denan inkvartering här tills fria.

I förväntan av en så gunsträttvist villfarighet här stagda med all vördsam tillgivenhet den ärna att leva.

För Kuddby församling underskriva:

Måns Persson i Gnedby, Anders Persson i Örminge, Tyris Jonsson i Blackstad, Nils Svensson i Tomta.

För Å församling

Pehr Mattsson i Berga, Måns Andesson i Berga, Jonas Persson i Harsby

För Tåby församling underskriver

Peter Ljunggren i Brunneby och för

Konungsusnds församling

Per Svensson i Grinenby, Håkan Larsson i Väsby. "

Och som häradsrätten har sig bekant dessa stora sockeninvánarnas stora besvär, som den långsamma inkvarteringen tagit och nu dagligen måste kännas vid, vilken för allmogen den länge hölle var, bliver nästan odräglig, men kunde göras lindringare om inkvarterignen sträckte sig längre ut till de andra

socknarna och de andra, som därav ingen känning hava, att alla fingo draga draga lika börda var och en, med detta deras åliggande och trängande nöd, hos högvälborne herr baron, generallöjtnant, överkommendat och landshövdingen Stael von Hollstien, som hans ämbete i något anförtratsatan minskar och styrker, att denna inkvartering, varit höga välbemäktige herrar om så anförtrödde, måtte och likt av landets och innevånarnas höga försvar och hjälp, som en till fyllest noggsamt kan vördas och berömmas av tingsrätten, i ödmjukhet andraga och rekommendera till nådigt eftersinnande, på vad sätt och förutan man, såsom under bördans förklarande, i någon mån måtte efter omständigheterna kunna lindras, om ej i så riktigt något slut företa.

Mätte så höga överhetens befallning, den de och alla såsom lyckliga och trogna undersåtar med vördnad göra, ändra sitt livs och egendoms efteroffrande alltid fullgöra efter sin undersåttliga plikt, det de doch med djup vördnad och undersåttlig undergivenhet allernådigaste anhåller om, där omständigheterna och landstes samt sakernas tillstånd, som höga överheten högst är bekant sådant kunna tillstädas, varandes noggsamt här själva, att deras milda och nådiga överhet alltid dragit ett medlidande och verksamt handa om sina beträngda, utbyta det det och många besvär fått tryckta är.

Laga sommarting den 28 maj 1744 vid tingsplatsen vid Kuddby kyrka.

§ 4.

Kronolänsman Anders Andersson har genom laga stämning inkallat åtskilliga hemmans åboar för **försummad hållskjuts** vid Fristads gästgivaregård förleden april och maj månader, vilket mål rannsakades och befunnits att

Brunnby Sven och Nils, att bägge gångerna dagen före deras håll dagar och först om natten kommit hem

Sammaledes är beskaffat med **Fyrby**, Jöns, **Skårby** Måns, **Blinnestad** Holsten och **Tåby** Pehr, varföre de för denna gången bliva från böter befriade.

Men **Brestad** Pehr för ena dagen

Skällingstada John Hindrichsson för två dagar,

Sätra Karl för en dag,

Torp Olof för en dag,

Tåby Nils och Christoffer vardera för en gång,

Tåby Carl för en dag,

Alm madam Spalding för en dag

Alm Sven för en dag

Alm Lars för en dag,

Skjorstad Sven för en dag,

Skjorstad Pehr för en dag,

Tåstad Sven för en dag vilka intet hava någon skälig ursäkt.

Alltså i följe av 28 kapitlet rättegångsbalken komma de att böta för var dag de försummat skjutsen, vilket vardera gör sexton riksdaler gamla silvermynt till att treskiftas kronan, häradet och sakföraren länsman Andersson.

Nämligen Jon Wiss, som torte längsta tiden innehaft till 2/3-delar och Anders Andersson till 1/3-del.

Och böra de torper upplaga och bygga till instundande Mikalelie ett år till, då de sedan av sina efterkommande kunan njuta skälig vedergällning för deras

Lagtima sommarting den 22 maj 1744 i Kuddby.

§ 45.

Jonas Johansson, hattmakaren mäster Petter Fristedt i Söderköping samt Petter Larsson i Hjärtrum instämt gästgivaren Gustaf Jonsson i Fristad, att uppvisa det testamente, som de för dess faderbroder och den senares moderbroder avlidne Knut Jonsson i Fristad, skall till honom gjort på dess fastighets andel uti Fristads skattehemman med mera.

Vilket de i vad olagligt är lagligen kan de vilja, att upphävas och efter lag rättas.

Påstående laga inventering och värdering på framliden Knut Jonssons egendom i löst och fast, som det kan beedigas, på det så väl det mera, som det andra må lagligen kunan urskiljas jämte expenser.

Parterna tillstädes och påstår käranderna allenast andel i den ärvda jorden i Fristads skattehemman, men lösören och avrösningsjorden göra de ej åtal på emot testamentet.

Häremot ingiver Gustaf Jonsson, till tingsrätten, en skrift, som upplästes och var av följande innehåll:

" Till Tingsrätten.

Vad mina brodersöner och systerson uti den uttagna stämningen först begärer, fullgöres härmed, att jag härunder i ödmjukhet förestår min salig kärebroders Knut Jonsson i Fristad, den 5 februari 1732 meddelte testamente.

Vilket den 8:de i samma månad och år, uti lovlige tingsrättens protokoll är intaget, till följe varav jag påstår och begär, att få till godo njuta

uti vad med lag kan befästas.

1:mo att min saligaste broder vara mer av skett förnuft, att han kunde bortgiva elelr göra testamente, lærer ingen mycket mindre där varande änka, och att han förbemälte gåvobrev och testamente av en fri vilja låtit upprätta kunna, de understående vittnen intyga, vilket även slutas därav, att han det allt, intill sin död, för fast hållit.

2:do haver denne min broder varit och dödsbarn löst samt jämte mig uti ett hushåll varit och gård till min duk och det dagligen.

3:to så att de förråd på lösören är ganska ringa och som lagen uti 4 § 17 kapitlet ärvdabalken tydeligen förmår, att man har rätt att bortgiva alla ärvda och förvärvade lösören samt aflinga jord och enligt 8 kapitlet jordabalken nämndes av den bördköpta jorden.

Så har jag, i stöd av det nu uppvista gåvobrevet och testamentet rätteligen satt mig uti min broders egendom, aldrig nämndes mina bröder och styvbarn det uti min broders egna arvslott i Storgården Fristad, som är ungefärligen 2/7-delar, varuti jag med dem är samarver och såsom största deltagare påstår få den utlösa, enligt § 3 av 6 kapitlet jordabalken.

Således hoppas jag hava bevisat min lagliga rätt till min broder Knut Jonssons efterlåtenskap, så i löst som fast, utom andelen i fasta egendomen, men allerbörda hemman, vilket jag nu till arv och delning mellan käranderna och mig uppgiver.

Tydande uti en sådan händelse vara onödigt låta upprätta en ordentlig uppteckning och därmedelst tills nu låtit bero, men mig och därifrån icke undandraga om så skulle påstås och en högtärade tingsrätten det befäller.

Vad dess andel i Fristads gästgiveraregården angår, så har han själv i livstiden densamma åter bortsålt, vilket han efter lag så mycket lättare kunde göra, som samma andel med bortköpt jord, vilen varde mig efter testamente tillkommer och ingen annan enligt 8 kapitlet jordabalken.

Vad de påstådda rättegångskostnaderna angå, så hoppas jag därifrån så mycket mer kunnan befrias, som ja aldrig enkat mina bröder och systerbarns andel i den av arv, som efter min broder Knut, vid dess dödstimmar fallit och nu är i behåll.

Ädel och högaktade herr häradshövding och en lovlige tingsrättens gunst-rättvisa utslag giva vi oss försäkrade och förblivande stadga.

Gustaf Jonsson i Fristad "

Uppvisande Gustaf Jonsson sedan så avlidne broder Knut Jonsons testamente av den 5 februari 1732, som lagligen är in-tecknad den 8 februari därpå följande.

Däruti han testamenterat honom all dess ägande lösa och fast, som efter lag bortgivas kunde.

Emot vilket testamente käranderna ingen atlan göra, påstående allenast behö- rigt arv efter framlidne Knut Jonsson i Fristad, uti dess rätta arvejord i Storgården Fristad, vilket Gustaf Jonsson dem ej förnekar och utreddes dess arv varande, samt behörigt vore en femtedel i halva gården, om vilken äro arvfående tre bröder och två systrar, nämligen bröderna Gustaf Jonsson, Jonas Johansson efter sin avlidne fader Johan Jonsson och hattmakaren mäs- ter Petetr Fristedt efter sin avlidne fader ryttmästaren Petter Fristedt, efetr system avlidne hustru Liskan Jonsdotetr i Tåstad äro arvfående dess son Petter Larsson i Hjärtrum, drabanten välädle Jonas Ljungberg, tredje brodern ädle ryttaren Måns Larsson och å system framlidne hustrun Liskan Larsdotetrs vägnar äro dess barn

Men desamma emot 3 kapitlet 2 § ärvdabalken inte arv att få.

Sist är avlidne Knuts hustru Maria Jonsdotter i Skällingstad, som ännu lever, på hennes vägnar dess son Lars Jonsson i Brestad tillstädas.

Förliktes Gustaf Jonsson, såsom störste deläganden och således lösngnsrättens ägande, med de närvarande för deras andelar av arvet, att denna arvjord kommer att betalas och inbördes, med fyrahundrade åttio daler kopparmynt och belö- per således på brorslotten ett hundra tjugo daler och systerlotten sextio daler kopparmynt.

Vilket förening de med handslag bekräftade.

Alltså finner häradsrätten skäligt, enligt 20 kapitlet rättegångsbalken, med dom att stadfästa.

Dock de frånvarandes rätt alldeles oförkränkt.

Laga sommaring 5 juni 1744 på tingsplatsen vid Kuddby kyrka.

§ 27.

John Hindrichsson i Skällingstad hade instämt drängen Jon Johansson, att han måtte **lageligen bevisa** att han inte hade lockat någon tiodalers silverplåt ifrån Johns barn, en söndag medan folket var till kyrkan.

Parterna var tillstädas och nekar drängen Jon Johansson att han lockat till sig någon plåt.

Efter att inga bevis varv att tillgå, så uppgav parterna sin käromål sins emellan, varmed häradsrätten lät sig bero.

Laga hösteting den 24 september 1744 vid tingsplatsen vid Kuddby kyrka.

§ 44.

Igenom inlagd skrift till tingsrätten klagar madam Spalding på Alm, huru som en del av allmogen **tagit sig före att göra om vintertiden en allmän fareväg** över en gammal åkertäppa, Munkhammaren kallad, lydande tilld ess rusthåll Alm.

Härigenom henne ganska mycken skada tillfogas, och anhåller för den skull om häradsrättens förbud till förekommande denna olägenhet med, vilket hon förmodar så mycket mera skall kunna henne bifallas, som på bägge sidor om ombemälta täppa, väg om vintertiden är och står till att finna för resande.

Varom häradsrätten undersökte och befinner att väg, om vintrarna finnes utan att köra över hennes täppa.

Alltså finner häradsrätten skäligt **vid tio daler silvermynt vite** förbjuda den över Munkharratäppan taga olovliga vintervägar, till vilket vite den sig förfaller, som på överträdande häremot beträdes, bryter sedan detta förbud allmänliga kunnat bliva, då ock skadans ersättning och lag plikt dessutom ej undvikas kan.

Lagtima höstting den 25 september 1744 i Kuddby.

§ 6.

Hovrättsrådet välborne herr Isac Sahlmoon instämt greven och generaladjutanten högvälborne herr Diedric Taube på Mem, såsom ägare av tvenne frälsehemman i Tåby by, kopparslaharegesällen Johan Janssonius samt bönderna Nils Larsson, Jost Johansson, Eric Jonsson och Nils Persson i Tåby, att denne välbemälte herr hovrättsrådet laga syn och att delning i ägorna grannarna emellan, helst Svinssunds tvenne frälsehemman i samma by bliva alldeles runinerde av de andra hemmanens åboars många täppor och intagor, samt högre och större i åker och äng, med förbehåll av allan rätt.

Vid uppropet inställde sig å hovrättsrådet välborne herr Isac Sahlmoons vägnar, dess inspektor välbetrodde Johan Löfgren, som ingav en skrift av följande innehåll:

" Till Tingsrätten.

Sedan av Tåby frälsebönder under Svinsund alltid blivit klagat över deras hemmans ägor för minstning både i åker, äng, hagar och utmark igenom grannarnas inteckna täppor och överbruk, varigenom dessa hemmans ägor förenännas och skyndas till ödesmål, har jag ej undgå kunnat, sådant till laga rättande inför herr häradshövdingen och en lovlige tingsrätten, att anmäla med anhållan, att med första som ske kan om oväldig syn och ägojämkning mellan dessa hela gårdshemman i ovan nämnda by, må göras efter den storlek de rätteligen böra hava och e då däröver gjorda intagor må utläggas all marken till en billig ersättning för de lidande, på det de icke igenom slik ägornas brist och räntornas lika fulla utgörande, icke alldeles må stanna i undergång, helst dessa hemman sig själva dessutom skola finnas nog skriva och svaga emot denna justienorm händer jag med respekt.

Tingsrättens hörsamma tjänare
Isac Sahlmoon. //

Från högvälborne greven Taube inlämnades följande skrivelse:

" Till Tingsrätten

Till hörsammande av den stämning, som hpvrettsrådet välborne herr Isac Sahlmoon behagat å mig utverka, såsom ägare av tvenne frälsehemman uti Tåby by, angående laga syn och delning i ägorna dessa byintressenter emellan, kan jag ej underlåta bort meddela herr häradshövdingen och en lovlige tingsrätten den upplysning och underrättelse, det jag så mycket mindre uti ett så beskaffat mål kan inlåta mig till något svarsmål härutinnan, som dess gårdar eller jord, icke vidare mig angå, än allenast, att min fru svärmoder grevinnan högvälborna fru Hedvig Christina Spens behagat lämna samma tvenne hemmans dagsverken under min pispossiton till gården Mem, men för övrigt vad räntan

och det mera angår disponerar min svärmöder själv efter eget behag och till sitt enskilda behov och förnödehet. Och således vara hon, som rätter jordägare efter lag härvid blivet hörd och stenad, lärer hon icke underlåta göra bemälte herr hovrättsråd sådant genmäle och svar, som sakens beskaffenhet kan fordra, och jag med tillgivenhet städse till tingsrättens hörsamma tjänare

D.H. Taube "

Men kopparslagaregesällen Johan Hansonius och bönder på skattekronohemmanet Erik Jonsson och Nils Persson voro icke tillstädes.

Alltså bötar de för uteblivande en daler silvermynt vardera och sedan uppskjuts till något bättre fram i dag.

Efter några timmar och sedan några andra saker varit före, kom kopparslagaregesällen Johan Hansonius jämte bönderna Erik Jonsson och Nils Persson, som åbo Hanssonius skattehemman tillstädes.

Förklarade Hansonius sig vara nöjd med delningen, då den lagligen bliver inrättad hemmanen emellan.

Men som frälsehemmanens ägare för tvenne hemman i Tåby by högvälborne fru grevinnan Hedvig Christina Spens, som herr greven och generaladjutanten Diedrich Taube i sin skrift förklarar som jordägare ej var instämmd men därmed, som stående blivit till denna delning på ägor, hemmanen emellan uti Tåby, givit sitt samtycke.

Alltså uppskjutes med detta måls avslutande till nästa ting, då jordägarna för tvenne frälsehemman i Tåby, högvälborna fru grevinnan Hedvig Christina Spens behörigen bör instämmas och uti saken höras.

Varefter tingsrätten om den begärda ägodelningen i Tåby by, hemmanen emellan behörigen förordna vill.

Vid sakens uppropande var hovrättsrådet Isac Sahlmoon tillstädes, men å svarandesidan ingavs, av nämndeman Jost Johansson i Tåby, en skrift utav högvälborne fru grevinnan Hedvig Spens underskriven, som upplästes av följande innehåll:

" Till tingsrätten

Igenom kronoläsman välbetrodde Magnus Pihl, är mig vidare tillställd en stämning, tillverkad av hovrättsrådet välborne herr Isac Sahlmoon, att vid instundande vinterting den 29 hujus vid Kuddby bykyrka, stånda bemälte herr hovrättsråd till laga genmäle, angående laga syn och rätt delning uti ägor hemmanen emellan i Tåby by.

Varest välbemälte herr hovrättsråd, nu mera skall vara ägare av tvenne hemman lydande under Svinsund.

I anseende vartill jag ej underlåta bort följande hörsammats, vid handen giva och vad allt så den äskade synen eller delningen hemmanen emellan uti Tåby beträffar, ehuru väl lag byggningsbalken 27 kapitel och 6 § väl bjuder befalla, vid böter, nu åbon årligen uppodla och röja där lägenhet finnes till åker och äng.

Skall dock sådant förmedelst grannarnas efterlåtenhet blivet hindrat, att mina åboende därtill ej ägt något tillfälle, mindre någon flera intagor vara gjorda, som stämningen påsyfter, av ålder varit tilldelat och i åldriga tider tillbaka därtill hävdats, att jag således ej kan veta, vad grund förbemälte herr hovrättsrådets påstående av denna sökta syn och delning ångra, som där hos i sig själv synes mindre nödig och angelägen.

Helst om förra hemmans åboar i Tåby nu eller för det av försummande och vårdslöshet, som nu lärer kunnat spörjas, av dess forna dar tilldelade ägor och förmåner omsider något därav ofrukt bort det en sak, som herr hovrättsrådet frihet, att enskilt tilltala sin grannes åbor och tillhålla dem, att fullgöra dess skyldighet, vad för detta i så måtto kan vara försummat, men ej söka oroa en annan uti sin tillståndiga rätt.

Ty att söka delning uti det, som forna tider varje hemman blivet anslaget och däri nedlagt all offermöda och flit till dess tillhöriga bruk och hävdande, samt vid makts hållande, mot någon annans av vårdslöshet eftersatt skyldighet i bruk och nyttjande, synes ju alldeles stridande mot all billighet, varigenom den försumliges ansvarslöshet sorgligen skulle tilltaga, och den flitiges vaksamhet och idkanssamhet med all billighet försvinna, varföre

och Hans Kongl Majt uti sitt förtal till nya lagen, samt till avböjande av all sådan angelägenhet eller nådigast förklarar, det ingen rubbning bör ske. Dock medgiver jag gärna förbemälte herr hovrättsråd denn sökta delning, i den händelsen om han därmed allenast påsyftar, utan ändrign eller rubbning, i sitt nuvarande solskifte, av vars och ens tillhörig åkersmål och tegskifte, på sätt och vis, som byggningsbalkens första och andra kapitel vidslutar av 4 och 5 § förmåler angående ägors jämkning och därest det då befinnes skulle, att den ena eller den andra av byinneväanarna ägde mer eller mindre, i sin lott av intagor och det mera.

Då avsamma mark tilldelar och utsynas så stor park, för sin del, som lag byggningsbalken 3 kapitel 2 § medgiver, att uppodla, som edan i jämlikhet ansvara, mot vars och ens stångafall i byn, utan att till ägor sig någon rätt av vad som för detta, av den ene eller den andre, svarligen blivit brukat, nyttjat och gagnat, samt så för övrigt all befintlig utmark hemman emellan skiftas och delas.

Men skulle mot förmodan, herr hovrättsrådet, med denna sin ansökning haver något annat och funden, än vad som nu omförmält är och torde hända länkat till de övriga hemmanens prejudice skada och nackdel, få i den händelsen, varken bör eller kan jag annat, än mot den ansökta delningen protestera, jämte förbehåll av all anständighet.

I övrigt lämnar väl min åbon nämndemannen Jost Johanson i Tåby kunna meddela härads hövdingen och en lovlige tingsrätten all den underrättelse, som

i denna sak vidare erfordras, kan och jaf är med tillgivenhet städes tingsrättens hörsamma tjänarinna.

Hedvig C. Spens "

Däremot välborne herr hovrättsrådet Sahlmoon ingav till tingsrätten en skrift, som upplästes av innehåll:

" Till Tingsrätten.

Efter den lovlige tingsrättens utslag vid förra hållna tinget, haver jag uttagit och tillställt stämningen angående Tåby hemmans påstådda laga jämkning, som hosgående utvisar.

Oac all den stund själav lagen samt billigheten jämte de flesta övriga jordägares redan lämnade bifall till den byägors jämkning på min sida är klar, så hoppas som och begär jag, att få härutinnan ett rättvist slut.

Förblivande med estime.

Tingsrättens hörsamsta tjänare

Isac Sahlmoon "

Förklarade välborne herr hovrättsrådet vidare sig ingenting hava, att svara på högvälborne fru grevinnans ingivna skrift efter högvälbemälte fru grevinnan bifaller den begärda syn och elning samt jämkning i ägorna, samtliga hemmans åboar emellan, vilket och de andra jordägarna, redan vid förra tinget givit, anhåller för den skull ett sådant laglikmäktig må bli verkställt igenom en laga härads syn och elning efter ägande syn därtill ej finnes vara till verkelig.

Häradsrätten prövar alltså skäligt av lag 14 kapitlet jordabalken att döma varutinnan till en laga härads syn, som av härads hövdingen med nämndemän kallas böra, på det denna delnign med laga syn dem efter skedd undersökning och jämkning i ägorna, mera kunnan slikt bli.

Kallas terminen därtill med samtliga jordägare i tåby by i laga tid bli kommunicerade, på det envar må kunna antingen själv eller genom dess laga ombud, vara närvarande och sin rätt härvid bevaka.

Utdrag ur Björkekinds härads dombok.

Laga hösteting den 24 september 1744 på tingsplatsen vid Kuddby kyrka.

§ 9.

Båtsmansänkan Margareta Pärsdotter på Torps ägande kârlande till ryttaren Måns Olofsson i Torp med påståendet att han **mätte fullborda det äktenskapslöfte med henne**, som **hans kall** lovat och att han henne med barn rått. Däremot har ryttaren Måns instämt änkan Margareta Pärsdotter för **opassande beskyllning**, varföre påstås laga plikt med expenser.

Parterna var tillstädes, och inställde sig härvid å kompaniets vägnar välaktade korp ralen Johan Daniel Grönlund.

Ryttaren Måns Olofsson nekar alldelse att haft med änkan något att beställa, och har ej lovat henne äktenskap eller med henne haft olaglog beblandelse. Ock åberopade ryttaren sig dess instämde vittnen om änkans förhållande med en var, som fjärdingsmannen Claes Johansson i Ragniltorp och pigan Anna Johansdotter på Blinnestads ägor och Karin Johansdotter på Torp, vilka förekallades och utan jäv avlade vittneseden och därefter berättade:

1:o **Claes Johansson** i Ragniltorp att straxt före sommaringet, kom ryttaren Måns till vittnet och bad honom följa med sig till änkan Margareta, och förhöra om det talet hon fört ut om honom, som skulle han hava henne till äkta, samt med henne haft umgän. Ock sades att Olof i Torp ville köra henne från torpet. Därpå följdes de åt dit, då ryttaren och dess fader, frågat henne om det talet, hon om ryttaren, utfört samt om han sades vara hennes. Därpå hon ej svarade utan allenast mumlade.

Sedan sade ryttarens fader henne från torpet, och ryttaren sade till henne, att han skulle stämma henne för denna beskyllning vid sommaringet, efter han var oskyldig. Sedan gingo de hem till Torp och då hon kom efter och grät och bad att hon skulle få bli kvar i torpet.

Då ryttarens fader sade, att hon det ej kunde få, så för detta oväsendet, som det oväsende hon fört med ryssarna. Varpå ryttaren sagt till henne " I må aldrig tro att I får mig".

Då hon svarat " kors Måns, jag vill intet ha Er och intet vill I ha mig, om änskönt jag ville ha Eder, så vill I ändå ej lova mig."

Så förliktes de och satte ut ett vite på 10 plåtar, att ingen skulle yrka sådant mer. Men intet hörde vittnet henne svara därtill, utan hon teg.

Eljest har vittnet hört änkan säga, antingen det var i torpet eller hemma i Torp, " ju Måns, denna olyckan har I själv bragt Er på", vilket viäkändes av vittnet.

Änkan Margareta vidgår att sådant samtal varit henne och ryttaren emellan, som vittnet anført, med betygar att hon ej tordes säga hur det stod till med henne, efter ryttarens fader ville hava henne och hennes barn ur torpet.

Änkan påminner sig att vittnet har varit hos denna änka efter en tjänstepiga som blivit körd ifrån Tyres i Blackstad, för det hon lagt sig in med ryssarna och denna piga hade änkan emottagit. Hon fördes därefter till Kuruset i Norrköping.

Vidgåendes änkan att pigan Annika varit hos henne i tre veckors tid, och har det väl varit ryssar hos henne och fast mycket fler med denna Annicka, varför hon varit ond. Men om hon övar otukt med em vet hon ej. Dock har hon någon gång om dagen gått åt skogen, men var där hon gjorde visste hon ej. Dock var hon mycket otålig, efter att ryssarna började på att bli så oregeliga.

2:o Pigan Anna Johansdotter på Blinnestads ägor berättade att dagen som Claes i Ragniltorp med ryttaren var hos änkan, kom änkan om morgonen förut till vittnet och begynte att illa svärja och förbanna ryttaren, som nu ville bryta, det han lovat henne och att hon varit själv där och sagt honom nej.

Då vittnet frågade om han varit henne för när, därpå hon svarat " det kan jag ej så

215

Utdrag ur Björkekind's härads dombok.

Fortsättning på laga hösttingen 24 septemner 1744 § 9.

stort säga om före än fram bättre" men illa svor hon på honom. Då hon frågat om han förlovat sig med henne, svarade hon " det kan jag intet heller säga, utan han är ej kärven när än mig" och så svor hon åter på honom och bad Gud att han ej finge större än hon. Till det hon finge säga det för hans fader. Hans moder vet något av det. men hon är rädd om fadern får veta det. Så var hon hemma uti torpet med sina små barn, och så gick hon sin väg. Men en stund därefter gick vittnet ett ärende till änkan Margareta och då låg ryttaren på hagen och vilade sig efter de hade hägnat. Då vittnet sagt åt honom " vad har I gjort hustru Margareta efter hon så svär och förbannar Eder". Varpå han svarat " vad säger hon ?" Då vittnet berättat vad hon sagt och bett honom fråga henne därom.

Efter en stund därefter kom han till vittnet och sade " han skulle taga vittnet med sig och gå till henne efter som han intet gjort henne något" och förbannat sig att han ej ensam gått i hennes hus och svarat sig inte hava något med henne att beskaffa.

Sedan var han hos hustrun med Claes i Ragnilstorp och sin fader. Då de gingå dädan kom hustru Margareta till vittnet och hon följde henne till Torp och då talte de om det bullret och hon hörde ryttaren säga " I må tro att I aldrig får mig", varpå hustru Margareta svarat " det kan väl vara Måns att I ej får mig och jag får Eder, som en ärlig hustru kom jag till torpet, men det kommer jag därifrån". Sedan satte ryttaren ut ett vite av 10 plåtar, om det skulle talas om mer. Därtill änkan intet svarat, utn teg.

Frågades vittnet, att efter hon bor så nära, om ryssarna haft mycken tillgång till Margaretas torp. Svarades att föregående våras det änkans svägerska Annika varit hos hennes, hava ryssarna mycket varit där, och haver änkan åtskilliga gånger ropat sig till hjälp för ryssarna, då de varit efter henne. Då vittnet, som bor straxt bredvid, genast gått till henne och ingen olycklighet har vittnet sett ryssarna där förövat, men att desprungit efter änkan har vittnet sett.

Eljest berättar vittnet att ensöndag straxt de kommo utur kyrkan, har ryttarens moder Maria gått till änkan, att spörja henne till det hon ej skulle gå till Mem, då tvenne ryssar, som legat utanför änkans torp och hon hade en ryss hos sig. De hade båda varit fulla, och då har änkan sagt till henne " Gud ske lov I kom hit, jag har mycket arbetat med honom "

Nämndemännen Jost i Tåby och Nils i Ljunga berättade att i sockenstugan har hustru Margareta vidgått att om söndagen har hon lagt sig att sova, sedan hon satt bommen för dörren. Ock när hon vaknade kom en ryss in, som barnen insläppt. Då hon sprng och han fick mitt om henne och stötte henne i sidan mot väggen illa. men hon hade skuffat till honom och sprungit på dörren, och då kom Torphustrun. Då fick hon se de andra tvenne ryssarna ute och var det vid slutet, då ryssarna skulle bort.

3:o Pigan Karin Johansdotter i Torp, att när som de kommo dit till Torp, som förr är vittnat, så frågade hennes husbonde, Olof Persson i Torp, om dess som ryttaren Måns haft något umgänge med änkan Margareta. Därpå hon svarat " det kan jag ej säga " Och berättar om vitet, som ryttaren utsatt, lika med de övriga vittnena. Dessutom säger vittnet att ryssarna i Torp sagt " det var de andra ryssarna, som varit hos änkan Margareta och haft att beställa med henne."

Eljest berättar vittnet att änkans lilla son, unders på 5:e året, sagt att dess moder har nu honom hos sig, som ger dem kringlor. Den skall de kalla fader och han ligger vid ryggen uti sängen och mamman mellan samt herren vid stråken. Ock inget kört bort honom, berättade den lille. Utan han sagt sådant av sig själv.

Annars berättar vittnet att Måns andra böndagsaftonen, då hon gått och städat i stugan, som ryssarna voro i, bett henne säga det han frågade, så skulle han giva henne

Utdrag ur Björkekinds härads dombok.

Fortsättning på laga hösttinget 24 september 1744 § 9.

Något. Då han frågat om Margareta i Eldstålstorpet är havandes, varpå vittnet svarat " det vet jag inte ,om hon så är, så skall väl någon svara för det". Då Måns sagt " intet är jag skull till detta".

Då vittnet svarat " så skyller hon väl intet Er dessföre", varpå Måns svarat " ja aldrig mer någon tror jag Eldstålskan, förr skulle jag taga ett rep och hänga opp mig."

Sedan talte han vid sin moder därom och därefter tog han samma afton Sven i Sätra, som är hans svåger, med sig jämte vittnet, och då hörde hon att Måns frågade Margareta om hon skyller honom för barnet.

Då hon svarat " det har aldrig kommit ut".

Änkan hustru Margareta berättar att första gången Måns hade samtal med henne var om söndagsaftonen och då var hon Ensam. Han hade då lovat henne äktenskap om han skulle få sin vilja med henne, som hon ock samtyckte efter någon förnyelse, och då han haft sitt umgänge med henne.

Det var i april månad och när han gick bort så förmante hanhenne att ej lägga sig in med fratet ryssarna, som hon ock lovat, att hon förr skulle dö, än hon skulle hava med em att beställa.

Sedan en tid efter kom han till henne och frågade henne om hon var havande. Då hon svarat " det kunde hon ej säga honom förrän längre fram".

Men han sagt " om så är såbekänn intet på mig" men en spann säd skall jag giva Eder och något därtill och, och därtill " det jag lovat Er blir aldrig av, ty jag får det ej för mina officerare."

Men hon svarat " att hon ej kunde bekänna på någon anna än den som är saker."

Sedan har han åter någon gång bett henne inte bekänna på honom, men hon svarat " sig ej kunna säga annat än sanningen är, och ingen annan tar på sig det han inte har gjort."

Ryttaren Måns nekar till alltsammans och säger att det är osanning allt hon Margareta anfört.

Hustrun Margareta säger att Måns sagt sig skola svärja sig fri, då hon sagt " Gud vet vars barn I då bliva" och därvid han sagt att bliva därvid.

Rannsakingen upplästes och intet därvid fanns att påminna.

Ock som hustru Margareta Pärnsdotter ej ännu framfött något barn, så uppskjutes med denna sak till nästa ting, och besvärs henne att hava välkända hustrur hos sig vid barbafödseln och böra inställa sig vid nästa ting utan vidare stämning, rättande sig efter den termin som till tinget utlyst varde, varde havande Olof Persson i Torps förbindelse att ej driva Margareta Pärnsdotter ur torpet före än detta bliver verkställt och hon efter uppsägning under laga tid.

Laga vinterting den 29 januari 1745 vid tingsplatsen vid Kuddby kyrka.

§ 23.

Den från sista ting uppskjutna saken mellan båtsmansänkan Margareta Persdotter på Torps ägor, käreande, och ryttaren Måns Olofsson i förenämnda, med påståendet att han måtte **fullborga det äktenskapslöfte** med henne, som han lovat, när han henne med barn rätt.

Däremot har ryttaren Måns Olofsson instämt änkan Margareta Persdotter för **osann beskyllning**, varför påstås laga plikt med expenser.

Uppropades därvid parterna sig inställde och å kompaniets vägnar var corporalen välmanhaftig Johan Gabriel Grönlund närvarande.

Utdrag ur Björkekeinds härads dombok.

Fortsättning på laga vintertinget § 23.

Änkan Margareta Persdotter anförde nu, som vid förra tinget, att ryttaren Måns Olofs son är barnafadern, och har hon nu sedan sista tinget 14 dagar efter jul framfött ett oäkta gossenarn.

Ryttaren Måns Olofsson nekar nu, som vid förra tinget, att han med änkan Margareta haft något umgänge och är ej barbafader till hennes framfödda barn.

Däröre framkallades de hustruar, som varit med vid barnafödseIn, nämligen Elsa Jansdotter på Blinnestads ägor och hustru Annika Johansdotter i Skällingstad att vittna i saken, vilka utan jäv avlade vittneseden och därefter berättade:

1:o Hustru Elsa jansdotter på Blinnestads ägor, att hon kom efter kallelse till änkan Margareta Persdotter, när hon var i barnanöden, och då hade hon mycket ont. Då vittnet frågat henne vem som var rätta barnafadern och förmante henne att bekänna sanningen, så läre Gud förlåta henne.

Då änkan Margareta sagt " att hon ej har någon annan att bekänna på, än på ryttaren Måns" och då värkarna tilltogo alltmer tillsade vittnet henne, på knä och bad henne bekänna sanningen, samt därpå hon svarat : " Ja min söta Jesus, Du har mig kär om jag intet nu bekänt, men jag har ingen annan att bekänna på än Måns, som sagt är ", och starxt därefter blev hon förlossad och framfödde ett gossebarn på Torpas ägor.

2:o Annika Johansdotter i Skällingstad hars amma berättelse, såsom förra vittnet. och har ryttaren Måns Olofssons föräldrars piga varit efter henne och bett henne gå till änkan Margareta.

Häradsrätten föreställde ryttaren Måns Olofsson Westerberg och bad honom bekänna sanningen, men han nekar allt stadigt och kan ej bringas till vidare bekännelse.

Så tog häradsrätten målet i övervägande och har av rannsakingen befunnit att änkan Margareta Persdotter på Torps ägor från beqvnnelsen ingen annat manat för barnafader till sitt 14 dagar efter jul framfödda gossebarn, som är levande, än ryttaren Måns Olofsson Westerberg, och sig stadigt därvid hållit, samt även i barnanöden på honom i det yttersta bekänt;

samt finner häradsrätten i följe av 17 kapitlet 30 § pålägga ryttaren Måns Olofsson Westerberg med **själv hans ed sig besvärja** i från det av Margareta Persdotter gjorda tillmäle att vara barnafader tilld et av henne framfödda oäkta barn, samt med denna Margarate Persdotter ej något köttsligt umgänge plägat, vilket bör ske nästa ting, då parterns sig utan vidare stämning böre infinna sig, rättandes efter den termin som till tinget utlyst varandes.

Laga sommarting den 13 maj 1745 vid tingsplatsen vid Kuddby kyrka.

§ 2.

Den från nadra ting uppskjutna saken mellan båtsmansänkan Margareta på Torps ägor kärande, och ryttaren Måns Olofsson Westerberg i Torp, svarande, som vid sista ting blivit pålagd, nu vid detta ting, med själv sin ed, sig bevisa att han med änkan Margareta Persdotter ej haft köttsligt umgänge och henne med barn rätt, uppropades.

Parterna sig infunno och tillspordes ryttaren Måns Olofsson Westerberg om han kunde avlägga den ålagda eden.

Därpå ryttaren Måns Westerberg sade, **att han ej kunde förneka** det att han haft köttsligt ungänge med båtsmansänkan Margareta Persdotter, men förmodar sig ej vara barnafadern, dock vet ej namngiva någon annan och nekar alldeles sig lovat henne något äktenskap, vilket hon väl påstår, men han därtill endast hans förnekande ej något

bevis.

Alltså företog häradsrätten målet , och som lägersmålet nu genom bekännelse är klart och bevisat, och ingendera av dem tillförne för lägersmålet pliktat, så kommer i följe av 53 kapitlet 1 § ryttaren Måns Olofsson Westerberg att **böta dessföre sin 10 riksdaler silvermynt** och kvinnfolket Margareta Persdotter **fem daler silvermynt** till att treskiftas kronan, häradet och målsägaren kronolänsman Anders Andersson, varörutan den enligt 55 kapitlet % 3 giva till Tåby kyrka **han fyra och hon två daler silvermynt** och enligt höglofliga häradsrättens cirkulär av den 6 februari 1742 komma att ungå enskild skrift uti Tåby kyrkas sakristia uti 3 a 4, av vilka i församlingen, närvaro.

Kommandes Måns Olofsson Westerberg till barnets uppforstran, efter landets plägsed och häradets, **giva henne två tunnor råg och en mjölkeko** och dess värde i syn till åttiofyra daler silvermynt och som han ni i tredje ting sitt förra nekande, kunde bragt Margareta Persdotter på omkostnad med vittnenas inställande, så bör han sådant henne själv ersätta den 10 daler silvermynt.

Laga hösteting den 24 september 1744 vid tingsplatsen vid Kuddby kyrka.

§ 26.

Organisten i Söderköping Olof Trulsson och Johan Eriksson i Brunneby, insämt Sune Jacobsson och Nils Persson i Brunneby för **olaga betande med sina kreaturs** utsläppande i byens samfälda hästhage, för vilket påstås laga plikt och skadans ersättning. Också för det de , emot ett dem elennan slutet ackord, att med hästar hava sina beten om sommaren i hästhagen, betat med kor och i ängen får, varföre påstås att lagenligen må bliva rättat att ersätta dessa om omkostnaderna.

Parterna var tillstädes och åberopade parterna varandea sig hava det första målet, angår på nämndemännen Nils Larsson i Ljunga och JOst Johansson i Tåby, i vittnesmå som hagen synt.

Vilka intygade att där äro 19 stycken svin, unga och gamla, och av dessa 10 stycken unga oringade och en galt.

Var det på åtskilliga ställen rotat, där som var barvall, så att allenast några gräsfläckar voro fria.

Vidgåened Sune Jacobsson att han haft 5 gamla och 5 ungsvin, varav 4 gamla allenast voro ringade och Nils Persson haft fem gamla, som vor ringade, och 4 unga som voro oringade och ebtygar nämndemännen att det varit ungefär ett halvt spannländ som var uppgrävt.

Alltså i följe av 11 kapitlet rättegångsbalken 4 § kommo Sune Jacobsson **böta för sex oringade svin** sex daler silvermynt och Nils Persson **böta för 4 stycken oringade svin** fyra daler silvermynt.

Olof Trtulssons och Johan Erikssons ensak, varförutan de böra svinerotarna igenlägga och laga, som det vid tio daler silvermynts vite förbjudes att insläppa uti hästhagen andra kreatur än hästar, efter kontrakt grannarna sig emellan upprättat den 6 maj 1728, så att Olof Trulsson nu släpper två hästabeten och Johan Eriksson två hästabeten, och för den halva hästabetet betalar han sin granne en daler 8 skilling årligen, sin andel oberäknat.

Nils persson har två, hästabeten det ena året och två det andra och Jon Månsson ersätter nu Sune Jacobsson två hästabeten om året.

Den som bryter häremot blir förfallen till vitet utom skadans avsättning och laga bot.

Laga vinterting den 29 januari 1745 vid tingstället vid Kudby kyrka.

§ 4.

Eric Pehrsson i Skjorsta hade instämt sin son, drängen Samuel Eriksson och kvinnfolket Karin Persdotter i Skjorstad, för med varandra **begånget lägersmål**, var plikt påstås.

Parterna var tillstädes och tillstår drängen Samuel Eriksson att han haft olovlig blandelse med kvinnfolket Karin Persdotter, allenast tvenne gånger, som skett åtta dagar efter kyndelsmässodagen föregående år.

Kvinnfolket säger att lägersmålet skett senare och att hon blivit havande och föregående trettondag jul om aftonen framfött ett oäkta flickebarn, som än lever. Anförde vidare kvinnfolket att sista umgånget skett i somras, då dess husbonde och matmoder var borta.

Käranden och drängen Samuel Eriksson vilja väl invända att kvinnfolket haft umgänge med ryssarna, men kunna ej, mot kvinnfolkets nekakande, det ej bevisa.

Ock som drängen Samuel Eriksson vidgått att med kvinnfolket Karin Persdotter åtskilliga gånger haft köttsligt umgänge, och ej kan bevisa att hon haft någon annan till barnafader, dömes alltså i följe av 55 kapitlet § 1 drängen Samuel Eriksson i Skjorstad för med kvinnofolket Karin Persdotter **negånget lägersmål, han till ~~10~~ och kvinnfolket fem daler silvermynt**, att treskiftas Kronana, häradate och saksökaren fadern Erik Persson i Skjorstad.

I enlighet med 55 kapitlet skall i stället för pliktullen komma att **betala till Tåby sockenkyrka**, drängen Samuel Eriksson fyra och kvinnfolket två daler silvermynt. Dessutom skalle de bägge, i följe av Kongl Majts förordning av 18 november 1741, **undergå enskild skrift och avlösning** i Tåby kyrkas sakristia uti 3 a 4 personer av församlingens medlemmar.

Kommande dessuton drängen Samuel Eriksson uti barnfödseln giva kvinnofolket Karin Persdotter **nio daler silvermynt om året uti åtta års tid**, dock om barnet dessförinnan skulle dö, betalas ej barnafödseln längre tid än det levat.

Lagtima vinterting den 30 januari 1744 i Kudby.

§ 9.

För mig och sittande rätten inställde sig bröderna ärliga och beskedliga Johan Jonsson och Lars Jonsson i Skällingstad och uppviste borgersman och skräddaren i Stockholm, konstförförne mästern Petter Holms och dess hustru Catharina Hultman samt dess styvbarn Maria Catharina Herrvicks och Anna Sophia Herrvicks utgivna säljbrev av den 1 januari 1742 uti underskrivna vittnen, herrarna Gustaf Bergmans och Jonas Segergrens närvaro, däruti förbemälte borgaren mästern Petter Holm vitterligen gör, det han av välbetänkt mod med sin kära hustru och styvbarns ja och samtycke försålt, som han och upplåter och försäljer **skattehemmanet Brunneby**, bestående av ett havlt mantal i Östergötlan, Björkekinds härad och Tåby socken beläget.

Varav dess antessor matrimon, framlidna skrädadren mästern Martren Herrvick till hälften blivit ägar, på sätt som Björkekinds lovlige tingsrätts medelte sista brev under den 25 oktober 1725 utvisar.

Den andra hälften är honom uti arv efter dess sedermera framledna svärmoder arrendatorskan salig hustru Maria Martensdotter hemfallen, till ärliga och beskedliga Johan Jonsson och Lars Jonsson i Skällingstad för en köpeskilling av ett tusende fyra hundra och femtio daler kopparmynt samt en äreskänk av sexton lod förgyllt silver, varunder och några inventariepersedlar efter överlämnad förteckning äro inbegripna.

Emedan så väl köpesumman ett tusende fyra hundra femtio daler kopparmynt, den första penningen med den sista, som äreskänken av 16 lod förgyllt silver, honom riktigt är tillställt, som härmedelst kvitteras.

Ty avhänder han sig sin hustru, barn och arvingar besagde hemman och detsamma tillägnar dem Johan och Lars Jonssöner, deras hustrur, barn och efterkommande, med alla dess tillhörigheter, som av ålder lytt eller och framdeles tillvinnas kan, att därmed göra och låta, som all annan deras lag och **välförstå** gga egendom nu och i framtiden.

Kommandes han för detta köp uti hemul stånda, som lag säger och skola köparna efter överenskommande själva bestå alla de vid lagfarten och fastans uttagande erforderliga omkostnader.

Laga sommarting den 13 maj 1745 å vanliga tingstället vid Kuddby kyrka.

§ 5,

Den från sista ting uppskjutna saken mellan kronolänsman välaktade Lars Wiman, kärande och kvinnfolket Catharina Andersdotter i Fristad och drängen i Stensvad för med varandra begånget lägersmål, varå laga plikt påstås, uppropades.

Därvid parterna sig inställde och berättar kvinnfolket Catharina att drängen Lars Persson med henne haft olovlig beblandelse under deras tjänstetid föregående år, då de tjänte tillsammans i Stensvad.

Drängen Lars Persson nekar alldelse därtill och kvinnfolket menar att drängen Jon, som tjänte hod nämndeman Nils Larsson i Ljunga och pigan Ingrid Ingolfsdotter i Tåby prästgård samt drängen Anders, som tjänte hos magister Kinddal i Norrköping, kunna giva upplysning därom, tillika med hustruarna, som varit med vid barnafödseln, hustru Kierstin Håkansdotter och Lisbetha Andersdotter i Bråta, närvarande när kvinnfolket framfött sitt oäkta flickebarn den 16 januari sistlidne, som än lever.

Ock som ingen bekännelse av drängen Lars Persson stod att erhållas, så tillkommer kronolänsman, att till nästa ting lagligen instämma åberopade vittnen till vidare bevis i saken, varföre saken uppskjutes till nästa ting, då parterna sig utan vidare stämning börande inställa, rättandes efter den termin, som till tinget utlyst varder vid förelagt vite om tio daler silvermynt.

Ock som kvinnfolket Catharina Andersdotter i Fristad nu bevisat att laga förfall att hon vid förra tinget låg sjuk i barnasäng och således ej kunde sig inställa, allt så bliver de henne ådömda två daler silvermynts försummelseböter behörigen avkortade och efterskänkta.

Lagtima sommarting den 13 maj 1745 i Kuddby.

§ 8.

För mig och häradsrätten inkommo dannemännen Johan och Lars Jonssöner i Skällingstad och farmgåvo, att gästgivaren Gustaf Jonsson och dess broder Knut Jonsson i Fristad uti underskrivne vittnen, rådmanen i Söderköping välbetrodde Gabriel Kjällgren och Olof Zatzells när och övervaro den 3 maj 1743 utgivet och underskrivet köpebrev, vilket Gustaf Jonssons söner Magnus och Jonas Solliner med deras namn underställande även bekräftat.

Varuti Gustaf och Knut Jonssöner göra veterligt sig hava av fri vilja och välberätt mod upplåtit och försålt, som de och därmedels upplåter och försäljer till sina systemsöner, då drängarna, nu sammanägare väl och beskedliga Johan och Lars Jonssöner i Skällingstad, två fjärdedelar uti halva skattegården Fristad by och Tåby socken, emot en föremodererad köpeskilling av tvåtusende fyra hundra daler kopparmynt, och all den stund samma köpesumma 2.400 daler kopparmynt, den första penningen med den sista blivit dem till fullo nöje betalt.

Då avhända de sig och sina arvingar, så födda som ofödda, denna halva skattegård i Fristad, som består av sju öresland, tillägandes den förbemälte fru systemsöner Johan och Lars Jonssöner med hus, jord, åker, äng, skog och mark, fiske och fiskevatten, kvar och kvarnställe, torp och torpställe, nå by och fjärmer, intet undantagandes, av allt det som därunder av ålder lytt och legat, haver eller tilligger, som är utängen vid Stensvad samt en beteshage i Rundberg kallad, och eljest evad namn det helst haver kan, att egalt och klanderlöst nyttjas, brukas och ebsittas, nu och i tillkommande tider, somd eras välfångna och lagtillkomna egendom, för sig och sina arvingar, varandes det försålda halva skattehemmanet för köparna Johan och Lars Jonssöner lagligt uppbudet trenne häradsting, nämligen den 9 maj och 5 september 1743 första och andra gången samt 30 januari 1744 tredje gången.

Allstå ansöker nu berörda köpare nu därom laga fasta och dombrev. Och som häradsräteten, att med detta köp behörigen lagfart är samt hemmanet trenne gånger lgligen uppbudet blivit, samt utan klagan över natt och år lag och fullständigt är.

För den skull finner häradsrätten skäligt, enligt 4 kapitlet jordabalken därå laga fast bevilja samt köpet för fast och oryggeligt dömt, att stånda och ej återgånga vid et straxt, som lag och domkval förmår.

Härigenom, som mera beskedliga Joahn och Lars Jonssöner i Skällingstad tilldömes halva skattehemmanet Fristad, som är gästgivare gård, med alla dess ägor och ägenheter, att för sina hustrur, barn och efterkommande arvingar nyttja, bruka, behålla och besitta, nu och till kommande tider.

Dock oqvält Kronans rätt tilld en så kallade Runnebergs hage, i fall den framdeles skulle kunna bevisas annan rättigheter här kommer till.

Lagtima sommaring den 13 maj 1745 i Kuddby.

§ 39.

Extra ordinarie kanslisten välbetrodde Johan Wikmark instämt mantalskommissari- en välbetrodde Jöns Olin, såsom ombud för hustru Christina Bengtsdotter i Fyrby, angående återvinning uti allt det, som mantalskommissari- en medelst utverkad utslag av Wikmark, uti alla mål mellan honom och nämnda dess syster åberopade vittnen, häradshövdingen ädel och högaktad herr Brynthe Johan Aurell den 31 nästliden januari, honom ostriden och ohörden låta påföra med det mera, som där under begripes, samt ersätta honom all därigenom förorsakad olägenhet, mistning och kostnad.

Parterna närvarande.

Extra ordinarie kanslisten Wikmark intygar, att han aldrig fått stämningen, ej heller har nämndeman Nils i Ljunga haft någon med sig, när den levererade i dess hus.

Alltså eftergiver tingsrätten ådömda uppsatts och uteblivande böter till fyra daler silvermynt och uppå rätens bemedling förliktes parterna, att extra ordinarie kanslisten välbetrodde Johan Wikmark, inom åtta dagars tid betalar auktionssumman, sig besigande till ett hundradesjuttio daler 10 öre silvermynt, som han erkänner, jämte de uti utslaget av den 31 januari 1745 ådömda tre daler silvermynt expenser, när mantalskommissari- en välbetrodde Jöns Olin sänder någon dit, att hämta penningarna.

Vilket med handslag inför tingsrätten betittnades, varföre och en hustrun uttagna panten, att utlämnas så snart med kvitto visas, att penningarna äro betalda, som enligt 20 kapitlet rätetgångsbalken, med dom stadfästes.

År 1745 den 18 juli blev laga häradssyn företagen och hållen i Tåby by, Björkekinds härad.

Närvarande ordinarie domare Brynthe Johan Aurell,
lantmätaren högaktad herr Carl Jacob Wallberg,
kronolänsman välaktade Lars Wiman och
häradsrättens nämnen:

Olof Jonsson i Gnedby,
Håkan Persson i Svällestad,
Håkan Månsson i Linneberga,
Olof Andersson i Valingsstad,
Nils Jonsson i Wisten,
Nils Larsson i Ljunga och
Per Svensson i Grinneby.

För tvenne hela frälsehemman i Tåby by inställde sig jordägare, hovrättsrådet välborne herr Isac Sahlmoon.

Å högvälborna fru grevinnan Hedvig Spens vägnar, såsom ovan jordägare av tvenne hela frälsehemman i Tåby by, infann sig högvälborne herr greven generaladjutanten Didrich Hindrich Taube.

Å skatteägaren för ett helt skattehemman i Tåby by, kopparslagaregesällen Johan Hanssoniu oeg som och

å indelningshavaren högvälborne herr baron, generalmajor och landshövdingen Christer Hindrich de Albedyls vägnar inställde sig häradskskrivaren välbetrodde Johan Ljungström, efter förbemälte herr baron, generalmajor och landshövdingens resolution av den 17 juni sistlidet, skattehemmanets rätta att bevaka jämte skatterättsägaren Johan Hanssonius i egen person.

Att såsom Oxtorp 1/2 skattehemman, förr förmedlat till 1/4-dels hemman, rådmannen högaktad herr Olof Löfgren i Norrköping äger skatterätten, vilket är avgående hemman utav Tåby och Ljunga byar, så har herr rådmannen, efter erhållen kunskap, sig nu vid häradssynen inställt, att hemmanets rätt i allt taga.

Sedan häradssynerätten var samlad, tillika med parterna och deras laga ombud, ingav herr hovrättsrådet välborne herr Isac Sahlmoon, till häradssynerätten ett memorial, som upplästes lydande:

" Hörsamt memorial till den högtärade synerätten i Tåby.

Sedan den igenom laga kraft vunnen dom fastställda syn och delning Tåby jordägare emellan kommer nu att verkställas, föranlåtes jag för mina tvenne frälsehemman följande däri påminna:

1. Äro de under Svinsund varande hemman vardera skattelagda till sex tunnor fyra kappar vete och tolv tunnor korn, samt 10 daler 16 mark 4 öre silvermynt, utom krono och prästtione, båtsmansrotering och andra publika utgifter, men kunna icke utgöra mer än åtta tunnor korn 28 daler penningar, ett får allt, som dock aldrig kan riktigt utgå.

Utan måste åbon med vart år efter annat stanna i rest och fattigdom, vilket förorsakat deras avflyttande och har med överklagande skrivit, endast här flyktande därav ågornas avstympande, åker, äng och bete.

För den skull och denna delning för några år tillbaka blivit påyrkad, så mycket mera nödig, som utom hemmanens därav följande ömkeliga ödesmål ägorna likafullt måste betala för frälsecontribution och delning, fast föga mer än halva räntan av dem, efter Kronans skattläggning åtnjutes.

2. Vid synen skall npgsamt finnas, att skattehemmanet i denna by, innehaver tvenne tomter och mångfaldiga tegar, eller så kallade humpar, i bägge Tåby gården över fyra tunnland utsäde årligen. Ävenledes u ägorna och njuter likafullt sin delning i de övriga samfällda byåkrar och ängar. Inga rår, gård och vad som lag förmår utvisa slik oskift åkers och ängs avhysande, som avskilder.

Vilket och aldrig blivit av ägarna påstått och bevisat före synens beviljande, utan är ägodelnigen i denna by av honom utan minsta förebehåll bejakad.

3. De tvenne till Mems säteri frälsegårdar innehaver och en stor intaga eller täppa i samfällda beteshagen till högre än två tunnor utsäde och besitta likafullt sina tegeskiften i alla åkrar, samt nyttja sitt fulla bete mot den andra grannarna. Och sedan intaga är gjord med samtliga jordägares samtycke, det ankommer på bevis, huru snart och att samma, efter lag besitta sina skiften i åker och äng enligt tomternas belägenhet och solskifte, och eljest huru de hava sina sulla stångafall i alla ägor. Det ej allena för mig, såsom kärande, nödigt att hemställa till den högtärade synerättens beprövande och rättande efetr lag.

Varemot så vad rätter delning i skatte som frälse jorden angår, såsom i en by belägna, varken urminnes hävd, köp eller åldrigt bruk kan eller bör gälda, alldeles enligt vad lagens tydeliga stadgande därom i jordabalken 15 kapitel och 2 §.

Svinesund den 18 juli 1745

Isac Sahlmoon "

Härvid, av häradsskrivaren välbetrodde herr Johan Ljungström uppviste, skatteägareinstrument över skattekronohemmanet i Tåby, av den 27 juli 1700, vilket varit frälse, hans excellent kongl rådet och stadsrådet salig herr greven Carl Piper tillhörigt, men Kongl Majt uppdragit i byte, jämte flera hemman för andra kronohemman i Bankekinds härad, varav vill bevisas, att detta skattekronohemman äger, utom stångafall till två stänger i byalaget av de fjorton stänger, som det består och förutan byggningstomt och humlegården i västra gårdet enskylt åker till tre tunnor 8 kappland och i östra gårdet fyra tunnor 28 1/4 kappland.

Befinnandes vara av jkartan och dess beskrivning, att de 17 3/4 kappland vari bland beräknade bestå, utan lycka med deras angemäng, var för utan detta hemman haft med åbor i en täppa uppgjord av ängen, Ekhammartäppan kallad, ett stångafall med de andra hemmanen, i kartan uppförd till 21 1/3 kappland för denna gården, som de nyttja, men isamma täppa är ansett ett byamål uppgjort, som de västra frälsehemmanen, nämligen bägge av Svinsunds och ett av Mems frälsehemman nu nyttja, men intet det andra frälsehemmanet till Mem, som Jost åbor, och skattehemmanet haver del uti.

Vidare hava alla fyra frälsehemmanen tvenne båtsmanstorp, varemot kronoskattegården intet haver.

Men i Brestad har kronoskattegården en åker bland deras åkerskiften, nämns intill Skällingstads gård 1 1/2 tunnland, som ej hörer till detta byalaget till.

Dessutom skall detta kronoskattehemman nu innehava en hage, Lövhegn och rådmanshagen kallad, som de andra frälsehemmanen ej skola havnågot emot.

Utmarken är intet fördelt, utan nyttjas samfällt till byn, varpå likväl är gjort en täppa, som menas emot bruk, av menigheten, att låta prästen frälsehemmanet under Mem, nämndeman Jost Johansson, och är upptagen på kartan under lit. H till en tunna ett kappland.

Vad stångafallet i byamålet och tegskifte i ängamålen, så blev på efterfrågan angivet, att hemmanen det ej skola innehava efter solskifte, som vidare komma att undersökas på marken.

Skatterättsinnehavaren av kronohemmanet Johan Honsonius framgav Kongl Majt och Rikens höglovliga kammarkollegie skattebrev, av den 24 september 1718, varigenom honom tillägnas alla berörda hemmans då innehavande ägor och längheter, inte undantagandes, av allt det som därtill lytt och lagligen tillvinnas kan.

Varuti Kongl Majt lovat, att hålla skatterättsägaren alldeles skadelös.

Häradsskrivaren välbetrodde Johan Ljungström förmodar, som detta hemman är utbytt ifrån frälse till kronan och därtill den 27 juli 1700 skattelagt, utan något klander av de andra hemmanens ägare i byalaget, för alla de ägor, som de då innehavde, vilket och allt sedan nu tills vara oklanderligt innehaft och nyttjat, att det vid samma ägor blivit bibehållet, som skattelagt är, helst hemmanet därefter är högt skattelagt och indelt landsstaten herr baron, generalmajor och landshövdingen på lön, förbehåller Kongl Majt och Kronan sin tillståndiga rätt, som står i hemul av detta hemman.

Högvälborne herr greven och generaladjutanten Taube åberopar sig, den av högvälborna fru grevinnan Spens, vid tinget ingivna skriften, innan han vill i saken utlåta sig.

Hovrättsrådet välborne herr Isac Sahlmoon förbehåller sig, att vidare skriftligen i saken få med sitt utlåtande inkomma, som efterläts.

Efter middagen begav sig häradssynerätten, att bese ägor och befanns efter tomternas läge, att står gefaller och solskifte i åker, men intet är rätt efter tomternas belägenhet.

Varefter skattekronohemmanet efter sin tomts läge, begynner i öster och som

och norra frälsegården Svinsund tillhörigt, sluter och mål, men sedan frälsehemmanet till Mem, som ligger i tomten närmast skifte till skattekronohemmanet näst intill samma hemman, borde hava sitt stångafall och tegemål i åker och änge efter solskifte, har både stångafall och tegskifte intill norra frälsegården till Svinsund, och därigenom är hela, såsväl solskiftet i gården, som tegmålet i ängarna brutet.

Härvid androg herr greven och generaladjutanten Taube, som väl kan finnas det solskiftet ej är rätt, varken i åker eller äng, men så har det uråldriga tider varit, som det nu är, och om någon ändring därutinann pröavs skälig, förmodas att den åbon, som brukat sin åker väl, ej är skyldig att taga en annans åker, som till bruk är fördärvat, i vederlag för sin välbrukade, men den andra blivit satt i så fullkomligt stånd, som en som skall mista, vilket i alla måste påstås måtte bliva observerat.

Vidare översågs de tvenne mål o östra gårdet, avruti skattekronohemmanet berättas ej hava sitt stångafall, men påstås å andra sidan, att de hava det mera med humpgårderna, som dock av kartan ej tecknade befinnes. Utan äro humparna där något drygare uttagna, än de nu befinnes efter skedd vara.

Humpåker eller enskilda åkern till skatte kronogården besågs jämväl och befinnes i läge efter kartan.

Emot ordinarie båtsmansåkerns form, är tagen av ängen.

Haver skattekronogården sin andel i ängen kvar, havandes de små gräsfagorna, då de legat till ängen, enär kartan upprättades, men mot dubbleringsbåtsmannens åker uppe på abcken, över Ekhammaren, utav Långkärshagen uppgjord fastän skattekronohemmanet intet.

Även befinns , att vid västar ändan av Ekhammarens täppa, haver bägge Svinsunds och Mem mellangårds frälsehemman, ett byamål, varuti södar frälsehemmanet till Mem och skattekronohemmanet ingend el hava, och påstås det vara uppgjort av hagen i forntioden, dessa 3 gårdars åboar.

Men uti kartan står detta såsom och fördubblingsbåtsmannens åker, anställt som samfällt, och således skattekronogården skattelagts för denna åker, som den ej äger.

I västra gårdet var och ett byamål, varuti skattekronogården förmente sig ej hava sin rätt, men befinnes av kartan, att han av sin del mera med humpåkern, och klagade de andra byamännen, att skattekronogården kör för vitt ut sin humpåker på bröten och tillbakavägen mitt på humpen.

I ängen voro även tegarna emot solskifte lika, som i åkrarna och hade skattekronogården en hump i ängen till 4 lass hö särskilt, som uppväger humpeparten i proportion som uppåt i gårdet, att på vilken tillförne, när kratan upprättades, åker var till 17 $\frac{3}{3}$ kappland i skatteläggningsen, efter kartan upptagen, men nu lagd till äng, som var för utan skattekronohemmanet har en liten hage vid granskog, uti den ombemalte humpen.

Varvid angavs, att sedan frälsehemmanet till Mem där haft en liten hage inhägnad vid avttenhagen, å dess åkertäppa, som kartan så befinnes, men sedan bliven utlagd.

Varefter besågs den åkertäppa, som är anslagen till södra fräsehemmanet under Mem, som nämndeman Jost bebor, emellan Ljungahagen och vattuhagen in till gatan belägen, som efter kartan finnes vara en tunna ett kappland åker lit. H.

Däremot visat på marken vid Långkärret öde åkrar, som påstås vara intill de andra hemmanen, av dem blivit anlagt.

Dock befinnes av kartan, att det varit samfällt till de fyra frälsegårdarna till 6 $\frac{1}{2}$ kappland vardera.

Skattekronogården ingen del haft därvid.

Sist besågs byggningstomterna och beafnns, att skattecronogården har sin byggningstomt sunna i byn, som nu till år är uppgjord, men byggningstomt för humparna har han nordost i byn, intill Prästagården, varuppå gården nu är byggd.

Herr hovrättsrådet Sahlmoon påminte, att vad de öde åkrarna vid Långkärret beträffar, så lærer häradsstyrelsen befunnit dem vara i sådant läge, att de för sankhets och översvämmande vatten, ej stått till att brukas, varföre de blivit ödelagda.

Herr hovrättsrådet begärde vidare underrättelse under vilken titel, som skattecronohemmanet besitter och innehaver humparna i åker och äng, utom själva byamålet och om därvid vill påstås någon utjord.

Varpå häradskrivaren Ljungström svarade, dem innehaves, som de av förra frälseägarna blivit brukade och till honom uppgivna efter karta och skatteläggning, vilken skatteläggning av höglovliga Kongl kammarskollegio, genom skatt är approberat.

I övrigt och som häradsstyrelsen lærer intagit, att skattecronohemmanet inte haver större eller flera ägor än det är skattelagt för, men mindre på ett annat sätt, så formodas skatterättsägaren gunstigt bliva förskont för den kostnad, som av denna häradsstyrelse bliver förorsakad, besynnerligen som han suttit stilla och brukat till honom hörande ägor och intet vidare sökt.

Den 19 juli kontiunerades med häradsstyrelsen.

Anmälte herr lantmätare Wallberg, att han varit och prövat skattecronohemmanets hump väster om dess hustomt i västra gårdet, som sträcker sig in till kyrkomuren, och han ej annat av kartan finna, än att skattecronogårdens åkerskifte norr om denna åkerhump, är intagen igenom mycket bruk illa faren och lagader, varigenom hon något kunnat bliva hopvikter, så att alnetalet ej så noga utav densamma kan ernås.

I samma gårde finnes en hump intill landsvägen och gårdesgården vid vattuhagen i västra gårdet om 26 1/8 kappland efter kartan, som innehaves till skattecronohemmanet, såsom enskyld hump, men anföres i kartan under lit.S för samfällt.

Vid denna prövning voro frälsebönerna i byn samt skatteägaren av cronohemmanet och häradskrivare Ljungström jämte nämndemännen tillstädes.

Herr greven och generaladjutanten lät anmäla, att han ej vid häradsstyrelsen kan vara tillstädes, utan betrodde gode nämndemannen Jost Johansson i Tåby, å hans vägnar vara tillstädes.

" Hörsamt memorial.

Efter mitt gjorda förbehåll vill jag som kortast inkomma med vad jag angående Tåby frälsehemmans tvist emot skattegården därstädes har att påminna.

Vid sakens första förehavande, angående delning av ägora i bemälte byn, hade den nu vid synen företedde skatteläggningsdomen uppenbars, att jag då fått anledning, fått förkasta mig all nödig upplysning därom samt sedan där-efter omsöka, vad vidare i anledning till sakens befunna nyänteliga beskaffenhet kunnat nödigt prövas, vilken vara och angelägna process nu avstå mer är

1. Och som den vissheten sig härvid yppar, huru under denna skatteläggning ej är tiktig eller ej, helst det uppvista instrumentet tecknar sig själv för en kopia och däruti det även tillästa med en annan stil i bredden infört.
Den därtill gömd, lagda revningskarta icke heller är daterad eller underskriven, utan ett blad makulatur.
2. Intet bevis framtas om denna skatteläggnings fastställande vidare än svarandens skatteägan.
3. På så lång tid, som detta är, mellan den så kallade skatteläggning gjord

1700 och det upptecknade skattebrevet utförande 1718 kunde väl många klagomål över en så beskaffad skatteläggning, därvid dessa mina frälsehemmans dåvarande ägare synes vara hörda, blivit anse och andra skatteläggningsgårdar då.

Särdeles då hemmanen undergått åtskilliga omskiften till häradshövdignsboställe med förvandlingen däruti.

4. Är samma skatteläggning ganska otydlig, icke utsätter dess titulen till hemmanen i själva byåkrarna belägna, så kallade humpar eller enskilda åkrar, om det är utjord eller vad det skall innebära, som icke alla svaranderna med dess och kronofullmäktige själva kunnat förklara, det protokollet utvisar.
5. Kongl kammarkollegie skattebrev menar icke, eller med minsta ord, om samma skatteläggning såsom grund därtill, icke heller omöretals eller stångafall, det lagen nödvändigt fordrar till rätetsnöre alla bydelning.

Alltså och i anseende till allt sådant, med flera därvid varande skäl och omständigheter. beder jag, att denna tvist må utställas endera upplysning och andragande av allt vad nödigt prövas, om ett så kvalificerat dokument, som svaranden in instanti vill lägga till grund, emot det som lagen så tydeligt stadgar i 15 kapitlet 2 § och i 1 kapitlet 1 § byggningsbalken om slik bydelning, vilket gör processen nog eftertänklig, som icke skett, där svaranden straxt i början av saken andragit detta, inna syn insättes, den han itan enklaste bejakande de övriga målens utgörande, såsom och om synekostnaden lämnas till högaktade synerättens beprövande.

Svinsund den 19 juli 1745

Isac Sahlmoon "

Häradskrivaren Ljungström anförde härimot, att vad skatteläggningsinstrumentet, som skrivet är beträffar, så visar mera underskrifterna, att det är ett original, men ett dokument som är lämnat till häradsskriavrekontoret och därför anses vara kopia,

Vad det med intagna signum angår, rörer det allenast Prästgårdnes ägor i Ljunga by, och således intet officiellt, som visar skatteläggningen, som kan då ifrån frälse till byte uppgavs.

Rörande kartan, så anförer herr lantmätare Wallberg, att det är bekant, så väl av menigheten som landshövdignens instruktion, att här i orten, i lantmätarens kontor ej annat finnes, än konceptkartorna att för förvaras, varandes varken något besetts till deras renoverande sådant befallts.

Dock skall det finnas hava sin riktighet om herr hovrättsrådet begär uttaga en renoverad karta av lantmäterikontoret i Stockholm, varandes denna karta upprättad av lantmätaren Mörn och dess hand, däruti sanktioneras.

Dessutom hava de den tiden ej varit så noga, att skriva under koncepten och årtalet torde blivit överklustrat med svart papper vid kartan inramning och förmodas vara gjort av inscription befinnes, det hon efter Kongl dirketienskommissionens brev i dåvarande landshövdingen i orten, förmedelst med Kongl Majt och Kronan angående byte, blivit rättad, som utan all tvivel skett kort före skatteläggningen år 1700, vilken skatteläggning bemälte lantmätaren Mörn egenhändigt underskrivit.

Häradskrivaren Ljungström andrager vidare, att skatteläggningen av höglovliga kronokammarkollegie approberats vid så mycket säkrare, som bytet därpå är slutet och finnes långt före det till landsstaten indelt.

Varvid inga vidare skatteläggningar finnes varit av nöden, och har förmodligen då uppi sta dokumenter givit fullkomlig upplysning till hemmanets ägro och skatteägarens säkerhet, och är hållet en behörig slut, nu för denna gången på det skatterättsägaren ej mer å vidare beros av lagsökning.

Detta äger å skeende hemmanen i västar gårdet det mer i österhagen och landsvägen, som anses i kartan vara samfällt, men skattekronohemmanet enskilt nyttjar och mera i evad, så har skattekronohemmanet för det såsom sätt-

ning för någon del av det som del i de övriga åkerlotten bevisar således Ekhammarstappan fördubblingsbåtsmanens åker, däröver mot ången samt den tappan som Jost tillhör frälsehemman på Mem enskilt innehavare.

Och som herr hovrättsrådet igenom denna lagsökning bragt skatterättsägren på onödig omkostnad, så ansöker han att hovrättsrådet måtet bliva tillagd behörig ersättning för dess kostnad och tildsspillan för sig och bönderna till femton daler silvermynt.

Kopparslagaregesällen invände, att dess ingivna skrift till högvälborne herr baron, generalmajoren och alndshövdingen, måtet bliva i protkollet intagen, som beviljades och var av följande innehåll vid skriften NB.

Välborne herr hovrättsrådet Sahlmoon inställde sig vid häradssynerätten och upplystes allt vad förut i protokollet för är, varpå herr hovrättsrådet svarade, att han håller sig vid det som är vad medtaget uti dess tvenne ingivna skrifter och om de mera företedda dokumenter blivit vid häradstinget i processens början företedde, så hade herr hovrättsrådet fått njuta en ren och laglikmäktig process till godo, s amt haft tillfälle att betänka sig om, ahn vid så satta omständigheter haft nödigt, att begära eller antaga syn, som herr hovrättsrådet av kontraparten betagit, är genom slika dokumenters utbekommande, och begär, att häradssynerätten över vad som anført är sig ville utlåta.

Häradsskrivaren Ljungström andrager, att skatteägaren, kopparslagaregesällen Honsonius har förmodat, att igenom Kongl kammarkollegie skattebrev, som varit nog befäst at iti sin äganderätt till hemmanet och alla de därunder skattelagda ägor, och således ej vetat, att något vidare därtill nehövs att förrättas, vilket härslutit av dess okunninghet i processen, ej heller äro således dokumenter de fordrade, mindre var skattläggning då honom i händer eller bekom man, som häradssynen förestod, så nögdades han att söka sig om flera bevis till hemmanets eget bevakande, som nu företeddo äro.

Hovrättsrådet välbetrodde Isac Sahlmoon påstår, att som ägde då samma kunskap, som nu, att han innehade humparna utom själva åkerskiften samägda, samm tillställa de som nu, att skaffa sig fullmäktiga och biträden, men som han sådant försummat, så helst påföljden varit, som redan anført är.

Räkning på häradssynerättens rese och omkostnader upplästes, som var av följande innehåll.

" Räkning för häradssynerättens förrättnigar i Tåby av Björkekinds härad den 18 och 19 juli 1745:

Häradshövdignen, tvenne resor och tvenne förrättningsdagar, 12 daler silvermynt, Skjuts på 3 hästar 1 3/4 mil fram och tillbaka, 2 daler 20 öre,

Lantmätaren för tvenne synedagar, 8 daler,

Skjuts på tvenne hästar ifrån Linköping 4 1/4 mi, dito tillbaka, 4 daler 8 öre,

Notarien för 4 dagar, 4 daler,

Skjuts på en häst 1 3/4 mil fram och tillbaka, 1 daler 28 öre,

Länsman för tvenne dagar, 2 daler,

Skjuts på en häst 3/8 mil fram och tillbaka, 6 öre,

Nämndemän för 2 dagar, 7 daler.

Summa 40 daler 33 öre silvermynt."

Häradssynerätten tog allt angående i övervägande och stannade efter beprövande i följande

Utslag.

Häradssynerätten har noga genomgått de tvistemål, som hovrättsrådet välborne Isac Sahlmoon, såsom innehar Svinsunds säteri, ägare av tvenne frälsehemman

i Tåby by, efter lagligt instämmande anført mot grevinnan högvälborna fru Hedvig Spens, såsom även innehar Mems säteri, ägare av tvenne frälsehemman i bemålte Tåby by, samt kopparslagaregesällen Johan Hansonius, såsom skatterättsägare av ett kronohemman i Tåby, herr baron generalmajor och landshövdingen på lön anslaget.

Vilka alla, dels i egen person, dels fullmäktige ombud protokollet utvisar ochå landstatens vägnar häradsskrivaren Johan Ljungström närvarande varit.

Och befunnits, att åker och ängamålen i denna Tåby by i Björkekinds härad och Tåby socken, ej ligger i rätt solskifte, utan välbetrodde hovrättsrådet en frälsehemmans åker och ängamål är dessutom av sitt solskifte tillsammans högvälborna fru grevinann Spens södra frälsehemman innehaverde skiften, så i åker och äng, nästan till det nordväst liggande frälsehemmanet till Svin-sund, där det borde efter tomtens läge och belägenhet hava sitt solskifte i östra och södra, men skattekronohemmanet ligger i sin rätat läge efter tomtens belägenhet, så i åker som äng, jämväl norra frälsehemmanet till Svin-sund.

Dock haver ägorna långliga tider och utan att någon vet annat varit, således blivit brukade.

Men en åkerlycka vid vattuhagen om 1 tunnland och 1 kappland få bemålet frälsehemman till Mem inneha, sedan andra hemman i byn intet hava emot, helst vad de ödeliggande åkrarna beträffar av kartan finnas, att de varit samfäll-da, då de varit i bruk, vilka för sank vall och olägenhet blivit ödelagda och ingen lägenhet fanns, att denan till god åker upptagande och andra hem-man mot berörda täppa.

Dock hava bägge frälsehemmanen till Svinsund och dem närmst intill den be-lägna frälsehemman till Mem, ett åkermål för sig enskilt i Ekhammarstäppan, som varken det frälsehemman till Mem eller skattekronohemmanet hava något emot.

Bristandes även skattekronohemmanet i tvenne åkerskiften i östra gårdet vid vägen ned emot ängen, vilket det ej haver något åkermål emot de andra hemma-nen i byn, ej heller emot de fyra frälsehemmanens dubbleringsbåtsmans åker.

Likväl är bekommet, att skattekronohemmanet haver en åker i västra gårdet vid vattuhagen, upptill landsvägen, enskilt, men i kartan anført, att vara samfällt.

Men däremot skall i ett åkersmål vid åkern och upplöjningarna, som allt utan laga delning ej kan räknas, vara före sakens slut antagande.

I övrigt innehaver skattekronohemmanet enskilt tagen åker och äng samt hage, som dock genom skatteläggning den 27 juli 1700, då det gavs i byte ifrån frälse till krono, av detta hemman bragt, som skatteläggningensinstrumentet och kartan utvisar.

Varandes skatteläggningen ej förr än må häradsstyrelsen av indelningshavaren herr baron, generalmajor och landshövdingens fullmäktige, häradsskrivaren välbetrodde Johan Ljungström förtedd, såsom även skatterättägaren till den enskilda fullmäktige begär, varför välborne herr hovrättsrådet Sahlmoon an-sökt om uppskov med den saken till vidare upplysning och andragande av allt vad nödigt kan prövas, om att få kvalificerat dokument, som själv tecknar sig som kopia, men likväl vill läggas till grund mot det som lagen så tyde-ligen föralles stadgar i 15 kapitlet 2 och 1 §§ byggningsbalken om slik by-delning med mera, som om kartans visshet, som ej är underskriven eller date-rad, varföre hon som makulatur vill anses, anført är.

Varpå såväl lantmätaren Wallberg försvara sig akten och rannsakingen dess-mera utvisar, samt häradsskrivaren Ljungström om skatteläggningens riktighet, med påstående av uti saken nu denna saken och fordrar i rättegångsombokost-nader för skatterättsägaren kopparslagaregesällen honsonius femton daler silvermynt, vilket allt med vad mera av rannsakingen vidare förmår härads-styrelsen tagit i noga överbågande och finner skäligt, i följe av 16 ka-

pitlet rättegångsbalken 6 §, att vid en så satta omständigheter lämna hovrättsrådet herr Isac Sahlmoon begärt uppskov till ytterligare skäl och bevis anskaffande till nästa Björkekinds härads ting, som är utlyst att hållas i Kudby den nionde september förstkommande.

Dock vid tio daler silvermynts vite, att där vara färdig med vad välborne herr hovrättsrådet nödigt prövar, att anföra till sakens änteliga slut. Varföre och parterna sig då hava, att infinna utan vidare stämning andras vite förelagd och med skäl till sakens slutliga avgörande.

I övrigt och om välborne herr hovrättsrådet Isac Sahlmoon är käreande, fast som härads synen begärt, så kommer och herr hovrättsrådet, i följe av 14 kapitlet jordabalken, att få betala härads synerättens jämte herr lantmätarens rese och förrättningskostnader, efter i protokollet anförd räkning, med fyrtio daler 30 öre silvermynt, varöver jämte då av skatterättsägaren påstådda expenser med mera som begärts, vid sakens slut viadre skall bliva dömt och avgjort.

Laga hösteting den 9 september 1745 vid tingsplatsen vid Kudby kyrka.

§ 6.

Kronolänsman, välaktade, Lars Wiman instämde drängarna Erland Erlandsson och Daniel Persson i Ljunga, för det de föregående tredje och fjärdedag pings **skola skjutit uti bröllopet i Blinnestad**, varpå påsås den plikt som lag i ty väl föreans jämte det allmänt erkända vitet.

Vid upprop parterna tillstades.

Länsman företer herr baron generalmajor och landshövdingens publikation av den 2 december 1743 och 16 november 1744, som strängeligen förbjuder allt skjutande vid bröllop, som allmönt publicerade äro.

Drängarna Erland och Daniel i Ljunga nekar väl att de skjutit i bröllopgården, men tillstår att de skjutit ett par skott på gårdet vid gården, och då brudfaten togs ut och ville förenämnda att de fått lov därtill av deras husbonde, herr lantjägmästaren Nils Bröms, fast han i förstone väl nekat dem skjuta vid bröllopgården, men om de sköto utom gården ett stycke ifrån, kunde det ej skada.

Vilket allt häradsrätten tog i övervägande och som Erland Erlandsson och Daniel Persson i Ljunga, i tjänst hos lantjägmästaren herr Nils Bröms, tagit tillstående är klart och uppenbart, att de vid bröllopet i Blinnestad tredje dag pingst skjutit såväl vid brudfrämmans uttagande, som vid själv bröllopgården, så kommer de i följe av Kongl Majts resolution på prästerskapets besvär den 14 september 1731 som kyrkolagen 15 kapitlet 25 § att **böta vardera sina tio daler silvermynt** till tredelas kronan, häradet och sakföraren kronolänsman Wiman, och det så mycket mera som herr baron generalmajor och landshövdingen igenom särskilda publikatioer av den 2 december 1744 slikt oskick låtir allmäneligen å predikstolarna förbjuda, men dessa drängar sådant okatat däremot brutir.

Laga höstting den 9 september 1745 vid tingsplatsen vid Kudby kyrka.

§ 8.

Den från sista tingsrätten uppskjutna saken mellan kronolänsman välaktade Lars Wiman käreande, och kvinnfolket Catharina Andersdotter i Fristad och drängen Lars Persson i Stensvad varandes för **med varandra begånget lägersmål**, varå laga plikt sökes, uppropades.

Därvid parterna sig inställde, varandes kronolänsman till bevis i saken instämt drängen Jon Jonsson i Ljunga och drängen Anders Olofsson från Norrköping, Ingrid Ingolfsdotter i Tåby, samt hustruarna Kiestin Håkansdotter och Lisbetha Andersdotter i Bråta, vilka förekallades och utan jäv, avlade vittneseden, och därefter berättade

1:o Drängen Jon Jonsson i Ljunga att tvenne gånger har han sett drängen Lars Persson och kvinnfolket Catharina legat ihop.

En gång låg de fyra stycken i sängen och en andra gången lågo de ensamma, samt lågo de där hela natten. Den ena gången var före jul, då mantalskrivningen stod, och då

låg de fyra i sängen, och den andra gangen, da de lågo ensamma, var straxt efter jul.

2:o Drängen Anders Olofsson i Norrköping, att före jul lågo de fyra i sängen. Då låg grannfolket även med, och eljest en annan natt kom vittnet hem, då såg kvinnfolket ligga hos drängen Lars i sängen, och då låg en ryttare där med. Men den gången de legat ensamma, som var först, var vittnet ej hemma och vet ej därav. Eljest var det tänkt, att kvinnfolket skulle bli kvar i Stensvad, och då hon skullt Lars före att vara orsaken till det. Hon skulle bort därifrån, och sagt till honom, att hon skulle göra honom så gått igen.

3:o Pigan Ingrid Ingolfsdotteri Tåby, att hon vet ej mera än kvinnfolket och drängen hade legat ihop i sängen ett par nätter, och hela natten låg hon med i sängen.

4:o Hustrun Kierstin Håkansdotter i Bråta, att hon varit med då kvinnfolket Catharina Andersdotter låg i barnsnöden.

Då hon bekände ingen anna att vara barnafadern än drängen Lars Persson i Stensvad, både först och sist, och då hon var svagast och ingen kunde förstå vad hon sade och vittnet bad henne bekänna sanningen om hon menat en ryss, men ej sagt något mer.

Vittnet Anders Olofsson meddelade härvid att det var en ryss, som hjälpte kvinnfolken att bära vatten i huset och har barnflickan Greta Jonsdotter, som är med inspektoren Ljunggren år Södermanland, sagt att kvinnfolket Catharina sagt henne att ryssen en gång velat snärjt henne och vådtaga henne, men hon ej godföre att göra det.

5:o Hustrun Lisbetha Andersdotter i Bråta, lika som föregående vittne.

Vilket allt häradsrätten tog i övervägande och som utav vittnens utsagor befinnes, att drängen Lars Persson i Stensvad haft åtskilliga sammanlägen med kvinnfolket Catharina Andersdotter i Fristad, då de tjänte tillsammans i Stensvad, och att hon jämväl på honom uti barnsnöden bekäny, så prövar häradsrätten skäligen i följe av 17 kapitlet § 30 att pålägga Lars Persson vid nästa tings första tingsdag, tuna vidare stämning infinna sig jämte kvinnfolket Catharina Andersdotter och med själv sin ed avsvära att han med berörda kvinnfolk Catharina Andersdotter ej haft köttsligt umgänge och vara barnafader med ess framfödda oäkta flickebarn.

Gitter han edsgången vara fri i annan händelse, vill tingsrätten sig häruti vidare yttra och åtlåta.

Lagtima hösteting den 9 september 1745 i Kuddby.

§ 17.

Den ifrån häradssynerätten i Tåby av den 19 juli sistlidet uppskjutna saken mellan hovrättsrådet välborne Isac Sahlmoon kärke samt ägare av tvenne frälsehemman i Tåby under Svinsunds säteri och högvälborna fru grevinnan Hedvig Spens, såsom ägare av tvenne hela frälsehemman i Tåby by under Mems säteri och kopparslagaregesällen Johan Honsonius, såsom skatteägare och ett helt skattehemman därstädes svarande, angående en behörig jämkning och delning i ägorna hemmane i Tåby by emellan.

Vilket mål från häradssynen är uppskjutet till flera skäl och bevis anskaffande därutinann av välborne herr hovrättsrådet.

Uppropades därvid hovrättsrådet välborne herr Isac Sahlmoon sig själv inställde och å högvälborna fru grevinnan Hedvig Spens vägnar frälsebefallningsman välbetrodde Lars Spångström, efter fullmakt av detta dato, samt skatterättsägaren kopparslagaregesällen Johan Hansonius i egen person jämte fullmäktige häradskrivaren Johan Ljungström, som även å indelningshavaren herr baron, generalmajor och landshövding Christer Hindric de Abedyhls vägnar närvarande, efter vid häradssynen företedd resolution av den 17 juni sistlidet.

Hovrättsrådet välborne herr Isac Sahlmoon ingav till tingsrätten en skrift, som upplästes och var av följande innehåll:

"Till Tingsrätten.

Uti min ansökan, att få laga jämkning uti Tåby by, så beskaffade ägor, som lågo sammfällt och borde efter solskifte vara detta, haver kopparslagaregesällen Hansonius, utam motsägelse eller uppvisande av något underskäl, mot en sådan saks och ägojämkning den 25 juni 1744, förklarar sig vara nöjd med delning hemmanen emellan, som dess egna ord, i det under samma dato utfärdade protokollet tydeligen lyder.

Högvälborne fru grevinann Spens haver och sedermera bifallit samma Tåby ägors jämkning, uppå slikt påstående och begivande, utan något motiverat in drist, som kunnat giva anledning till någon tvist om syn borde hållas eller ej. Vilken vid dess avnjutande för dem missnöjda, kunde komma under laga vad, haver den högtärade tingsrätten efter lagens klara innehåll och Kongl Majts senare utkomna breven, slika ägor synas icke annat kunnat göra, än döma til syn och jämkning jordägarna emellan, som således biföll i det då instämde målet, mitt påstående, vilken dom på alla sidor vann laga kraft och lade

skälig grund på min sida tillsynen och elnignen den 19 juli sistlidet, då samma ådömde syn hölls, bevisades och befanns

1. att mina frälsehemmans ägor voro drivna utur sitt solskifte,
 2. att skattehemmanet brukar en åker i västra gårdet enskilt, som dess åberopade karta utsätter för samfällt,
 3. bevisas en stor intaga vara emot mina hemman ingen ersättning hade,
 4. Befanns dock samma syn tvenne tomter och åtskilliga åkertegar, som icke voro med rör och gård avhysta och likväl lågo samfaällt i bygårdets ägor, vilka icke eller finans i jordboken äga titel av utjord eller avfällda
- Skatteägaren hade lika full delning i de samfällda åkrar och ängsskiften, att detta tillstånd, som vore med ägorna, synts är alldeles stridande den delning efter stångafall, som lagen utsätetr för jordägare, som i samfällda avhända och instängad åkrar och ängartegar.

Det bevisas nogsamt till syvende, men som skatteägaren då först uppvist en avskrift av kartan, till påstodd byterskatteläggning på dessa, så satta åkertegar, så var nödigt, att under rättning och därvid beskaffenhet.

Ty vidare omhugnande vad vid en sådan yppad omständighet, den aldrig var tillförne, varken för synen ådömdes elelr sedan.

Innan den helst av ägaren elelr dess fullmäktige angiver, ovetat jag 14 dagar förut talte med em bägge, vilket således blivit ett nytt mål, som aldrig tillförne varit materiterat och lærer hav till sitt vederbörligt forum, som jag och aldrig nämnt eller påstått någon syn och jämkning i skattelagda ägor, vilket vid synen angåvos vara så beskaffedes, och var en vid ersättnings sökande samtliga de intresserade parter komma, att vad min, som jag på denna korta tiden, emellan 19 juli och 9 september, då ferierna i alla kollegiernas och kontor, som allmänt är känt och vara omöjeligen kunnat, få någon upplysning om samma dokumenters vidare varit.

Genom kommissarie Iggström kunnat uti landskontoret, varken finnas det åberopade 1700 års byte och skattlägningsinstrument, ej heller någon sådan under rättelse om skattlägnignen blivit fastställd, så lämnar jag allt vad dessa dokumenter angår till herr häradshövdignens beprövande, som bäst lærer igenkomma originalunderskrivna, och kan nu vad åker huru vara, angår så mycket mindre yttra mig, som det är alldeles ett nytt oinstämt mål, vilket jag aldrig påstått böra komma under delning och jämkning, sedan då angavs vara byte och speciellt skatetlagda, somalldeles tillo ett annat forum.

Mitt rätta stämningsmål om syn och laga jämkning i Tåby by är dels i början, genom laga kraft vunnen dom, dels sedermera genom de vid synen överallt funna felaktigheter i ägornas nyttjande, så agerat och tillstått, att den högtärade rätten själv prövat dem icke kunna utan laga delning rättas, men aldrig haver Hansonius instämt, om sin tvist med båtsmansroetringen och därför svarar jag honon intet därutinnan.

Uppå vad jag instämt och vid synen befunnit, är angående fullmäktigheten vid ägornas nyttjande Tåby, vad ägorna emellan och dessa rätatnde.

Anhåller jag sluy och e rsättning för gjorda syningsomkostnader samt rätetgångs- utgifter med resan och domens lösen till 15 daler silvermynt, därtill jag har så mycket mera skäl, som jag har en lagkraftvunnen dom för mig till syn och synerättens tydeliag yttarnde om den befunna felaktigheter med ägornas bruk i Tåby by och deras beprövande laga rättane, som mmed allt härmed jag i allmänhet stämt, begärt och påstått.

Med förbehåll av allan rätt förbliver jag med respekt.

Isac Sahlmoon "

Frälsebefallningsman Lars Spångström andrager sig ingenting vidare härvid hava att påminna, än vad redan av högbemälte fru grevinnan, i dess skrift, anført är, angående åkrarnas beskaffenhet om några samma åkrar, genom delning skulle komma på dess frälsehemmans andel, då de må sättas i fullgott stånd innan de kulan mottagas och i övrigt lærer all upplysning vara given uti synerätten.

Häradsskrivaren välbetrodde Johan Ljungström anförer, att beträffande det gesällen Hansonius begivit sig till synen, så har det intet skett i det avseende, att några ägor, som tillsammans äro skattelagda, därifrån skulle delas, och de övriga är tillsammans vid häradssynen anført, varpå han sig återoppar.

Hovrättsrådet välborne Isac Sahlmoon förklarar därvid, att sedan han blev underrättad utav de företedde dokumenter, att några särskilda åkermål med mera voro till skattehemmanet skattelagt, har han jämväl förstått, att vid denna domstolen ej är forum därpå göra någon åtalan, varpå han ej heller vid detta tillfälle sökt någon delning, men att de övriga ägarna komma under delning, till behörig jämkning hemmanen emellan, är all mest hans syftemål, vartill herr hovrättsrådet och av häradsrätten förmodeligen lærer vinna befall.

Berpade sig i övrigt på sin inlagda skrift.

Häradsrätten underrättade sig om stångafallet i byamålet, och befanns att alla fyra frälsehemmanen äga vardera tre stänger, men kronoskattehemmanet två stänger i byamål, som gör tillsammans fjorton stänger. Varutöver kronoskattehemmanet haver enskilt åker och dubbel byggningstomt med mera, som häradssynerättens rannsaking är utförd. Vilket allt med vad i mera häradssynen är förelupet allt häradsräteten tog i noga övervägande.

Befinnandes, att hovrättsrådet välborne herr Isac Sahlmoon, efter sitt gjorda instämmande vid häradssynen i Tåby den 19 juli sistlidne, fulldeligen bevisat, att åker och ängsmålen i denna Tåby by ej ligga uti sitt rätat solskifte, utan hovrättsrådet till Svinsund lydande södra frälsehemmans åker och ängsmål är drivna ur sitt solskifte igenom högvälborne fru grevinnan Spens södra frälsehemman innehavande skidten så i åker som äng, näst intill det norra liggande frälsehemmanet till Svinsund.

Det dock efter tomtens belägenhet och läge, hava sitt skifte näst intill kronoskattegården i öster och söder, vilket driver hela byamålet i oordning för de trenne frälsehemman, var förutan även är bevisat, som häradssynerättens lagakraftträdande utslag, tydeligen förmår, att södra frälsehemmanet till Mem innehaver en åkerlycka vid vattuhagen och en tunna och ett kappland, som de andra hemmanen i byn inte haver emot.

Besynnerligen som de ödeliggande åkrarna på utmarken ej hört något av de andra hemmanen särskilt till, utan varit samfällda till hela byn, då de varit i bruk, som kartan tydeligen utvisar.

Vad kronoskattehemmanet beträffar, så har även herr hovrättsrådet vid häradssynen bevisat, att det utom vad skatteläggningen och byamålet det tillägger, haft en åker i västar gårdet vid vattuhagen upptill landsvägen enskilt, som i kartan anföres vara samfällt.

Varemot det dock befinns brister i åkermålet uti Ekhammarshagen, samt i tväna åkerskiften i östra gårdet vid vägen ner emot ängen, fram emot frälsehemmanens båtsmans åker, och i ett åkermål vid backen och upplöjningen, så att ej heller detta kronoskattehemman är utan brist i ägorna, utan dels haver för mycket av, dels före som vid förra delningen var även Kronan tillvänt, bägge frälsehemmanen till Svinsund och det näst intill dem belägna frälsehemmanet till Mem, haver vid häradssynen befunnits innehava ett åkermål för sig enskilt i Ekhammarstappan, som varken södra frälsehemmanet till Mem eller kronoskattehemmanet något hava emot.

Varav häradsrätten befinner, att åkermålen och intagorna i detta byalag ej ligger uti sitt rätta solskifte i byamålet, utom skattehemmanet, som väl haver sitt rätta solskifte, men dock brist i ägora. Påbudandes lagen uti 1 kapitlet byggningsablalken 3 §, att tomterna böra vara grunden till all delning och skifte i by därefetr alla andra ägor delas skola, och att vardera bör hava sitt skifte, den ena efter den andra, som samtliga tomter ligger till solskifte och väderstreck, genom i 4 §, att den som mindre eller sämre lott fått, än han hava bör, då han laga syn därå sökt och domaren bör jämka åker emellan.

Alltså prövar häradsrätten skäligt, att detta allt som således ogiltligt i Tåby by befinner, bör genom en laga delning av lantmätaren med tillkallade oväldige nämndemän sättas i sitt rätta läge, efter tomteläge och solskifte.

Så lagandes, att var och en gård får sin fulla del emot det andra, såväl ev själva bolägen, som vad på utmarken uppodlat är. Vilket redan i så många år brukats och innehafts, att uppbrukarelönen igenom nyttjandes verkligen befibbes vara betalt, och kan ingend el härav sägas vara oistämt, fast enlaga syn och delning på alla ägor begärts.

Skulle därvid någon tvist förefalla, som ej vanligen avgöras kan igenom delningsmännen, kan det lagligen instämmas, rannsakas och avslutas, varunder ägornas godhet, så o åkerskifte som eljest begripes, helst häradsrätten över det, som ännu ej förefallit eller beprövas kan, sig ingalunda en antecepera kan yttar och utlåta.

Och som parterna således ömsom vunnit och tappat, så bliva omkostnaderna dem emellan, enligt 21 kapitlet rättegångsbalken 4 § kvitterade, men vad häradsstyneomkostnaderna beträfafr, sig efter räkning till fyrtioen daler 30 öre silvermynt bestigande, som hovrättsrådet välborne Isac Sahlmoon, enligt 14 kapitlet jordabalken 4 §, såsom kärandepart ensam förskjutit och betalt, så emedam brist i byamålet befunnits, de komma och jordägarna av dessa femhemman i Tåby, att bistå och återbetal samma omkostnad, var efter sin proportion av stångafall i byamål.

Belöpande på var stång två daler 29 4/7 öre silvermynt och således på vardera av de fyra frälsehemmanen åtat daler 25 5/7 öre silvermynt och på skatte-kronohemmanet fem daler 27 1/4 öre silvermynt.

Laga vinterting den 3 februari 1746 på tingsplatsen vid Kuddby kyrka.

§ 27

Den från sist ting uppskjutna saken mellan kronolänsman välaktade Lars Wiman och kvinnfolket Catharina Andersdotter i Fristad och Lars Persson i Stensvad, svarandes för **med varandra begånget lägersmål**, och sedan drängen Lars Persson pålagts med själv sin ed häri befria om han så gitter.

Drängen Lars Persson nekar, nu som förr till lägersmålet, och påstår att så göra eden Varföre honom föreställdes med hörsamheten edens vikt och värde, då han omsider, sedan han åtskilliga gånger varit framme och velat lägga handen på Bibeln, men genom Guds nåd och den Heleige andes verkan däri, han sig förklarade att ej göra eden, utan bekände att havandes med kvinnfolket Catharina Andersdotter haft köttsligt umgänge då de tillsammans tjänte i Fristads kronorusthåll, och således ej kunde svära sig fri att vara barnafader till hennes oäkta födda flickebarn.

Som nu, utan ed, sanningen om detta tillförne lägersmål kommit i dagen, kommer i följe av 53 kapitlet **att böta, drängen sina 10 daler silvermynt och kvinnfolket Catharina Andersdoter sina fem daler silvermynt** till att treskiftas kronan, häradet och sakföraren kronolänsman Lars Wiman.

Samt förutom **de bägge** enligt 55 kapitlet komma att giva till Tåby kyrka, **han fyra daler asilvermynt och hon två daler silvermynt** och pålades **absolution** i Tåby kyrkas sakristia uti tre personers närvaro av de som i församlingen närvaro.

Enligt Kongl Majts och Riksens höglofliga Göta hovrätts cirkulär av den 6 februari 1742 kommandes drängen Lars Persson, efter nämndens givna betänkande, att giva på grund av födseln **fyra daler silvermynt årligen** tilld ess barnet blir 7 år gammal, så framt det icke dör dessförinnan.

För vilket han bör ställa borgen.

Uppbörds och inteckningsprotokoll den 8 september 1746 i Kuddby.

§ 6.

Till tingsrätten ingavs det köpebrev, som madam Maria Sophia Drost den 23 augusti 1745 ingivit till dess son, vice häradshövdingen ädel och högaktad herr Johan Mörn på hela skattehemmanet Brestad i detta härad och Tåby socken.

Det herr vice häradshövdingen sig tillhandlat för tvåtusenfemhundra daler kopparmynt, vilket för honom den 9 september 1745 lagligen är uppbudet första gången.

Men har herr vice häradshövdingen sedan genom döden avgått och dess moder återgivit dess arvingar köpeskillingen på berörda hemamn, som genom köpebrevets påskrift av 1 juli 1746 befunnit är anhållande, nu för den skull om berörda köpebrev samt dess instruments upphävande.

Villket häradsrätten finner skäligt bevilja och till dess bevis och verkan, härmed alldeles upphäves, som till bevis och namnsboken lämnas.

Uppbörds och inteckningsprotokoll den 8 september 1746.

§ 6.

Halva skattegården Fristad Bredgården bliver för köparen Lars Jonsson därstädes, laga uppjuden nu andra gången.

Varandes detta köp å halva skattehemmanet Brunneby för Johan Jonsson och Lars Jonsson uppbudet, nämligen 17 mars och 11 oktober samma år, andra och tredje gången samt sedan efter uppbudet långt över natt och år utan klander lag och fullståndet.

Varföre laga fasta och om blev för den skull, emedan befinnes, att med detta köp behörigen är lagfaret samt halva skattehemmanet Brunneby är lagbudet och fullståndet.

Alltså prövar häradsrätten skäligt, i följe av lag 4 kapitlet jordabalken, på halva skattehemmanet Brunneby, för bönderna Johan och Lars Jonssöner laga fasta bevilja.

Lagtima hösteting den 8 september 1746 i Kuddby.

§ 16.

Gästgivaren Lars Jonsson i Fristad ingav en attest, på den missväxt, han i år lidit, som upplästes och var av följande innehåll:

" uppå begäran av gästgivaren Lars Jonsson i Fristad haver undertecknad besiktigt den missväxt för honom, på dess halva skattehemman Fristad uti innevarande år av vete och råg blivit, att vetet, som knappast lämnat synas till andra kornet och rågen på 1 1/2 tunneland, vara knappt till utsädet, att ången skall därav kunde ärbart föras, men den övriga delen någorlunda i behåll, som varande betygat av Fristad den 9 augusti 1746.

Nils Larsson i Ljunga Håkan Persson i Svällestad."

Lagtima hösteting den 8 september 1746 i Kuddby.

§ 40.

Uppå hovrättsrådet välborne herr Isac Sahlmoons, igenom dess bonde Carl Andersson i Tåby, gjorda begäran, finner häradsrätten skäligt, ett vite av tio daler silvermynt utsätta för den, som beträdes med något olovligt betande i sädesgården på hagar och kamrarna nedanför och rakar eller viss täppa efter stångafallet i hagar och ångar uti Tåby bys ägor.

Kunandes den, som på överträde härmed beträdes bryta vites böter utom ordinarie plikten och skadornas ersättning ej undvika, sedan detta förbud allmänligen angivet varder.

Lagtima hösteting den 8 september 1746 i Kuddby.

§ 37.

En syneattest företeddes tingsrätten, som upplästes sålunda:

" Uppå begäran av stadsorganisten Olof Trulsson, Sven Eriksson, Nils Pehrsson, som på 1 1/2 skattehemman Brunenby boendes, och haver undertecknad varit och besiktigat den missväxt, som för dem blivit på vete och råg i innevarande år.

Vetet, som nogast kunnat synas till andra kornet och rågen till tredje kornet, kornsädet någorlunda i behåll.

Varföre begäres och oss sannfärdig vittnesbörd det är och härmed meddela och bestyrker, det med våra namn ochs amvetes underskrivande.

Som skedde i Brunneby den 14 augusti 1746

Nils Larsson i Ljunga Jost Johansson i Tåby. "

Häradsrätten befinner genom noga rannsaking detta haver sin riktighet och regementsskrivaren Eric Blom på deta benefice hemman varit och säden besädd, prövar skäligt detta hemmans åboar få njuat Kongl förordningen av år 1723 tillgodo med förklaringen däröver, att betala vete med a 20 daler kopparmynt tunna elelr 1 tunna 7 1/3 kappe vete på hela hemmanet och lika på halva 7 1/3 kappe råg på hela och halva och 1/2 tunan på halva.

Men årssäden innatura, som dock högvälborne herr baron, generalmajor och landshövding höggunstiga omprövande i öd minskat för verkställande.

Lagtima hösteting den 8 september 1746 i Kuddby.

§ 37.

Till tingsrätten inlevererades det skattevärderingsinstrument, som efter högvälborne herr baron, generalmajor och landshövdingen Christer Hindrich de Albedyhls resolution av den 17 april sistlidna, av kronobefallnignsmanen högaktad herr Magnus Helelrstedt och kronolänsman välaktade Lars Wiman, tillika med nämndemännen Nils Larsson i Ljunga och Jost Johansson i Tåby, som inspektoren värbetrodde Petter Ljunggren begärt att få köpa, men efter högvälborne herr baron genralmajor och landshövdingens resolution av den 17 april till byte för åbon Johan Nilsson förrättat den 21 juni sistlidet på Nybble kronoaugmentshemman, förmedlat till ett halvt i detat härad och Tåby socken beläget.

Vilket häradsrätten lät behörigen uppläsa och befinnes

att skattevärderignsmänenn, sedan alla ägor och lägenheter detta hemman tillhöriga, vederbörligen blivit inventerade och undersökta och prövar den ej högre än enligt Kongl förordnignen av den 19 september 1723 till 6 öresränta efter jordabalken med tillökning uppå samtliag gården, kunna taxeras till 146 daler 22 öre silvermynt, med betygande att samma hemman ej mer i skattelösen tyckes vara värt.

Härom undersökte häradsrätten på det nogaste och nämndemännens närvaro, samt befinenr, att deras enhälliga utlåtane, som haver sig ebkant, kronoaugmentets hemmanet Nybble ägor och lägenheter, att ej högre till skattelösen värderats kunnats, ån som skett är, till 146 daler 22 öre silvermynt, som härmedels till bevis av domboken lämnas.

Ordinarie vinterting den 14 januari 1747 i Kuddby.

§ 4.

Kronolänsman välbetrodde Lars Wiman instämt Anders Persson i Fyrby, för förevarit olovligt brännvins brännande, varpå laga plikt påstås, jämte pannans konsifikation och expenser.

Parterna vid upprop tillstades.

Häradsrätten rannsakar detta mål och tillstår Anders Persson i Fyrby, att han bränt under den förbudna tiden i september månad.

Alltså och i underdånigt följe av Kongl Majts nådiga brev under den 23 april och 4 september 1745 samt 28 januari 1746, jämte herr baron, generalmajor och landshövdingens därpå grundade publikation av den 28 februari 1746 finner häradsrätten skäligt, att sakfälla Anders Persson i Fyrby, att böta sina tjugo daler silvermynt samt dessutom, att pannan och utrustningen konfiskeras.

Ordinarie vinterting den 14 januari 1747 i Kuddby.

§ 5.

Kronolänsman värbetrodde Lars Wiman instämt Anders Persson i Fyrby, för det han vid tionderäkningen sökt undandölja någon säd, varpå laga plikt med expenser påstås.

Vid upprop inställde sig parterna

Anders Persson nekar sig undandöljt någon säd.

Alltså åberopar käranden sin instämnda vittnen Eric Persson och drängen Johan Larsson i Fristad, mot vilka vara intet jäv.

Därföre den med hand å bok avlade den vanliga vittneseden och efter avhörd förmaning om edens vikt och värde berättade:

1. Eric Persson i Fristad rotemästare, att han varit hos Anders Persson och räknade, då han körde in havren, och berättar, att på täppan var fjorton rökar och fem neker uppbundna, men dessutom var en hop med prästmärke, dels tistel och gräs, som var räfsat i hagen, vilket han intet kunde angiva till något rök alldeles.

Därför att Anders Persson, sedan det av kanslisten Wikmark blivit andraget, varföre det allt kände såsom för sex rökar.

Själv havren, som var mer 14 rökar och 5 neker, blandkornet 10 rökar och denna tillökning för lövängen 6 rökar.

Som gör 30 rökar, som han bekant tjänte föra.

Vad rågen beträffar, så vor 2 rökar inkörda förrän rotemästaren räfsade, som voro skurna för nöds skull, den Anders Persson en angivit med dess övriga räknades.

De sålunda nu på åkern fanns, som ej ehller kunnat att angivas, vilken Anders Persson säger kunde vara en halv rök.

Ingivande Anders Persson en attest ifrån herr kyrkoherden Follén i Tåby, däruti han betygar, Anders givit sitt tionde eller 30 daler till 10 neker vete, råg första gången en rök och 2 neker, andra gången 3 neker, korn en rök och 5 neker samt havre en rök och en nek.

Andragandes länsman, att Anders Persson först angivit 32 rökar råg och sedan det undandöljdes av kanslisten Wikmark, var angiviet, har han lagt tre för det som körts in förut och det som legat på slag, som rök.

Men första gången 5 rökar blivit undandöljda, men har ägaren eller hospitalet fått sin riktiga kronotionde av all säden.

2. Drängen Johan Larsson i Fristad berättar, att han varit vid Anderstjappan och lagt havren in i täppan på slag, och då var en stor del på täppan bara skinks, som lagts på slag och ej hopbundits.

Mera vet han ej ensam.

Av denna undersökning är klart, att Anders Persson, undandöljt 5 rökar råg och 6 rökar havre och prästaräkningen var 16 kappar av rågen på rök och på havren 22 kappar av rök.

Så att det är efter uträkning 4 tunnor och 10 kappar 2 1/2 spann råg, som är undandöljt att giva tionde av.

Vilket där sedan är vordet betalt.

Varandes detta mål Kongl förordningen av år 1678 och dess nionde punkt, såväl som böter som huru de skola fördelas.

Men som det är ett ekonomimål, som varder Konungens ensak och således ej hör till denna domstols avvägande, så underställs i följd av 10 kapitlet rättegångsbalkne 11 och 26 §§ detta mål herr baron, generalmajor och landshövdningens beprövande och utlåtande.

Kongl. Majestätens besvär till Kongl. Majestät den 14 januari 1747; Skellefteå

198

Högstämman i Skellefteå län. Johan Maurinns länsskrivare
härmed berättar och bekäntgör förbunden på
Skellefteå länsskrivare under dess ägande Skellefte-
länsskrivare i rätts och rätts stads stads
något olagligt skog eller lösbekant förbunden
Samt på all olaga föremål i de till
gälden bekände lagens län.

Och som är skälighet, att var sin ägare vad
på sin ägor finnes, finnes härmed berättat
Skälighet berättat förbunden att bekänt och ett
svär av 10 delar tillräckligt utlösa för den
att bekänt med sin bekänt förbunden sig
Samt berättat förbunden utom vilken skada
ersättning, detta detta förbunden på public-
skaden berättat utlösa.